UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Augustae Taurinorum, 1578

Positionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96857

Visual Library

interrogatus.ff.de inteiur.iuſiurãdum & ad pecunias. Alii dicũt contra,cum non rñdeat tũc niſi de credulitate: ſecus in iuramento de ueritate,vbi de ſcientia rñdet.quod dic,ut s̃.no.ext.de iur.cal.c.pẽ.& C.eo.l.2.§.ꝙ ſi actor.in gl.per hoc apparet.& j̃.tit.ꝑx.§.vi.ver.item no.quod in iuramento.Ergo de calumnia non cõcedetur dilatio,quia ſtatim poteſt abſque nota periurii reſpõdere,Credo,vel Nõ credo.Et nihilominus ſi proponatur,ꝙ hodie habet aliam conſciẽtiam,per ea quæ poſtmodũ audiuit,cogetur iterũ reſpondere,arg.ff de dam infect.qui bona.§ ſi quis ſtipulatus.& ff.famil.erc.inter cohæredes.§.ſi fami.erc.ſecũdum do meum,ut not.ext.de prob.quoniam contra.ſuper verbo interrogationes.ſecus in poſitionibus,ut in præd.ver.item not.[a]

ADDITIO.

Item no. ¶ Et eſt ſimile,quod no.de confeſ.c.2.lib.6.in fi.pen.gl. & dicam j̃.tit.prox.§.9.ſuper uer.item illud nota.

ADDITIONES NOVAE.

Quis debet primo iurare de calumnia an actor,an reus.Archi.ponit extr.de iuram.cal.c.j.lib.6.& arguit pro & contra:& dicit ꝙ forte in talibus nõ eſt ordo attendendus,ar.l.nec ordo.de ſolu.ff. An autem in talibus detur dilatio ad reſpondendum ibidem format,& remittit ad nota. per gl. in c.cum cauſam.extr.eo.

Quid ſi aliquis iurauit ad ſancta Dei euangelia nunquam iurare,an cogetur iurare de calumnia,ſi caſus accidat, veritas eſt ꝙ ſic,ꝙ omne iuramentum ſemper à poteſtate ſuperioris videtur exceptum,c.venientes,extr.de iureiuran.Bal.in l.2.§.ſed quia.de iuramen.cal.

Si oportet me ire ad aduerſarium,ut iuret de calũnia,tenetur ad ſumptus itineris,non autem ad ſumptus cibariorũ,niſi eſſet talis perſona quę aluiſſet me ex mea opera,Iac.Butrig.in l.ſed & ſi hęreditatis. §. quo autem loco.ad exhibendum.& dicit ꝙ non,per l.prætor.§.defendi.ex qui.ca.in po.ea,facit l.eos.§.ſi quis autẽ.in fi. de appe. Quod autem iſtud iuramentum mitti debeat aduerſario mittentis,& petentis.fac.l.ſed ſciendum.ad Treb.gl.no.contra in l.2.ex quibus cau.in poſ.ea.Dynus.

Quid ſi exacto iureiurando proceditur ad cãm.de hoc per Bal. in l.iuſiur.§.qui iuſiurandũ.de iureiurando,ibi in tex.ſi exigatur,vbi ſic dicit Bal.tene hoc ſingulariter menti:quia videtur ꝙ iuſiurandum calumniæ habet tacitam ꝯditionem annexam ſi petatur vñ poteſt omitti & remitti etiam expreſsè ſi mõ non ſit petitũ,&talis remiſsio habetur pro omiſsione tantum , vnde non petitum & expreſſe remiſſum poſtea lite pẽdẽte põt iterũ peti,quaſi ſit omiſsio.ſed ſi eſſet petitum,omiſſum uel remiſſum, vitiaret proceſſum.l.2.§.ſed quia.de iura cal. Bal.

In c.præſentiũ.extr.de teſti.lib.6.in gl.ſ.in fi.& dilucide, & nõ ſolũ de veritate,ſed ẽt de credulitate,ſecundum Hoſt.dicas ꝙ quiſquis dẽt iurare de veritate,dẽt reſpondere & de credulitate.Inducit de re iud.c. cũ olim.§.j.in fi.& in Sũma de iuram.ca.§.qñ. ver.ſed quid dices hic & ibi ꝙ veritate inſpecta iuramentum eſt de credulitate:quia ſi id quod nõ credo ꝯfiteor & aſſero verũ eſſe deiero,22.q.1.homines.De iureiu.& ſi Xp̃s.22.diſt.pſalmiſta.In omni ergo iuramento cauendũ ne quis dicat ꝯ̃ ꝯſcientiã.De ſeruti.ca.j.& ſi illã ſequitur ſufficit,3.q.9.hortamur. Ioan. An.ubi s̃. in nouel.

* In l.ait prætor,de dam.infe.ibi poſtulaturus.& ſic nota,ꝙ ſi petit proprio nomine de propria calumnia iurat : vel ſic qñ proprio nomine iurat, vnũ tantum,ſcilicet de calũnia ſua:quando alieno nomine iurat, ꝙ ſi dominus præſens eſſet idem eſſet petiturus. Bald.

* An procurator datus ad omnes cauſas cum mandato iurandi poſsit vigore dicti mandati iurare de calumnia,& quid de procuratore ad negan. no. in c.nullam cauſam.de iur.cal.li.6.Ioan.An.in nouel. vbi etiam dicit ꝙ qñ procurator habet ſpãle mandatum ad iurandum, dominus non poteſt cõpelli venire ad iurandum de iuramento veritatis. Bar. de dam. infe. l. qui bona.§.ſi alieno.

* In l.ij.§ fin autem.de iuram.cal.dicit Bal.ꝙ ſi cauſa ſit agenda ſine ſtrepitu & figura iudicij,quod tunc procurator poteſt iurare ſine ſpeciali mandato.vide ibi Bal.& Bar.

* Dñs debet mandare procuratori ꝙ iuret in animam ſuã,& tunc procurator debet iurare in animam domini.notat gl.in auth.itẽ ſacramenta de pace iur.fir.de quo eſt caſus in c.procurator.de electio.li.6.& ille qui iurat in animam alterius debet dicere veritatem non de eo quod ſibi videtur, ſed de eo qđ didicerit ab eo in cuius animam iurat. & ſi non iurat quis pro ſe ſed tantũ in animã alterius,& ipſe ueritatẽ ſciat, ille aũt cuius noĩe iurat neſcit,nihil dicet,q̃a de ſe non iurat.ita not.ext.de teſti. c.ad hoc. per Inn.

* Nunquid ſi lex vel ſtatutum requirat alicuius propriũ ſacramentũ,poſsit per procuratorẽ iurari,not.in c.ut circa.de electio li.6.per Arch. & Ioan. An videtur tenere q non,& no.eo.ti.& lib.c.nulli.per Archi.

* In l.actori.de iureiuran.quid de his qui hæredem non habent, ut vniuerſitas:quia is qui non poteſt mori non poteſt hæredem habere,l.j.in fi. ſi q̃s ius dic.nõ ob.pone ergo ꝙ ſyndicus habet mandatum ꝯ̃hendi cum iuramento,& iurat,quid operatur iſtud iuramentum. nam ciuitas non habet animam.ut c.pœnæ.ext.de ſent.excom.per Inn.Reſpondeo aut loqueris quo ad reatũ periurii,& non obligantur niſi iurantes & mandantes:aut loqueris quo ad perpetuũ eſſe,& certe dico ꝙ illud iuramẽtum repræſentat rempublicam loco maioris,ut non reſtituatur amodo in integrũ, ſicut dicit in minore.& hæc fuit ſententia Ray. in ſumma de iureiurando. fac. c. præſentium.de iureiurando lib.6.vnde quo ad firmandum dicas idem in ciuitate quod in minore.in eccleſia autem non poteſt fieri ꝙ non habeat loco minoris,& ibi eſt fauor eccleſiæ.Bal.vbi s̃.

* In l.ab hoſtibus.ex quib.cauſ.maior.ibi,ſi autẽ vt plerumq; &c.dicit Bal. per hunc tex.cum gl.ꝙ quoties pro abſente ꝯiuncta perſona agit, & petit aduerſarius ꝙ abſens veniat ad iurandum de calumnia , ſi modo ſit multũ abſens,detur curator bonis qui tanquã legitima perſona iurabit.& gl.hoc determinat in c.cæterum extr.de iuram.cal.in gl.pe.vide Bar. in l.2. §. qđ obſeruari. C.de iura.cal. vbi videtur tenere contrarium.

* Nota ꝙ iurans debet iurare cum manu non cum fronte,no.glo.in c.vt circa.de electio.lib.6.Bal.in l.j.ſi aduer. vendi.

In l.generaliter.C.de iureiuran.no.ꝙ ꝯtumax in nõ iurando non habetur pro confeſſo ipſo iure,ſed eſt in arbitrio iudicis:ad iudicem enim ſpectat cauſam determinare.nam quod non eſt vniforme , & poteſt eſſe iuſtum & iniuſtum,ad iudicem ſpectat declarare,ut l.eius qui delatorem.de iure ſiſci.Bar.in l.manifeſte.de iureiuran.

* Quid ſi citatus ad iurandum de calumnia eſt contumax ,an perdat litem Andreas de Barulo dicit ꝙ non:quia ꝙ perdat litem ille qui non uult iurare eſt verum in eo qui præſens eſt,& iurare non vult,ut no.in l.locorum.C.de omni agro deſerto.lib.xj.

¶ Bald.de Iuramento calumniæ.

ANTE litem conteſtatam ſi ſeorſum a lite conteſtata non præſtatur iuramẽtum calumniæ, nec iudex p̃t ipſum exigere, niſi in ſummariis,& in his quæ ante litis ꝯteſtationem expediuntur.§. j. ver.ſed pone. G. ¶ Multiplex eſt iuramentũ,ſ.de veritate,ff.de re iud.l j.per Ia.deciſum tñ hoc nũquam eſt,niſi agatur inter partes:ꝙ ſit deciſum de malitia.de calumnia:eſt & aliud de veritate,qđ præſtatur in ſpiritualibus cauſis ad litis ordinationẽ,ñ ad litis deciſionem,uer.unde ad huius. G. ¶ Suſpectus eſt đ malitia, qui poſt terminũ peremptorium proponit dilatoriã:ideo iurat G. ¶ Iuramentum calumniæ non extenditur ad iuramentum de veritate, nec econtra: verſic.ſi.G. ¶ Non iurat de calumnia,qui impetrat a principe ſuum priuilegium declarari,vel petit diſpenſationẽ vel aliud ſimile,ꝙ iuuet gratia,uel iure ſcripto:uer.quid ſub.§.ſequit.G.In cauſa enim facti iurat̃ de calũnia,ñ in cã iuris,ſm Ric. ¶ In cauſa appellationis iurat̃ de nouo de calũnia,nõ q̃a ibi mutat̃ actio,uel cauſa,ſed q̃a requirit̃ nouꝰ ordo iudiciorũ:& iuramentũ calũniæ potius reſpicit ordinẽ q̃ factũ,verſ.q̃d de cauſa. ¶ Vbi iudex procedit,motu proprio ex officio,nõ iurat̃ de calũnia,uer.quid ſi cauſa,G.quia extra ordinem procedit,nec propriæ ſunt partes. G. ¶ Si reus confitetur libellum,quo ad originem petitionis, tamen negat quo ad effectum concluſionis:quia opponit exceptionẽ:debet tñ actor iurare de calũnia,quia cauſam probationis deſiderat,ver.pone ꝙ.G. ¶ Ille,qui negat ſe poſsidere,nõ cogitur iurare:quia nec iudicium patitur, ver.quid ergo.G. ¶ Abbas non poteſt dici principalis perſona in cauſa ſuæ eccleſiæ,niſi teſtificetur,§.reſtat.uer.ꝙ ſi aliquid.G. ¶ Etiam poſtquã ꝓcurator negauit poſitiones:dominus eſt interrogandus ſuper eis,ſi dicatur melius nouiſſe factũ,eo.ver.ibi,tñ.qđ eſt not. vide s̃.de proc.§.ſi ꝓcurator reſpõdit.& l.ſi actor malit. ff. de procur. G. ¶ Iuramentũ calumniæ nõ poteſt ſpecialiter cõmitti, niſi quod cauſæ proſecutio committatur, ver.q̃d ſi p̃latus.G. ¶ Si iudex Peruſinus ſcribit Fulginati, ꝙ recipiat teſtes,uel iuramẽtũ in cã principaliter mota corã iudice Peruſino,Fulginas nõ recipit auctoritatem commiſsionis.uel remiſſionis,ſed ſua ꝓpria,uer.talis iudex.G.vide s̃.de teſte.§.ſi cauſa eſt. ¶ Procurator ad extraiudicialia principaliter ꝯſtitutꝰ,ut ad petẽdũ abſolutionẽ ab excõicatiõe,p̃t iurare ſine ſpecifico mãdato q̃a iuramẽtũ eſt de forma rei mandatæ,& quia in extraordinariis,&c.ut l.qui bona.§.qui alieno.ff.de dã.infe.& ita fuit iudicatũ in cauſa regia,cui etiam honeſtũ erat remitti iuramẽtũ.G. ¶ Cuius expẽſis mittat̃ ad abſentẽ,uer.ſed ad cuiꝰ.G.l.hæc autem.ff.ex q.cau.in poſſeſ.eat. p Accur.& eo. ti.l.ait p̃tor.§.defendit.p gl.B.Cauſa ꝯuẽtionis põt ſeorſum ꝓbari à cauſa recõuẽtionis, ſed nõ à cauſa cõmunionis, §.nũc dicẽdũ.uer.ſed q̃s.G. ¶ A pęna inflicta ex cõtumacia p̃ſentis,appellatur ſecus in contumacia abſentis ,§.ſi.uer.ſed nunquid.G. ¶ An in notorio iuretur de calumnia,§.cum me abſente.ꝙ nõ: quia exigitur probatio.uer. ſi emptor.G. ¶ Etiã in criminali cõtumax in iurando de calũnia,habet̃ ꝓ ꝯfeſſo,uer.item cũ in criminali. G.¶ An Iuramentum calumniæ habeatur loco probationis,vbi probatio fit per iuramẽtũ,no.ff.ad exhib.l.theſaurus.ꝙ ſic,& no.in auth.de exhi.re.§.ſi uero.uide omnino s̃.de primo & ſecundo dec. §.qđ iuramẽtũ. & j̃.eo.§.ſi per ſtatutum probatur accuſatio p iuramentũ, reus debet cõdemnari :ſed tñ poterit agere de periurio ad intereſſe , ff.mand. l.fideiuſſor. §. in omnib. & ibi per Ric.& Cy.uide j̃.§.pone, ꝙ ex forma ſtatuti per iuramentum probetur damnum,quid ſi accuſatur forenſis,& negat iuriſdictionẽ, an probabit̃ iuriſdictio?dicit Io.An.ꝙ nõ,in c.j.de fo.cõpe. lib.vi.in no. ¶ Iuramentũ nõ p̃ſumitur ſolẽne:quia eſt qualitas extrinſeca,vt no.in c. vt circa.de elect.li.6.vide s̃.ti.j.§.notarius. ¶ An vbi iuramẽtũ:defertur a iure ſine miniſterio iudicis admittatur ꝓbatio in ꝯ̃riũ,no.in c.ſtatutũ.de reſcri.li. vi.in nouel. ¶ Iudex ex officio põt ẽt poſt ꝯcluſionem in cauſa, exigere iuramentũ de calumnia , ſicut iuramẽtũ veritatis,vt no.in c.j.de iura.cal.lib.vj.in nouel.In termino iuris mitius agitur,quã cũ termino hominis, id eſt iudicis, vt no.in c.j.de ele.per Archi.& eo.ti.quamuis.lib.vj.in nouel. ¶ Iudex, q taxat,raro,vel parum minuit de eo,quod iuratur, vt no.Inſt.de ſuſpe.tu.§.conſequens.in gl.ordinaria.Bal.

a ¶ De poſitionibus.[a] Rubrica.

QVoniam poſt iuramẽtum de calumnia , vel de veritate, preſtitum,probationes utriuſque partis ſunt recipiendæ:ideo poſitiones inuentæ ſunt, vt per eas partes releuentur ab onere probationũ.ut j̃.dicetur : idcirco p̃ſtito iuramento de calũnia, ſtatim debet dari terminus ad faciẽdum

ADDITIO.

a Pileus nõ formauit rubricã iſtã:ſed ad materiã facit parte 2.vbi de interrogationib.& ꝯfeſsionibꝰ poſt litẽ ꝯteſt. ¶ Tan.parte 3 ſub rubrica de interrogationib.faciẽdis in iure.¶ De Rofr.dicã in tex.q̃a nõ poſuit in libel.ſed ibi pricipaliter de rñſionibꝰ. ¶ Vber.de Bo.aliquid in char.8 vbi q̃dã habẽt rubricã đ poſitionibꝰ,ſed pleniꝰ charta vl.poſt tractatũ s̃.ꝑx. ¶ Io.de Deo illã proſequitur Cauil.li.v.rub.de poſitionibꝰ.& rubricam de hoc poſuit lib.Iudic.parte ij. ¶ Bonagu.in tota quarta parte ſui operis de poſitionibus & interrogationibus tractat. ¶ Aegid.rub.xlvi. & duab. ſeq.& demũ uidẽs ſe in illis nimis fuiſſę breuiloquũ,materiã plenius ꝓſequitur, eã diuidẽs in ſex mẽbra,rub.cxxii.& quinq;ſequẽtibꝰ, vbi in fi. 126.tractatũ extollit.Alb.Gal.poſuit rubricã de hoc.¶ Gui.de Suz.ponit duas rub.primã ſub officio aduocati actoris,đ ipſis poſitionibꝰ:ſecũdã ſub officio aduocati rei,de poſitionibꝰ ſup exceptionibꝰ:adde,qđ dicã ſup nigro,in pr

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

dum poſitiones, ſecundum doctrinam traditã ſ.de dilat.in fi.&
ideo de poſitionib' ad omnimẽ utilitatem aliqua differamus, dicẽ
a tes [a]. ¶ Primo, quid ſit poſitio, & unde originẽ traxit. ¶ Secũdo,
b quare fiat poſitiones, & de ipſarũ effectu [b]. ¶ Tertio, in quo dif
ferant ab interrogationibus, & quis debet poſitiones, vel inter
rogationes facere uel formare: ¶ Quarto, quando ſunt faciendę:
¶ Quinto, qualiter ſunt faciendæ. ¶ Sexto de reſponſitionibus
ad eas. ¶ Septimo, quib. modis poſitiones impugnẽtur & repro
bentur, & de cautelis circa eas: ¶ Octauo de effectu poſitionũ:
¶ Nono, de pena non reſpondẽtis, vel falſa reſpondentis: ¶ De
cimo de quibuſdam dubiis.

ADDITIONES.

a Dicentes. ¶ Roſ. ſpeciale tractatũ facit de his extra libellos, q incipit, Quo
niã frequẽs, & quotidian' eſt uſus poſitionũ, &c. ſubdẽs ꝙ quia talis erat, iõ
plenius de illo tractandũ, ff. de lib. leg. l. legaui. in princ. & de uſuca. l. iuſto er
rore in prin. facit aũt octo mẽbra, quorũ ſex ponit auctor ſub trib' primis:
ſeptimum eſt ſub quarto, octauũ ſub ſeptimo: & de his patebit in pceſſu. Eſt
aũt ſciẽdũ, ꝙ Tan. vbi ſ. qrebat de quinq;. Quis faciet interrogationes. Quis
illas format, & qualiter. Itẽ qualiter illis rñdeat, & de quibus reb' fiãt Itẽ
ſciẽdũ, ꝙ ultra Practicos auctores, de q b. ſup rub. dixi, tractarũt multi hãc
materiã: de qua ẽt ego ſcripſi lib. vi. de ꝯfeſ. c. j. & ij. ĩ gloſſis ſuper gloſſas, vt
ĩ. remittã. Odof. dr̃ feciſſe tractatũ, qui incipit, De poſitionib', q in iudicio
fiũt: & de quo ĩ. dicã. Primus & ſecundus etiam de nominatis in proœmio,
de his proſequitur quiſque in ſuo v. membro. Ia. de Are. fecit etiam tracta
tum de poſitionibus. & Ia. de Ra. & Pet. & d' his tribus plene tractat Cy. in
l. ij. C. de iur. cal. in §. quod obſeruari. in fin. & vltra membra de quib. ſ. ibi
no. quędam alia mẽbra, ſcilicet: Quo iure ſunt introductæ poſitiones: Quo
iure fiunt: unde dicatur poſitio: Quo tempore fiant: Et uſque ad quod tem
pus fieri poſſunt: Vbi fiant: Per quas perſonas: Et cui fiãt: An eidem poſitio
ni ſit bis reſpondendum: Et, an de facto alieno fieri poſsint. hæc ibi videas,
& de aliquib. infra tangam.
b Effectu. ¶ Per errorem videtur hoc hic poſitum, quod infra ponitur pro
octauo membro: poſſet hic ſumi effectus pro cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Poſitio quid ſit, & vnde traxerit originem.*

¶ Poſitionum definitio, & origo.

1 §. Primo ergo nobis dicẽdum occurrii, † quid ſit Poſi
tio & vnde originem traxerit. Et qdẽ, ſecũdũ
Roſ. poſitio eſt dictum loco interrogationis poſitum. nam quod
olim ſub forma interrogationis ponebatur, hodie de plano po
nitur, verbi gratia: Si uolebam te conuenire nomine hæreditario
dicebam ſic: Domine, interrogetis T. an ipſe ſit hæres talis, & ex
qua parte ſit hæres, ut ſ. de interrog. ante lit. cõteſt. faci. hodie ve
ro ſic dicitur: Pono T. eſſe hæredem talis. Item pono ipſum ex aſ
ſe eſſe hæredem, arg. extra de lit. conteſt. c. vnico. Sed cum hodie
etiam fiãt interrogationes, ut extra de fid. inſt. cum Ioãnes. pro
pe fi. & etiam ſuper poſitionibus iudex interroget, ut ĩ. dicam §.
v. ideo videtur melius ſic poſſe deſcribi: Poſitio eſt breuis verbo
rũ formula, mentem ponentis continens, ad veritatẽ eliciendã
a concepta, ut ĩ. §. prox. [a] Traxit autẽ originem & cauſam hoc ver
b bum Poſitio [b], nõ ſolum ex uſu hominum diu in cauſis inolito [c],
c verum ẽt ex lege antiqua, ut patet ff. de leg. 3. Offidius. §. ex diuer
d ſo. ibi, pone, inquit, in credito, &c. [d] & etiã a iure nouo, ut extra
e de confeſ. ſtatuimus. [e] & de lit. conteſt. c. unico, ibi, cum non per
poſitiones, &c. & de ele. dudum. ij. ibi, cum nõ p poſitiones, &c.
f & de teſtib. adhæc c. alias incipit, præſentium [f].

ADDITIONES.

a §. prox. ¶ Quinque alias diffinitiones, ſ. Vin. Io. Mo. Ia. de Are. Ia. de Ra. &
Arch. vide ſuper j. gl. in prin. de confeſ. c. j. lib. vi. vbi ẽt dixi, quare dicatur
poſitio & quõ ſuper ea lis ponitur. Cy. aũt, vbi ſ. diffinitionem Ia. de Ra. ex
ponendo proſequitur. ADDE aliam diffinitionem Bar. in §. qd' obſeruari.
de iur. cal. ADDE ad materiã iſtam poſitionum, videndum eſſe Lanf. in re
pet. c. quoniam contra. §. reſponſiones. extra de prob.
b Poſitio. ¶ Vide, ꝙ inhoneſte reprehẽdit Cy. vt ſ. Canoniſtas, dicens, ꝙ dñt
poſitiões iductas de iure ciuili, hoc eſſe falſum q a hic & in dec. j. de confeſ.
nõ quæritur, quo iure inductæ ſint poſitiões. ſed vnde ſumi potuit hoc uer
bũ Poſitio: fateor ergo cũ ipſo, ꝙ iure ciuili non ſunt iductę & ſi inductæ di
cerẽt, potius id eẽt ex §. fi. i auth. de his. qui ingre. ad app. nõ tñ putat, qd' ibi
id ſenſerit, Imperator. Dicamus ergo cũ cle. ſtatim alleg. qd' ab uſu inductæ
ſunt, poſtea per ius canonicum approbatæ. dilatatæ etiam ad forum ciuile
de facto. ADDE hæc ultima uerba dicit etiam Bart. in d. § quod obſeruari.
c Inolito. ¶ Vt in clem. de verb. ſig. ſæpe. ver. & quia.
d Credito, &c. ¶ Roſ. poſuit plus de textu, qui talis eſt: Imperator interro
gauit partem legatarii quærendi cauſa: pone, &c.
e Statuimus. Lib. vi.
f Incipit. præſentium. ¶ lib. vi.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones quare fiant, & quis ſit ipſarum effectus.*
2 *Onus probãdi per teſtes, graue eſt: & commodius eſt aduerſarium ad one
ra petitoris compellere.*
3 *Confeſsiones facilius fiunt quam teſtium productiones: nec ſunt teſtes ne
ceſſarii, poſtquam quis confeſſus eſt.*

1 2. §. Secundò videndum eſt, † quare fiant poſitiones.
Et quidẽ, vt ponens releuetur ab onere
a probationis per cõfeſsionẽ aduerſarii [a]: vt extr. de confeſ. ſtatui
b mus [b]. & ff. de iureiur. cum qui. reſp. j. nã & ad hoc fiebãt olim in
terrogationes, vt ff. de inter. ac. l. 2. 3. & 4. & vt ueritas eliciatur ex
ore litigantis, ext. de iur. cal. cæterum. & extra, de præſum. nõne.
Poſitiones enim loco probationũ ſuccedũt, vt ĩ. §. prox. dicetur.
nam & in ſacramẽto calumniæ continet, ne quis exigat probati
onẽ ab aduerſario, quam non putat neceſſariã, vt ſ. de iura. cal. §.
2 nunc dicamus: ¶ † Et graue eſt onus probãdi per teſtes, & com
modius eſt aduerſariũ ad onera petitoris compellere, ff. de rei vẽ.
3 is qui deſtinauit. † & facilius fiunt confeſsiones, quam teſtiũ pro
c ductiones [c], extra de teſti cum olim. & de teſti. cog. cura ſuper. &
poſtquam quis cõfeſſus eſt, non ſunt teſtes neceſſarii, ext. de tran
ſac. c. præterea quia pro ꝯuicto habetur, extra de ꝯfeſ. c. 2. C. eo. l.
vnica. & per confeſsionẽ res fit notoria, ext. de cohab. cle. & mul
d & c. fi. de verb. ſig. cum olim. & premiſſæ rationes probãt [d], quod
e prius debet poni, quam ad genus alterius probationis veniri [e].

ADDITIONES.

a Aduerſarii. ¶ Quomodo cõfitebitur poſitionem, qui negauit petitionem,
notatur in præ. ver. & quia. in gl. 2.
b Statuimus. ¶ lib. vi.
c Productiones. ¶ Propter laborem expenſarum, & quia vix inueniuntur ido
nei Aegid.
d Probant. ¶ id eſt, approbant, & cõmendant, & præcipuè quo ad certum
articulum: de hoc ĩ. §. quanto.
e Probationis ueniri. ¶ Hic ſatis cadit qrere illa duo mẽbra, ſ. vbi fiãt, & quo
iure fiãt poſitiones, vel rñſiones? De primo dicit Pileus parte j. rub. pen. lo
quens de interrogationib. ante litẽ ꝯteſtatam de qbus data fuit remiſsio, ſ.
de inter. §. j. in fi. ꝙ faciẽdæ ſunt ĩ loco iudiciali: & verbũ In iure, qd' eſt in l.
j. §. interrogatoriis. intelligit, id eſt, in loco, in quo ius reddit, & nõ in iure, &
in iudicio iã inſtituto: imo ſi reperit, ꝙ fiãt in iudicio, dicit intelligẽdũ, id eſt
ante iudiciũ, vel apud iudicẽ: uel accipit large, id eſt dũ q s cõuenitur, licet
lis ꝯteſtata nõ ſit. Nec putes, ꝙ ipſe Pile' itendat poſt ꝯteſtationẽ litis inter
rogationes p iudicẽ fieri nõ poſſe. Eius ꝯriũ eſt verũ, de quo ĩ. §. 4. circa me
diũ, licet intendat ad illas nõ eſſe neceſſariã ꝯteſtationẽ. Iac. aũt de Are. de
poſitionibus tractãs in ſua diffinitione, ad q̃ remiſi ſ. §. j. ponit illud verbũ
In iure, quod intelligit proprie in loco, vbi ius redditur, cum poſitiones fi
eri habeant cã cognita, & ad litis deciſionẽ, ſuper quo uide, quod no. ff. de
inter. act. l. 4. q incipit, voluit. in vlt. gl. & de hoc Cy. vbi ſ. in ix. q. Eſt ẽt ſciẽ
dum, ꝙ in l. vna, C. de confeſ. in 3. q. materia hanc repetens, an ſ. requiratur
confeſsiones fieri apud iudicẽ pro tribunali ſedentem, an ualeant ẽt factæ
apud itinerãtẽ, vel ſtãtẽ in lecto? uel balneo? ponit duas diſtictiones, ad quas
pmiſſa diſtictionẽ Acc. in illa, vlt. gl. ad q̃ remiſi: vbi Acc. diſtinguit inter
ea, q̃ requirũt plenã cognitionẽ, in q bus reqrit tribunal. & ſemiplenã, in
q bus nõ requirit, Alia diſtinctio, q̃ Cy. attribuit Ro. eſt inter ꝯteſtationes, q̃
petuntur ad deciſionẽ cãæ: & in his requirit tribunal, ſicut in ſentẽtiis, ff. de
iuriſ. & iur. l. pe. facit C. de dilat. a procedente. & illas q̃ fiunt ad præparatio
nẽ litis, in quibus procedit l. voluit. Tertio diſtinguit inter ꝯtẽtioſam & vo
luntariam iuriſdictionem. pro hac facit ff. de ma. vin. non eſt omnino. & de
offi. procõſ. l. 2. Sed huic obſtat præ. l. voluit in fin. q̃ de contentioſa loqui
tur, & tñ itinerando recipitur: pp quod ſecunda diſtinctio reaſſumitur in
hac tertia, vt in ꝯtentioſa iuriſdictione diſtinguatur, vt ibi: ſatis placet di
ctũ gl. & duæ diſtinctioes ſequẽtes. vt veniãt ad illã expoſitiue. De ſcd' a di
cit Bonag. vbi ſ. rub. pe. ver. ita querit. quo iure fiunt, hoc iudicis of. alleg. ff.
de inter. act. l. j. & in auth. de his, qui ingred. ad ap. §. fi. & qd' not. Azo in Sũ
ma, Inſt. de of. iud. §. itẽ in interrogationibus. & quia res iſta ſi requirit ple
nã inquiſitionem, ff. de inter. act. l. uoluit, §. q d ait. & l. ſi defenſor. §. illud. idẽ
Acc. in l. j. eo. ti. in gl. ſed quomodo. & C. de confeſ. l. vna. in fi. mag. gl. & ff. e.
tit. certum. in prin. & no. extra de offi. iud. c. 2. in j. gl. & vide idem per Cy.
vbi ſ. in 3. q.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui de cauſa cognoſcit, debet interrogare.*
2 *Iudex debet rei qualitatem plena inquiſitione diſcutere.*
3 *Poſitiones dicuntur loco probationum ſuccedere.*
4 *Poſitiones facere non poteſt aduocatus, quia factum inſpiciunt.*
5 *Aduocatus dicitur teſtis iuris.*
6 *Aduocatus an poſſit ponere & reſpondere.*
Alius pro alio non debet interrogari.
7 *Pars non dẽt vti cõſilio aduocati qui factum ignorat, in reſpõſione facti.*
8 *Aſſeſſor an poſſit interrogare.*
9 *Notarius, ſeu alter cui iudex cõmiſerit, poteſt interrogare.*
10 *Conſuetudo eſt optima legum interpres, & ideo ipſa formabit poſitiones,
ſeu interrogationes.*
11 *Aduocatus debet id quod ius tangit, expedire.*

¶ Poſitiones in quibus differant ab Interrogationibus.

3. §. Tertio dicamus, in quo poſitiones differant ab inter
rogationibus: & quis poſitiones, vel interro
gationes facit, uel formare debet. Et quidem differunt non eſſen
tia, ſed forma. nam quod hic ſimpliciter & aſſertiue. ibi ponit in
terrogati

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

terrogatiue [a]. Vel dic, quod interrogationes ſpecialiter fiunt an
te litis conteſtationem, ff. de rei vend. qui petitorio. & quandoq;
a iudice, quādoq; a parte, ff. de inter. ac. ſi ſine. §. interrogationes.
quamuis generaliter fieri poſſint quandoque, ff. de inter. act. vbi
cunq; etiam quando partes ponere non poſſunt, vt ext. de fi. in-
ſtru. cum Ioannes prope fi. Poſitiones autē proprie fiunt poſt li
1 tem conteſtatam, & poſt iuſiurandum, a parte: quamuis & quan
doq; poſſint fieri ante, ut j. §. px. ī prin. & ver. regulariter. ¶ † Et
no. ꝙ iudex, q de cauſa cognoſcit, debet interrogare, ff. de inter.
b act. uoluit prætor. & l. de ætate. §. qui tacuit. & §. qui interrogatus.
Sed licet poſſit interrogare, vſus tamē hodie non patitur [b], quod
poſſit ponere: imo ponit pars. nam ſicut iudex nō debet ꝓbare,
quæ ſunt in cauſa, ſed pars. ita nec ipſe debet ponere, ſed pars. po
ſitiones enim loco probationum ſuccedunt, ut in authen. de his,
qui ingre. ad appel. §. fi. ideoq; eius imitari debēt naturam, ut ex
tr. de bap. maiores. ubi dicitur, quod quia baptiſmus circūciſioni
ſuccedit, debet eius imitari naturā, quo ad paruulos & adultos:
& ad idem, C. de rei vx. act. l. unica. Quod autē pars debeat pone
c re, & ſibi ponenti altera reſpondere, habetur ext. de teſti. ad hæc.
d alias incipit, præſentium. circa prin. [c] ibi, ut tam ponēdo, &c. & §.
2 j. ibi, adinuicem reſponderi, &c. Dicit tamen Roſ. [d] ſuſtineri poſ
ſe, quod iudex ponere poſſit, cum & interrogare ſibi liceat † ip-
ſe enim debet rei qualitatem plena inquiſitione diſcutere, xxx. q.
vlti. iudicantē. C. de iud. iudices. arg. ff. de his, quæ in teſt. delen. ꝓ
xime. ff. de leg. ij. Offidi⁹. § ex diuerſo. & ext. de fide inſt. cū Ioan
nes prope fi. Sed certe utrunq; fieri poteſt, & debet. nā facta poſi
tione a parte, ut ſupra, iudex per ſacramentū interrogare dēt po
nentem, ſi credit uerū eſſe, quod ponitur. & aduerſariū, ſi credit,
quod ponitur, ut j. § v. uer. oblatis. & j. dicam. Item etiam abſ-
3 que poſitione partis poteſt interrogare reum ſuper cōtentis in
libello, ut ſ. de teſte. § nunc videndum. ¶ † Fiūt quoque poſitio-
nes ab utraque parte hinc & inde: ut ext. de dolo & cont. prout.
& de lit. conteſt. c. vnico, ext. de elect. dudum. 2. circa medium.
nam ſuccedunt loco probationum, ut ſ. & re⁹ quādoq; oneratur
4 probatione, puta in exceptionibus, in quib⁹ fit actor. ff. de exce.
e l. j. & de probationib. l. in exceptionibus. ¶ † Sed patronus aduer
ſarii poteſt interrogare, uel ponere, cui forſan [e] tenetur aduerſa
rius reſpondere: vt ff. ad l. Iul. de adul. ſi poſtulauerit. §. quæſtioni.
Proprie tamen loquendo aduocatus nō poteſt ponere, cum po-
ſitiones factum inſpiciant, vt C. de arbit. l. pen. in fi. quod debet a
5 partib. proponi, vt ext. de iud. paſtoralis. ſed † aduocat⁹ teſtis eſt
iuris, ut C. de poſtul. quiſquis. Eſt & alia ratio. nam poſitiones fiūt
per iuramentum, ut infra dicetur, & probatur extra de teſtib. ad
f hoc. circa prin. alias incipit, præſentiū [f]. Aduocati vero hodie nō
iurant, licet hoc iure caueatur, ut C. de iud. rem non nouam. & in
g conſt. Greg. X. ext. de poſtu. c. properandū [g]. Si igitur poſitio pro
feratur ꝑ aduocatū, nō dicitur proprie ipſe ponere, imo eſt par-
tis poſitio ꝑ aduocatū prolata, ex quo parte pſente ponit, vel in
terrogat, perinde eſt, ac ſi pars id faceret, ut C. de error. aduoc. l. j.
Conſulo tamen, ꝙ prius quam tali poſitioni, uel interrogationi
reſpondeatur, ut interrogetur clientulus aduocati ponentis, uel
interrogātis utrum ipſe ſciat, uel credat uel ponat, ſeu ratum ha
beat, quod ponitur, ſeu interrogatur per eius aduocatum, arg. ex
tr. de cēſi. olim. & de ap. cum cauſam. ſ. de aduoc. §. iam nūc verſ.
ex præmiſſis. quia de cōſcientia partis iuramētum ſuper facto re
quiritur, ut C. de iur. cal. auth. principales. extr. eo. in pertractan
6 dis. non de conſciētia aduocati nō iurati, ut dixi. ¶ † Sed videtur
quod aduocatus ponet, & reſpondebit, ut in præ. §. quæſtioni. &
ff. de procu. non ſolum. reſpon. j. Sed dic contra. nā alius pro alio
non eſt interrogandus, ff. de inter. act. ſi ſine. §. j. & §. ſeq. alias inci
pit, ſi defenſor. & l. qui ſeruum. §. fi. & l. uoluit. 2. q v. interrogatū.
extra de adult. ſignificaſti. C. de iur. cal. auth. principales. niſi ſit ꝓ
curator, ut infra § vj. in fi. Reus ergo excluſo aduocato, quem nō
debet in hoc cōſulere, reſpondebit ad eas: quia certus debet eſſe
de facto ſuo: extra de reſcri. ab excommunicato, C. de reſcin. vē.
7 quiſquis. ut ſ. de inter. in fi. ti. † Non enim debet pars uti conſilio
aduocati, qui factū ignorat, in reſponſione facti. de pœ. diſt, vi. c.
j. uer. ideoq; non petat. & ſeq. & c fi. niſi ſit multum ſimplex, ut in
fra. §. vii. ver. xvii. ne eius conſilio facile incidat in periuriū, negan
do forte verū, uel cōfitēdo falſum, ut C. de ind. viduit. l. ij. & dixi
ſupra de aduoc. §. utriuſq;. ver. ſed nūquid. imo aduocatus arcea
tur à cōſpectu reſpondentis, ne verbo, aut nutu quolibet immu
tare faciat ueritatem: prope tamē ſit, C. de auct. præſ. clarū & vii.
q. j. illud. ibi, habeat vicini ſolaminis adiutorē, &c. ut poſſit reum
defendere, ſi iudex, uel aduocatus actoris eum uelit cauilloſis po
ſitionib. decipere, C. de aduoc. diuer. iudi. aduocati. & ff. de off. ꝓ
conſul. nec quicquam §. aduocatos & in præ. verſ. xvii. Et nota ꝙ
aduocatus docens clientulum falſo reſpōdere, tenetur alteri par
8 ti ad reſtitutionē, vt j. §. nono. uer. item nota. ¶ † Item & aſſeſſor
poteſt interrogare, quoniam participat interrogationibus, ut ff.
de offi. aſſeſ. l. j. item pars interrogat, ut ſ. & j. § vi. verſic. hoc au
9 tem. ¶ † Itē notarius, ſeu alter, cui iudex hoc cōmiſit, ſecūdū T. [h]
h arg. ext. de offic. deleg. ſuper quæſtionū. Sed an talia, & per quos
10 cōmitti poſſint, no. ſ. de iud. deleg. §. iā nunc. ¶ † Sed quis forma
i bit poſitiones, ſeu interrogationes? Reſpondeo [i], conſuetudo, q
eſt optima legum interpres, ut ext. de cōſue. cum dilectus. ita ta
men ut aduocatus, uel alius eius conſilio eas, & etiā libellum cau
ſæ formet, ſeu dictet. nā ius tangūt, & inepte formari poſſent, ut
11 extr. de iud. examinata. xj. q. j. ſacerdotibus. ¶ † Et breuiter, quic
quid ius tāgit, expediet aduocatus, C. de aduoc. diuer. iud. aduoca
ti. Eis vero dictatis, clientulus ponet, ſeu interrogabit, quia in ei⁹
perſonam formantur, ut ſ. niſi ſit indiſcreta perſona, ut extra, de
iud. paſtoralis. & in aliis caſibus ibi not. quo facto poſtea iudex re
um interroget ſuper eis, ut ſ. ver. & nota. Vtrum autē interroga
torium retro ab aula diſceſſerit, no. ſ. de interr. quæ fiunt ante lit.
k conteſt. §. j. verſic. illud autem [k].

ADDITIONES.

a Interrogatiue. ¶ Secundum Roſr. Cy. ubi ſ. in quæſtione dicit, ꝙ differūt ut genus & ſpecies: in utroque enim fit interrogatio, ſed non in utroque poſitio: quod ſit iſta ſpecies, illa genus.
b Non patitur. ¶ Secundum Roſ. in 4. membro.
c Circa principium. ¶ Lib. 6.
d Roff. ¶ Vbi ſupra.
e Cui forſan. ¶ Sic Roffre.
f Incipit, præſentium ¶ Lib. 6.
g Properandum. ¶ Quod hodie non habemus: & uide quod ſcripſi ſ. de aduo. §. j. uer. item quod eſt priuati.
h Secundum T. ¶ Vbi ſ. poſt princ.
i Reſpon. ¶ Secundum Tan. ſ. in 2. ſuo membro.
k Autem. ¶ Ibi poſuit, quod hic not. Roffre.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones qualiter fiant ante litis conteſtationem.*
Iurandum non eſt ſuper exceptionibus, niſi vbi eſt præſumptio contra excipientem.
2 *Poſitiones regulariter fiunt ſuper principali poſt litem conteſtatam, non ante: vt & probationes.*
3 *Poſitiones ſæpe fiunt in defectum aliarum probationum.*
4 *Probare intendens aliquid, prius quam terminum recipiat ad probandum, facere debet poſitiones, per quarum reſponſiones poterit liberari ab onere alterius probationis.*
5 *Aliqua partium ſe offerente ad probandum per teſtes, vel inſtrumenta, an poterit redire ad poſitiones, ex quo ſemel produxit.*
6 *Probationum facultas non eſt anguſtanda.*
7 *Renuncians probationib. in cauſa, an uideatur & poſitionibus renūciare.*
Renunciare ſuo iuri quiſque poteſt.
8 *Iudex an debeat interrogare ad inſtantiam renunciantis, vbi iuri renunciatum eſt in genere.*
9 *Probationibus ſimpliciter renunciare, & omnibus probationibus renunciare, æquiparantur.*
Indefinita locutio æquipollet vniuerſali.
10 *Poſitio actoris primo fieri dēt, iuxta regulā, q prior appellat, prior agat.*
11 *Onus habens probationis, habet & emolumentum.*
12 *Poſitio rei ſi ſit actori preiudicialis, id eſt interimens eius poſitionē, prius admittitur reus.*

¶ Poſitiones quando ſint faciendæ.

4. §. Quarto quæritur, quando faciēdæ ſint poſitio
nes? Et certe cum ſuccedāt in locū pro
bationū, & eas imitari debeant, ut dixi ſ. §. proximo: generaliter
quandocunq; & vbicunque ꝓbatio admittitur, fieri poſſunt: vn
de fiunt ante litis conteſtationem ſuper exceptionibus dilatoriis,
quæ tunc debent probari, ut ext. de lit. conteſt. c. unico. & de ele.
dudum. ii. & in aliis caſibus, in quibus teſtes lite conteſtata nō re
cipiuntur: quod dic, ut ſ. de teſte, §. nunc tractemus. & aduerſari⁹
cogendus eſt per iudicem reſpondere illis. quod dic, ut j. §. 7. ver.
& nota, quod. Super principali autem non fiunt ante litis conte
ſtationem regulariter, ff. de interrog. act. l. j. niſi in caſibus, in qui
bus probationes poſſunt admitti, ut in præd. § nunc tractemus. &
ſi fierent, repelli deberent, vt & probationes, ut ext. ut lit. nō cō
1 teſta. ca. j. ad fi. ¶ † Sed cum iuramentum de calumnia, vel de ve
ritate dicenda, præſtetur ſolum poſt litem conteſtatam, ut ſ. tit.
prox. in prin. qualiter fient poſitiones ante litis conteſtationem,
& ſic ante iuramentum de calumnia? cum tamen ante fieri debe
ant & ad eas ſit reſpondendum per iuramentum, ext. de teſti. ad
a hoc. alias incipit, præſentium. prope prin. [a] Reſpondeo, ſecūdū
eos, qui dicunt, quod ſuper qualibet exceptione eſt lis conteſtan
da, & iurandū, ut ſ. de excep. §. viſo. uer. ſed nūquid iudex. facilis
eſt reſponſio: quia cum lis ſit in illo articulo conteſtata, & iuratū,
ſatis poſſunt ſuper eo fieri poſitiones & reſponſiones, quamuis
lis nondum ſit ſuper principali cōteſtata, nec iuratum. Alii autē
dicunt, non iurari ſuper exceptionibus, niſi ubi eſt præſumptio ꝯ
tra excipientem, ut diximus ſ. ti. prox. §. j. prope princ. vnde, ſecū
dum eos, ſicut probationes fierent ſuper eis abſque iuramento,
ſic & poſitiones fient: nec eſt hoc inconueniens, ſecundum eos.

ADDITIO.

Et

a Prope prin. ¶ lib. 6.

Et pro eis facit prædicta dec. ad hoc ibi, ſine iuramẽto, &c. ſed ſe
cũdum hoc reus impune poterit, quicquid falſo voluerit, pone
re. Vnde dicimus, quod licet, conditione ponẽtis & exceptionis
qualitate conſideratis, iudex abſque iuramento exceptionem
admiſerit, tamen in probatione ipſius facit iurare ponentem, id
quod ponit, verum eſſe, ſe exiſtimare, & credere ita eſſe, & eum
contra quẽ ponitur, uel interrogatio fit, reſpondere veritatẽ, &
ad hoc eum cogere poteſt, vt ſ. dixi: & ſic non procedit obiec-
2 tio ſupra ſcripta ¶ † Regulariter ergo fiunt poſitiones ſuper prĩ
cipali poſt litem conteſtatam, & non ante, vt & probationes, ut
extra, ut lite non conteſt. quoniam frequenter. in princ. quorum
loco ſuccedũt: ut dixi: fiunt etiam poſt iuſiurãdum in cauſa præ
ſtitum, eo quod fieri habent per iuramentum, & etiam reſponſi
ones ad eas, ut ſupra: & ex poſitione actoris, ſi contra ſe ponat, ſi
bi concluditur, ut j. §. 8. in princip. & ex reſponſione ſua reus con
uincitur & pro confeſſo habetur: ideoque habent fieri poſt litis
conteſtationem, & poſt iuſiurã dum immediate: quia ſi reus, uel
actor confiteatur, non eſſent poſtmodum aliæ probationes ne-
ceſſariæ: & breuiter ſuper quibuslibet dubiis fieri poſſunt poſitio
nes & interrogationes, uſque quo fuerit in cauſa concluſum eti
am publicatis atteſtationibus: ſicut fit in inſtrumẽtorum produ-
ctione, ut extra. de fide inſtru. cum dilectus. reſponſ. j. Et eſt ratio:
qa in inſtrumentis & in poſitionib. non timetur ſubornatio, ut in
teſtibus. Quidam tamen dixerunt, & male, quod atteſtationib. pu
a blicatis non poſſunt fieri [a]: quia ſi reus neget, actor probare non
poteſt per teſtes poſt publicatas atteſtationes, extra de teſti. con
ſtitutis. ergo inutiliter poneret. Sed hoc nihil eſt dicere: tum quia
3 adhuc poteſt probare per inſtrumenta, ut iam dixi. † tum quia po
ſitiones ſæpe fiunt in defectum aliarum probationum, ut extra
b de confeſ ſtatuimus. [b] Quinimo etiam poſtquã concluſum eſt
c in cauſa, poteſt iudex interrogare [c], cum iudex, qui cuncta debet,
ut ad ſententiaam perueniat, rimari, poſſit de facto interrogare,
quoties aliquid dubitationis occurrit, ut extra de fide inſtr. cum
Ioannes. circa fi & C. de iudi. iudices. extra de teſti. cum clamor.
& xxx. q. vlt. iudicantem. extra de offic. deleg. ſuper quæſtionũ.
§. intentioni s. & ubicũque. Quod intelligo, cum aliqua ambigui
tas oritur ſuper iam actitatis: ſuper nouo autem articulo interro
gare non poteſt, maxime ad partis inſtantiam, cõcluſione obſtã
4 te. ¶ † Sed & ſi ante cõcluſionem ſit datus terminus perempto-
rius ad exhibendum omnes probationes, forte poſt talem termi
num non poſſunt fieri poſitiones, cum loco probationum ſucce
dant, ut ſ. §. prox. ver. j. ſed iudex poterit tunc interrogare ex offi
cio, non ad partis inſtantiam de hoc nota. ſ. de dilat. §. videndũ.
d ver. item quid ſi dat⁹ [d] Et tene pro regula, ut quã docũq; aliquid
intendis probare, prius quam recipias terminum ad probandũ
facias poſitiones, per quarum reſponſiones forte liberaberis ab
5 onere alterius probationis, ut ſ. § ſecundo. ¶ † Sed quid ſi aliqua
partium offert ſe probaturam per teſtes, uel inſtrumẽta, nũquid
poterit redire ad poſitiones, ex quo ſemel produxit? Dixit Goff.
quod non. cum eñ ponendo potuerit releuari. & grauari elege-
rit, ſibi imputet, quia mos eis gerẽdus eſt, ut ff. de proba. circa. C.
de iure deliberan. l. fi. §. ſin autem & extra de proba. quoniam cõ
e tra. ex ordine verborum. dominus meus contra [e] quia actus iſti
6 non ſunt contrarii, imo conuenientes. † nec enim eſt anguſtan-
da probationum facultas, C de hæret. quoniam. in fi. 14. q. 2. quã
quam maxime niſi ſe adſtrinxerit ad probandum tantum per te
7 ſtes vel inſtrumenta. ¶ † Item quid ſi renunciatũ eſt probationi
bus in cauſa, nunquid uidetur eſſe renunciatum & poſitionibus?
Dicunt quidam, quod ſic: quia cum ſit una ſpecies probationis,
ut extra de confeſ. c. ij. extra de reſtit. ſpoliat. cum ad ſedem. renũ
f ciando generaliter probationibus [f], uidetur & poſitionibus re-
nũciatum: arg. xix diſt. ſi Romanorum extra de priui. quia circa,
de maio. & obed. ſolitæ. & quia in locum probationũ ſuccedũt.
g ut ſupra. Ego credo [g], quod ſi renunciatum fuerit ſpecialiter po
ſitionibus, ualet renunciatio. nam quiſque poteſt ſuo iuri renun
ciare, vii. quę. j. quam periculoſum. extra de priuil. ſi de terra. & de
regul. ad apoſtolicam. nec amplius poterit renuncians ponere.
8 † Si uero in genere, ut ſ. dictum eſt, dico, quod non poteſt ulteri
us ad renunciantis inſtantiam iudex interrogare, nec etiam ipſe
renuncians ponere: ex officio tamen ſuo poteſt iudex interroga
re ſuper iam actitatis uſque ad cõcluſionem & poſt, ut ſ. ſic ſerua
9 mus. Quidam tamen hic aliter dicunt. ¶ † Et nota, quo ad hoc
idem eſſe, ſimpliciter probationibus renunciare, & omnibus pro
bationibus renũciare: quia indefinita locutio æquipollet vniuer
ſali, ut in præd. c. ſi Romanorum. & in præd. dec. quia circa. Cæte
rum licet renunciatum ſit teſtium productioni, nihilominus ta-
10 mẽ adhuc poſſunt poſitiones fieri, ut ſ. de teſte. § fi. ¶ † Hoc quo
que notandum eſt, quod actor debet prius ponere, iuxta regulã
qui prior appellat, prior agat, ff de iud. qui prior. & ſecũdo reus:
et viciſſim ponat, ſi iudex viderit expedire, ext. de cauſa poſ.
ori. c. 2. & ad hoc facit, quod legitur & not. C. de iur. calũ.
rin. ibi, & actor quidem, &c. & j. uer. prox. ¶ † Sed po
ne: ecce actor facit vnam poſitionem, cui re⁹ ſufficienter reſpon
det, & ſtatim reus vult aliam facere, nunquid cogetur actor ei reſ
h pondere [h]: Videtur, ꝙ ſic, ff. de reg. iur. non debet. 23. q. 4. qui pec
cat. ext. de mu. pet. prudentiam. Econtra videtur, quia q prior ap
pellat prior agat, & qui habet onus probationis, habet & emolu
mentum, vt in præ. l. qui prior. & ext. de ord. cog. c. ij. & ff. de pro
bat. l. ij. Inſt. de leg patro. tu. SOL. Dicũt quidam, quod ſi aliquid
eſt pro actore probatum, vel præſumptum, tunc debet audiri re
us: alias fruſtra admitteretur, arg. C. de inof. teſt. filius. C. ad l. Cor.
de falſ. l. pe. quia abſoluendus eſt, etiam ſi nihil probat, actore nõ
probante, ext. de iureiur. c. fin. extra, de cauſa poſſ. & propri cum
eccleſia in fi. ¶ Alii dicunt, ꝙ ſi reus uelit ultra probare, mos ei
gerendus eſt, etſi nil ſit pro actore præſumptum, ff de probat. cir
ca. C de inge ma. l. pen. De conſuetudine vero generali. actor pri
mo ponit, quam reus. quod plenius proſequere, vt ſ. de dila. §. vi
12 dendum. uer. & no. quod ij. ¶ † Hoc quoque certum eſt, quod ſi
poſitio rei ſit præiudicialis, id eſt, ſi interimit poſitionẽ actoris,
prius admittetur reus, vt 23. q. 4 qui peccat, reſpon. i. vbi dicitur,
quia interrogas, quæ ſit ratio proſequẽdi, viciſſim te interrogo,
cuius ſit vox, &c. ad idem iij. q. xj per totum. Item cõſulo tibi, ad
uocate rei, ne multum feſtines in poſitionibus faciendis, ne ſcili-
cet inſtruas actorẽ, & ut prius quam ponas, plene videas eius in
tentionẽ fundatam, vel quaſi, ut iam dixi., non enim habes pone
re, donec videas eius intentionem.

ADDITIONES

a Fieri. ¶ Supple ſuper eiſdem capitulis.
b Statuimus. ¶ Lib. 6.
c Interrogare. ¶ Sed non poteſt pars ponere, ver. de hoc per Cy. q. 8. & 7. tra
ctat principale dictum huius §.
d Si datus. ¶ Et ibi dicitur in aliquibus partibus ſeruari contrariũ: & fuit
dictum Alb. Papi. vt ibi dixi: qui etiã tenet, quod ſi datus eſt terminus ad
ponendum, poſtea non audiretur, niſi iuſta cauſa ſubeſſet, C. qui accuſa. nõ
poſſ. ſi ea. hoc dixit ſuper l. diffamari. C. de ingen. man.
e Contra. ¶ In ſumma de lit. conteſt. §. 3. ver. ſed quid ſi aliquam.
f Probationibus. ¶ Accedebat Aegi. ſi additum fuiſſet omnibus.
g Ego credo. ¶ Cum Aegid. c. 35.
h Ei reſpondere. ¶ Iſte ver. vſque ad finem §. fuit Vbert. de Bo. ſ. & incipit
vtrobiq;, item quid ſi actor. facit ad hunc verſi. id, quod ſcripſi ſ. de recon.
uen. §. videndum. ſuper ver. & ſi iudex.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones non fiunt in pleriſque locis.*
2 *Poſitiones factæ ante litis conteſtationem ſuper exceptione excommuni-
cationis qualiter proponantur.*
3 *Excipiens ſe non eſſe excommunicatum, qualiter ſuas poſitiones forma-
re debeat.*
4 *Poſitiones formans poſt litem conteſtatam ſuper principali, qualiter
ſe habere debeat.*
5 *Agens rei vendicatione contra poſſeſſorem, quot modis, & qualiter ſuas
formare habeat petitiones.*
6 *Petens fundum quem ad ſe aſſerit pertinere iure dominij, uel quaſi, quæ
debeat allegare.*
7 *Petens aliquid per promiſſionem ex cauſa mutui ſibi factam, qualiter
formabit petitionem.*
8 *Repetens librum, quem depoſuit, quibus verbis utetur.*
9 *Petens aliquem remoueri ab aliqua eccleſia, quam retinet contra iura,
quæ debeat in ſua petitione allegare.*
10 *Petens electionem ſuam confirmari, & eam eſſe canonicam proba-
re volens qua forma verborum vti debeat.*
11 *Poſitiones ſuper quibus, & per quos debeant fieri.*
12 *Poſitiones formatæ iudici ſunt in ſcriptis offerendæ.*
13 *Poſitionibus ab actore oblatis quomodo debeat iudex ponenti reſpondere.*
14 *Reſpõſio facta poſitionib⁹ ab actore formatis, ſub qua forma dbeat ſcrib.*
15 *Papa vel eius auditore in curia Romana poſitiones approbante, an illis
poſſit vlterius obijci.*
16 *Ponens in iudicio an ſemper teneatur dicere, quod ſciat, puta vbi iuratũ
eſt de calumnia.*
17 *Poſitiones ſic ſunt formandę, ut fundent intentionem ponentis, conſidera
ta natura propoſitæ actionis.*

¶ Poſitiones qualiter fieri debeant.

5. §. Quinto ſupereſt videre, qualiter fieri debent poſiti
ones. Et licet fere in omnibus actionib. ſpe
a cialiter poſitiones formauerimus in tractatu libellorum [a], tamẽ
1 vtile uiſum eſt hic doctrinam tradere generalem. † ¶ Ad cuius rei
notitiam ſciendum eſt, quod in pleriſque locis non fiunt poſiti-
ones, ſed lite conteſtata, præſtitoque iuramento, ſtatim iudex ſu
per ſingulis articulis libelli reum interrogat: quod dic, vt ſ. de te
ſte, §. nunc videndum nobis. in prin. Sed in curia Romana, & qua
2 ſi vbiq; poſitiones formantur. ¶ † Super quo ſcias, quod quãdo
que fiunt ante litem conteſtatam ſuper exceptione excõicatio
nis ſic Propoſita: Coram vobis domine iudex, dico P. eſſe excom
munica

ADDITIO.

a Libellorum. ¶ Sic & fecit Io. de Blano. generalem autem tractatum non
edidit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

municatum,quia percuſſit talem clericum: ideoque non eſſe in
cauſa,quam cōtra me mouet.audiendum. Si igitur ille negat ſe
excommunicatum,uel ſe percuſſiſſe talem,uel illum clericum fu
iſſe,excipiens ſic formabit poſitiones:

POSITIONES.

3 † Pono,quod percuſiſti talem. itē ꝙ in tali parte corporis. Item
quod cum pugno,uel baculo Item quod percuſiſti eum tali die
item quod in tali loco.Item quod talibus pręſentibꝰ.Item quod
turbatus ex cauſa illum percuſiſti. Item ꝙ percuſiſti animo in
iuriandi.Item quod ille erat tunc temporis clericus. Item quod
erat in poſſeſſione clericatus.Item quod ſciebas eum clericū eſſe
Item quod vidiſti eum tonſuram clericalē ferentem.Et ſi actor
hoc confiteatur,probata eſt excōmunicatio per ſuam confeſſio
nem:extra de offic.delega.prudentiam §.ſi vero.ſed ſi diffiteatur
actor reus has poſitiones negatas dabit pro articulis verbis com
a petenter mutatis:quod dic plene,ut in præd.§.nunc uidendum [a]
4 ¶† Regulariter autem fiunt poſt litem conteſtatam ſuper prin-
b cipali,vt ſ.§.proxi.& §.iij.ad quod hac via peruenitur [b].Formās
enim poſitiones habeat libellum præ oculis,& ex ipſius tenore
poſitiones formet,& cōſideret diligenter,quid eū probare opor
tet.Super omnibus enim,quæ probare habet,poſitiones faciat:
nec ualet poſitio,nec confeſſio,niſi fiat ſuper re,de qua agitur,ff.
de inter.act.confeſſionibus.extra de offic.iudi. deleg.cum olim-
& ĩ.uer.& no.Sed & cauilloſe per quæcunque diuerticula pote
rit,reum trahat actor ad ſuam intentionem per poſitiones,ff.de
verb.ſig.natura cauillationis.& de reg.iu.l.ea eſt natura.quod po
tius quiſque ſuo ingenio faciat,quam ex noſtra doctrina.nō em̄
quēquam in dolo inſtruimus:imo pro poſſe fraudib. obuiamus.
5 ¶† Scias igitur,quod quandoque quis agit rei vendicatione con
tra poſſeſſorem,petens fundum,quem ad ſe aſſerit pertinere iure
dominii,uel quaſi:quandoque uero petit decem ex promiſſione
ſibi ex cauſa mutui facta:quandoque repetit librum,quem depo
ſuit:quandoq; etiam petit aliquem remoueri ab aliqua eccleſia,
c quam retinet contra iura [c].quandoq; petit ſuam electionem cō
firmari,& uult eam docere canonicam eſſe.Hæc igitur exempla
ſufficiant ad præſens gratia exempli hic proſequi Poſſunt etiam
alia exempla poni,ſicut in præd.§.nunc vidēdū.in formis articu
6 lorum diximus.¶† Super primo ergo exemplo actor ſic ponit:
¶ FORMA.Pono ego talis in tali cauſa iuramento meo, quod
fundus,de quo agit,fuit T.Itē pono, quod ipſe T. vēdidit mihi
dictū fundū.Item quod vendidit pro pretio decē librarum.Item
quod dictus T.tradidit mihi poſſeſſionem dicti fundi, Itē quod
d ſolui eidem T.decem libras pro pretio dicti fundi[d].Igitur ſi reus
has poſitiones confiteatur,actor fundauit ſuā intentionem.pro
bauit enim rem ſe a vero domino emiſſe, & ſe pretiū ſoluiſſe &
ſibi traditam eſſe:& ſic per conſequens dominium ad ſe pertine
re:& ſic eſt in cauſa victoriæ, niſi reus aliud opponat,ff.de rei vē
in rem.C.de pac.traditionib.C.de prob.cum res. ext de fide inſt.
cum Ioannes Inſt.de rer.diuiſ.§.uenditæ uero.
7 ¶† In ſecundo uero exemplo de mutuo,ſic pone:¶ FORMA.
Pono ego talis in tali cauſa iuramento meo, ꝙ ego mutuo dedi
decem Titio.Item quod ipſe Titius illa decem mihi reddere pro
miſit.Item quod promiſit in tali termino ſoluere. Item quod ter
minus ille preteriit.Si ergo reus hoc cōfiteatur , actor eſt in cau
ſa uictoriæ : quia numeratione fuit Titius obligatus ad redden-
dū,ff.ſi cer.pet.ſi a me cum uero promiſit reddere, fuit ciuiliter
obligatus:& ex tali ciuili obligatiōe recte agit actor Inſt.de obli
e § j.ff.de verb.oblig.l.j.Hoc autem ſcias [e],quod ſi interrogatus,an
debeat decem,quæ ab eo petuntur, negat ſimpliciter ſe debere,
dēt fieri poſitio alia,ſcilicet an debeat nouē? & ſi negat , fiat alia
ſcilicet an debeat octo? & ſic deſcēdendo vſque ad ultimum nu
merum.Si uero præcise negat , & ſe nil debere dicat , non debet
de hoc ultra interrogari.Eadem quoq; doctrina ſeruetur in pro
batione tēporis,puta ſi interrogatus , an cenſus per xl. annos ſo-
lutus fuerit,uel beneficium poſſederit, & ſimilia neget,hoc quæ
ratur,an 39.an.38. & ſic deſcēdendo uſque ad ultimum nume-
rum:& hoc ideo,quia cum ponit xl. ſi non ſunt niſi 39 bene po-
teſt negari poſitio,quia licet maior numerus in ſe cōprehendat
minorem,vt ff.de arbi.diem proferre §.ſi plures.& ff.de reg.iur.
in eo.non tamen minor maiorem, ut xv. diſtinct.c.j prope prin.
imo unus numerus quandoque excludit alium,ut no.extr. de di.
uot.c.pen §.quia vero.
8 ¶ †In tertio aūt exemplo de depoſito,ſic pone: ¶ FORMA.Po
no ego talis in tali cauſa iuramēto meo,quod depoſui penes T.,
Codicem meum.Item quod Codex ille erat in chartis hœdinis.
Item quod erat gloſſatus de apparatu Accurſ. Item quod habe
bat deſuper corium rubeum.Item quod ſecūdus quaternus eiu
incipiebat nomine: tertius uero,hoc in querimoniam. Item po
nit,quod ipſe T.recepit dictū Codicem in depoſito. Item quod
ſe obtulit depoſito.Hoc confeſſato reus obtinebit,ff.depoſit.l.j.
ext.c.bona.& debet etiam dicere ſigna rei mobilis, ff.ad exhi l.3.
9 ¶† In quarto vero exemplo ſic:¶ FORMA.Pono ego talis
præsbyter iuramento meo ,quod T.habet & poſſidet eccleſi-
am ſancti Iuſti. Item quod habet & poſſidet eccleſiam ſancti
Martini Item quod quælibet earum habet curam animarū.Item
f quod eas acquiſiuit poſt concilium Lateranenſe [f]. Hoc conceſ-
ſo , reus ſuccumbet, niſi diſpēſationē uel unionem,uel pauper
tatem eccleſiarum,uel earum dependentiā oſtendat ,extr.de ele.
dudum.ij.de cleri.non reſi.quia.de præb.de multa.extr.de æta.&
qualit.eam te.21.q.j.in ſumma.
10 ¶ In quinto quoque exemplo ſic.¶ FORMA.Pono ego talis in
tali cauſa iuramento meo,quod ego ſum electus canonice ad re
gimen talis eccleſiæ. Sed hæc eſt iuris,unde ſubiiciat ſic:Itē quod
fuit electus vacante ipſa eccleſia per mortem,uel ceſſionem talis.
Item quod fuit electus per eos,qui tunc erant ī poſſeſſione,uel
quaſi iuris eligendi rectorē ad dictam eccleſiam. Item pono , ꝙ
g talis & talis,&c.[g] ſunt clerici,uel canonici eiuſdem eccleſiæ.Itē
quod ſunt in poſſeſſione,uel quaſi canonicatus,& iuris eligendi.
Item quod ſex ex eis me elegerūt.Item quod illi ſex electionem
de me factam epiſcopo præſentauerunt.Item pono,quod illi ſex
requiſiuerunt alios quatuor,ut cum eis deberent concordare de
aliquo eligendo. Item quod duo ratam habuerunt electionem
& præſentationem de me factam.Licet ergo reus neget me ele-
ctum,ſi tamen cætera confitetur, obtinebo abſque probatione.
h Nam ſi decem [h] erant clerici,& ſum electus a ſex,conſtat quod a
maiori parte:ergo debet electio confirmari,ext.de elect.eccleſia
veſtra.ij.de his.quæ fi a ma.par.ca.c.j. & de iure pat. quoniam in
quibuſdam.Item ſi erāt in quaſi poſſeſſione eligendi,ualet,quod
i faciunt,licet nō ſint in veritate patroni [i],qui præſentant,extra.
de elect.querelā.de re iud.cum Bertholdus. de iure pat. conſul-
tationibus.Item ex eo,quod quatuor fuerunt requiſiti, patet,ꝙ
k non fuerunt contempti [k].ext.de elect. quod ſicut.& c.venerabi-
lem.& ca bonæ memoriæ.& c.quia propter. Item quod duo ac-
ceſſerunt,bene potuit fieri ext.de elec quod ſicut. & ca. eccleſia
veſtra.ij.Patet ergo,quod niſi aliud obſiſtat,debeo obtinere. Sic
11 ergo in ſimilibus ſunt poſitiones Formandæ.¶† Et no.quod po
ſitiones debent fieri ſuper contentis in libello,uel ad ea pertinen
tibus,uel pertinere valentib ex parte actoris,quo ad fundandam
eius intentionem: ex parte vero rei,quo ad extenuandam. 4.qu.
4.c.j.Item debēt fieri ſuper facto aduerſarii:alias non cogitur ad
factum alterius reſpondere,ff.pro ſuo,l.fi.in fi.ff.ſi vſusfruct pet.
l.utifrui ff.ſi pars hær.pe l j ff.rer.amo.Marcellus ĩ §.prox.verſ.
12 j.& pe.& §.vij.ver.j & ver 4.¶† Item no. quod poſitiones for-
matæ iudici ſunt in ſcriptis offerēdæ ut extra de proba.quoniā
contra ut certus ſit,qui interrogatur,& ſuper quo reſpōdere de
beat,agnoſcat,ff de confeſ certū.& ut tam pars quam iudex,vi
deāt an ſint admittēdæ,uel reiiciendę ; debet eas examinare iu-
dex,utrum faciant ad cauſam an ſint poſſibiles, & non contra na
turam,non captioſe,non negatiuæ& ſic de aliis:& hoc partibus
præſentibus:& ſi uiderit eas recipiendas prius , quam reſponde
atur,faciat eas in actis redigi,ne aliqua variatio fiat,ff.de re iudic.
acta.& ne poſt oriatur cōtentio inter partes,quod aliter fuerint
reſcriptæ,quam propoſitæ , ext de elect.cum inter R.ſeniorem.
ut ex illa ſcriptura eis via in talibus præcludatur , vt xxii.quæſti.j.
13 omnes feriæ.uel eas repellat,ut ĩ §.vii.verſi. xvii.¶† Oblatis igi-
tur ab actore poſitionibus,quærat iudex a ponente. Ponis tu,vel
credis per iuramentum a te præſtitum, quod in his poſitionibus
continetur.Et ſi reſpondeat,quod ſic,tunc conuertat ſe ad eum,
contra quem fiunt poſitiones,& ſemoto eiꝰ aduocato, ita quod
aduoca

ADDITIONES.

a Nunc videndum. ¶ Vt tamen no.ĩ.§.7.ad fi.ver.quid ſi pono.reſpondere
non tenebatur.ibi vide,cum duobus verſi.præced.
b Peruenitur.¶ Incipiunt uerba Bonagui.& durant uſque ad ver.in quinto
quoque.excepto quinto exemplo,quod interſerit auctor.
c Contra iura. ¶ Hæc quatuor exempla fuerunt Bonagui. vbi ſ. in prin. &
eius fuit illorum proſecutio,quæ ſequitur , & tria prima fuerunt Tan. ſed
non ſic proſequitur, vt hic.Item ipſa tria & quintum, quarto omiſſo, fue-
runt Aegid.& ea proſequitur,ut hic.Gallicus dabat exēpla de equo mor-
boſo vendito,uel libro vitioſo,ꝯ fideiuſſorem,qui ſe obligauit ꝑ debitore.
d Dicti fundi. ¶ ĩ.de cauſa poſſ.§.ſequitur uidere.ſub verſicul.aliæ ſunt rea-
les. ponit quatuor tantum de iſtis:remittit enim tertiā,ſubdit tamen alias
quatuor:ſic etiam Ioan.de Pra.ſub titul.de rei vend.ponit octo , quas ſo-
lenniter exponit,ſubdens poſtea poſitiones rei.
e Autem ſcias. ¶ Secundum Tan.vbi ſ.ſub uer. hoc modo.
f Conſilium Lateranē. ¶ De cle.nō reſi.quia nōnulli de præb.qa in tantum
ſi loqueretur de concilio generali,e.ti.de multa.tunc ſufficeret poſitionem
facere de receptione ſecundę,poſt illud,quo ad priuationem primæ.
g Talis,&c. ¶ Includit viii.
h Nam ſi decem. ¶ Sup.tantum:& debuit auctor de hoc ponere in poſitio-
ne, vt ſequeretur hæc concluſio. Aegi. tamen dicit, ꝙ ex quo confeſſus eſt
reus decem eſſe electores,ergo confiteri videtur,ꝙ non vltra : quia indefi-
nita,&c.19.di.c.j.vide ĩ.§.7.verſi.viii. in princ.
i Veritate patroni. ¶ Nimis permiſſet auctor hic actum electionis & præ-
ſentationis.
k Fuerunt contempti. ¶ An contemptus locum habeat in patronis non uo
catis ad præſentationem factam per cæteros,ſcripſi in dec.3.de iure patro.
ſuꝑ verbo,plurimorū.Aegid.hoc dixit,qđ forte ſic allegat,de ele.bonæ.ij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aduocatus nutu,uel dicto eum non poſſit in reſponſione facti in
ſtruere,vt s̃.§.3.prope fi.dicat ei:amice, nihil prodeſt homini, ſi
vniuerſum mundum lucretur,animæ uero ſuæ detrimentum pa
tiatur,ut extra,de ſimo.Matthæus.& fideli totus mundus diuitię
ſunt infideli nec obolus,ut 14.quæſt.4. quid dicam. in authen. vt
cum de appel. cog. ideo ſalua animam tuam,& reſponde per ſa-
cramentum,quod præſtitiſti de calumnia,quid credis & æſtimas
ſuper eo, quod in his poſitionibus continetur. Si uero fuit iura-
tum de ueritate, dicat iudex, & reſponde per ſacramẽtum,quod
præſtitiſti de ueritate dicenda,quid ſcis ſuper eo,quod,&c.Si ue-
ro utrumque pręſtitum ſit,(quod vtile eſt) tunc quærat ſimul de
credulitate & de ſcientia:de hoc §.prox.uerſ.item not. quod eſt
in præ.dec.præſentium.Quo facto mentem cuiuſlibet poſitionis
ſigillatim non tam diligenter,quam fideliter ſibi aperiat & expo
nat,reſponſionemq́; eius ſedulo & perſpicaciter intelligat, & ſi-
ue neget,ſiue cõfiteatur,ſemper,in fine cuiuſlibet poſitionis eius
14 reſpõſio† ſcribatur hoc modo.¶FORMA.Credit,uel non cre
dit vel confitetur,vel negat,j̃.§.proxi.verſi. quod autem. Quod
ſi talis ſit poſitio, in cuius reſponſione merito reſpondens dubi-
tat,petet inducias ad deliberandũ,ſecundum ea quæ no.j̃.§.pro
xi.verſic.item not.Quod autem tam ponens,quam reſpondens,
debeat interrogari a iudice per iuramentum ſuum ſecundum for
mam præmiſſam,& etiam principales,vbi litigatur per ſyndicos:
probatur in præd.dec.de teſt.ad hoc.ff de inter.act.voluit.& l.de
ætate.§.qui tacuit.Itẽ quod iudex debeat dicere, quid credis,vel
15 ſcis,habes j̃ †.prox.uer.hoc tamen.¶†Item ſcias,quod poſtquã
papa,vel eius auditor, in curia Romana approbauit poſitiones,
cum fit remiſſio ad aliquam prouinciam,& mandatur,quod prin
cipales perſonæ ſuper eis præſtito iur̃o interrogentur,nihil p̃t eis
vlterius obijci,ut in præ.dec.ad hoc.& arg.C.de teſta. oĩm. 35.q.
a 9.apoſtolicæ.34.q.1.à recta.& c.hoc eſt [a].¶†Item not.ꝙ ponens
16 nõ ſemper tenet̃ dicere,ꝙ ſciat,ſed ſufficit ei dicere,ꝙ credit,ut
puta ubi iuratum eſt de calumnia,ut no.in præ.dec.ad hoc.& j̃ §.
prox.Item qui ponit,certum ponere debet,ut ff.de rei uend.ſi in
rem.arg. extra de ſponſa. de muliere & de ſimo. c.de ſimoniace.
cum & certum velit reſponſum habere,vt vtatur eodem iure.ff.
quod quiſq; iur.l j.ext.de conſt.cum omnis.l.diſt.ponderet.2.q.
17 6.decreto.in fi.j̃.§.prox.¶†In ſumma [b] no.ꝙ poſitiones ſic for-
b mandæ ſunt,ut fundent intentionem ponentis,conſiderata natu
ra propoſitæ actionis.Si igitur agis de dominio,conſidera,q̃ ſunt
neceſſaria in probatione eius,C.de prob.cum res.ext.eo. licet.ff.
de rei vend.in rẽ actio & per totũ.quæ dic,ut j̃.de emphyteuſ.§.
nũc aliqua.ver.56.Si uero agis Publiciana,conſidera, q̃ neceſſaria
ſunt in ea,ff.de Publi.l.2.& l.qcũq;,& ꝑ totũ,& no.ext.de re iud.
c abbate [c].Si uis agere vtili rei uendicatione,ut ſuperficiarius,uide
ff.ſi ager vect.vel emphyt.pet.& ff.de ſuperfic.per totũ,& inſtit.
locati,§.itẽ de prædijs. Si uis agere hypothecaria, uide ff. de pig.
ſi ſuperatus.ff.de proba.ante omnia.C.ſi res al.pignor.dat.ſit ne-
xum.C.quæ res pig.ob.poſ.qui filios.Si agis hypothecaria vtili,
vid̃ ff.de pig.& in ſuperficie.& l.ſi ab eo & ſi de alijs actionib.rea
libus & perſonalibus, & miſtis.Et caue tibi a poſitionib.petitio-
ni tuæ cõtrarijs,ut ſi agis petitione hæreditatis, vel quorum bo-
norum,non dicas te poſſediſſe aliquo tempore poſt mortem de
functi uel ſi agis publiciana, non dicas te à uero domino emiſſe:
vel ſi agis Vti poſſidetis, non dicas aduerſariũ poſſidere:& ſic de
ſimilibus:& uide de hoc j̃.§.10.ver.hoc quoq;.& s̃.de act.ſeu pe.
§.ſequitur.& §.ſeq.

ADDITIONES.

a Hoc eſt. ¶ De articulis vide s̃.de teſte,§.nunc uidendum.uer.ſed pone auditor.& quod ibi dixi ſuper uer.hoc etiam no.in fi.

b In ſumma. ¶ Secundum Vber.de Bo.cuius quaſi ad literam fuit totum,ꝙ hic ſequitur uſque ad fin.& hoc ubi s̃.primo.

c Abbate ¶ Lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Cautela pro illo,contra quem ponitur in iudicio.*

2 *Vtile eſt reſponſionem illius, contra quem ponitur in iudicio,ſcriptis notare propter gratiam.*

3 *Poſitionibus ſemel reſpondens, an cogi poſſit ad iterum, uel ulterius reſpondendum.*

4 *Poſitionem generaliter negare non ſufficit, niſi ad ſingula in poſitione contenta reſpondeatur.*

5 *Poſitiones licet ſint de conſilio aduocatorum formandæ,nõ tamen reſponſiones.ſed ſolum a partibus faciendæ.*

6 *Reſponſio facta interrogationi,uel reſponſioni aduerſarij,an teneat.*

7 *[...]i iuratur de calumnia,quæ & quomodo debeat is,contra quem ponitur reſpondere.*

[...]ritate an ſe extendat ad iuramentum de calumnia, vel

9 *Interrogato dubitanti de eo, ſuper quo interrogatur, danda eſt dilatio ad deliberandum,ubi iuratum eſt de ueritate.*

10 *Præſumitur quis melius factum ſuum ſcire, quam alius:nec debet quis alium conſulere,qualiter in facto proprio ſe debeat habere.*

11 *Confeſſio de credulitate æque præiudicat. ſicut & de ueritate.*

12 *Verbum Exiſtimare,generale eſt ad credulitatem & ſcientiam.*

13 *Interrogatus vbi iuratur de calumnia, an poſſit reſpondere per uerbum Dubito,& nu.ſeq.*

15 *Iudex quomodo ſe habere debeat,& quæ attendere caſu quo is,cõtra quẽ ſit poſitio,uel interrogatio,dicit ſe dubium.*

16 *Reſponſio quælibet referri dicitur ſolũ ad id,quod principaliter quæritur, non ad alia,quæ implicari ſeu ſubintelligi poſſent.*

17 *Reſpondere ad penitus incertum nemo tenetur.*

18 *Principalis perſona licet debeat poſitionibus reſpondere, ſi tamen per procuratorem litiget reſpondebit ipſe procurator.*

19 *Procurator poſitionibus reſponſurus,ſi dicat ſe libello neſcire reſpondere aut dubitare,an condemnabitur in expenſis.*

20 *Reſponſio eius,qui abſque mandato defendit, an obſtet principali.*

21 *Reus,qui nec agit,nec excipit de iure ſuo,an cogatur reſpondere poſitionibus ſuper eius defectibus factis,*

De reſponſionibus ad poſitiones.

6.§.Sexto tractandũ eſt de reſpõſionibus ad poſitiones
a vel ad interrogationes [a].Et certe expoſita po
ſitione ei, qui reſpondere habet ipſe diligenter aduertere debet,
an ſint pertinentes,uel ſuperflue,uel non & poſtmodum ſibi fa-
cta intimatione diuini iudicij,debet ipſe reſpõdere:& eius reſpõ
1 ſio eſt ſcribenda,quæ dic,ut s̃.§.prox.ver.oblatis.¶†Sit aũt cau
tus is,contra quem ponitur,ut ſaluo ſacramento pronior ſit ad
b negandum, [b] quam ad confitendum:maxime ubi poſitiones de
pendent ex facto alterius:quia tunc poteſt habere credulitatem
ſuam ad ſic,uel non.& ſic actori incumbit onus probãdi,ff.de ꝓ
2 ba.ei qui dicit.s̃.§ prox uer.& nota,quod.¶†Quod [c] autem ſcri
c benda ſit eius reſponſio,utile eſt,ut de ipſa poſſit conſtare, & ne
ſuper eodem articulo reſpõdens iterum interrogetur,quod fie
ri non debet,ſiue prius negauerit ſiue cõfeſſus fuerit:ff.nau.cau.
ſta.licet de pœn.diſt.4.diuina.extra de iudic.at ſi clerici.in fi.niſi
nouum quid emergeret,extra de iur.cal.cæterum.uel aliqua du
bietas inſurgeret,ut s̃.§.4 uer.regulariter.ibi, quæ intelligo,&c.
Nouum autem quid eſſet,ſi perdita eſſent acta priora, uel aliqd
3 ſimile.¶†Si igitur iterato ſuper eodem articulo iudex eum inter
rogat,ipſum grauat,& iniuriam ſibi facit,& quaſi anceps periuri
um eum facit ſubire,ac uulgi infamiã incurrere:quia ſi aliter cre
dit tunc,& aliter nũc ex reſpõſione dicet periurium & infami-
am incurriſſe,ſi aliter reſpõdeat nunc,quam tunc:quia ſuper eo
dem articulo duo contraria reſpondet,ſcilicet uerum & falſum.
Non ergo reſpondere tenetur vlterius,ex quo ſemel reſpondit,
vt infra § prox.in princ.niſi forte poſitio contineat duo,uel plu
ra copulatiue,ut in concor.quę ſunt infra §.prox.uer.11.ibi præ
miſſa autem.ſecus tamen eſt in iuramento calumniæ,ut s̃.ti.ꝓx.
§ fin.in fin.argu ad omnia præmiſſa.C.de iuram.cal.auth.in hoc
30.q.5 iudicantem.ff.ad l.Iul.de adulr.ſi poſtulauerit.§. quæſtio-
ni.ff de in lit.iuran videamus & in auth de his,qui ingred. ad ap.
d §.1.collat.v.Quidam tamen,ut Accur.[d]& dominus meus,dicũt
aliquem poſſe de eodẽ articulo pluries interrogari: quia poteſt
eſſe,quod prius quando negauit,nõ credebat,nunc vero apertis
teſtibus credit:argumen.ff.de quæſtio.repeti.ff.de dam.infec. qui
bono.§.antepen.35.q.9.graue.ſed ſuperflue interrogabitur, ex.
4 quo conſtet per teſtes.¶†Illud etiam notandum eſt, quod non
ſufficit generaliter negare poſitionem,niſi ad ſingula in poſitio-
ne contenta reſpondeatur,ut ext.de teſti.ad hoc alias incipit prę
5 ſentium.uer. poſtea ſigillatim.& j̃.§.ꝓxi.uer.11.¶† Item nota,[e]
e quod licet poſitiones ſint de conſilio aduocatorum formandæ.
non tamen reſponſiones,ſed ſolum a partibus ſunt faciendæ.qd̃
dic,ut no.s̃.§.3.verſi.ſed & patronus.Poteſt autem quis cogi re-
6 ſpondere:quod dic,ut j̃.§.proximo,uerſi.& nota,quod.¶†Hoc
f autem ſcias,[f]quod licet non teneatur quis reſpondere interroga
tioni,uel reſponſioni aduerſarii,ſi tamẽ reſpõderit,tenet reſpõ
ſio,ut

ADDITIGENS.

a Interrogationes. ¶ De reſponſione credo,ut in inſt̃o continetur uel huic ſimile:uide s̃.de teſte,§.qualiter.uer.quid ergo ſi ſiƺ.de inſtr.edi. §. nunc dicamus.ver.quid ſi quis.

b Negandum. ¶ Vide j̃.ver.ſed nunquid.ibi,& ſi iudex.

c Quod. ¶ Ponit verba Tan.ubi s̃.vſque ibi,niſi forte.

d Tamen,ut Acc. ¶ In l.2.C.de iur.cal.§.ꝙ obſeruari.in fi.gl.antep. Hoſt.autem in ſumma de iur.ca.§.quando.uer.ſed nunquid.& vide Cy .in præ.§.in 13.q.in fi.& in q.ſeq.

e Item no. ¶ Secundum Tan.ſub §.hoc modo.

f Scias. ¶ Secundum Tan.ubi s̃.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſio,ut ext.de dolo & contum.prout.ibi. de hoc ſ̃. §.3.verſic.ſiũt.
nam & ualet reſponſio facta in iudicio ſine interrogatione, ut
ff.de interro. act.ſi ſine. §.j. & de proba.quoniam & ibi de hoc.
7 ¶†Item nota, quod ubi iuratur de calumnia, debet reſpondere
is contra quem fit poſitio, ſecundum quod credit, uel exiſtimat
Credo, uel non credo: quia tunc qui ponit ſecundum credulita-
a tem, id eſt, ſecundum ꝙ credit & exiſtimat, ponit & iurat [a], C.
de iur.cal.l.ij reſpon.j.& §.j.ſ̃.de iur.cal.§. nunc dicamus.in prin.
Vbi verò de veritate iuratur, tunc quia poſitio fit aſſertiuè, ſecũ
dum veritatẽ, ſicut & ipſum iuramẽtum, tenetur reſpõdere tan-
tum de ueritate: dicendo, nego, vel confiteor: arg. 3 q. 9 horta-
mur.& ext.de teſtib.præſentium.& ſi tunc de credulitate quæra-
tur, nõ tenetur reſpondere: quia iuramenti forma hoc non pati-
tur: ideoq; quidã in iuramẽto de veritate, adijci faciunt etiam de
credulitate, & utrunq; iuramẽtum præſtari, ut ſ̃.de iura.calũ §.i.
b ver.quartum.ſed licet cautela ſit, non eſt tamen ſecundum ius [b].
8 † quia iuramentum de ueritate, non ſe extendit ad iuramentum
c de calumnia: nec econtra [c]. Si tamẽ ſic iuretur, (prout ſæpe fieri fa
cimus ad malitias excludendas) debet taliter iurans reſpondere
de credulitate & de veritate ut ſ̃.tit.prox.§.nunc dicamus.verſi.
d cæterum.ĩ.ver.hoc tamen. Licet autẽ [d] quando reus, uel actor
iurant, ꝙ reſpondebũt per ſcientiam, uel credulitatem, reſpon-
denti ſufficiat dicere, ſcio, uel neſcio: credo, uel non credo: tamẽ
poſitio non poteſt fieri ſuper credulitate, ut ita dicatur: pono, ꝙ
credo, uel me credere: uel pono, quod ſicut credo, tu feciſti, uel
dixiſti hoc: quia qui ponit, certũ ponere debet, ut ſ̃.§.prox. uerſ.
item qui ponit. Debet ergo quis clare, non obſcure reſpondere,
e dicendo, nego, uel confiteor [e], ubi iuratum eſt de ueritate, uel cre
do, vel non credo, vbi de calumnia. Alioquin ſi obſcure, uel nul-
lo modo reſpõdeat, punit̃. quod dic, vt ĩ. §. 9. & ſ̃. §. quinto. uer.
9 oblatis. ¶† Quid ſi interrogatus dubitat de eo, ſuper quo interro
f gatur? Reſpondeo [f], danda eſt ſibi dilatio ad deliberandũ, ubi iu-
ratũ eſt de ueritate: quia tũc oportet eũ reſpõdere, de ſcientia &
veritate, ideoq; poteſt tunc reſpondere, Dubito, niſi iudex uide-
rit, quod ſtatim poſſit reſpõdere, ut ff.de inter.act.q interrogat.
& C.de iure deli.ſi curatoris.ff.de iureiu.iuſiurãdũ & ad pecunias
reſp.j.& 27.q.1.& nuptiarũ.in prin.& in fi.ext.de iura.cal. c. pen.
vbi uero iuratum eſt de calumnia, cogendus eſt præciſe reſpon-
dere ad interrogata, nulla conceſſa dilatione ad deliberandum:
quia nõ tenetur dicere, niſi ꝙ credit, vel nõ credit id, de quo quę
ritur: nec pot dicere, dubito C.de iu.cal.l.2.rñſo j & § 2.& auth.
10 In hoc.ſuper quo dic, ut infra uer.ſed nũquid. ¶†Caueat tamẽ [g]
g petens inducias ad deliberandum, ꝙ non petat ad conſiliũ habẽ
dum.nã tũc nõ audietur.ipſe enim debet eſſe certus de facto ſuo.
ext.de reſcri.ab excommunicato. & præſumit̃ melius ſcire factũ
ſuũ, quam alius: nec debet aliũ conſulere, qualiter in facto ꝓprio
11 debeat reſpõdere, ut ſ̃.§ tertio ꝓpe fi †¶Hoc autem certum eſt
quod æquè præiudicat cõfeſſio de credulitate ſicut & de ueritate,
vt no.ext.de iureiu.ex literis quãuis aliud ſit in dicto teſtis. vt
h ſ̃.de teſte, § j.ver.itẽ ꝙ depoſuit. Et quo patet [h], ꝙ malitioſi ꝓcu
ratores ſæpe deierãt, q̃ñcunq; ſu p aliquo interrogant̃, & rñdent,
Nõ credo licet ſciant illud ꝓ certo: dicentes ſe excuſari, qa aliud
eſt ſcire, & aliud ẽ credere. Sed certe nõ refert inter hoc, quo ad
partes licet interſit alias, quo ad teſtes, ut ext.de teſti. cũ cauſam.
& ꝓbatur bene ext.de ſum.trin.firmiter credimus.& ſimpliciter
cõfitemur in p̃dictis verbis de ꝯſec.diſt 4.firmiſſime. Quid enim
melius credimus, quã id, quod ſcimus? certe nihil, ut patet in ar-
ticulis fidei, vt in p l.decre.& de hoc ĩ.§.9.ver.ſed nunquid.&
hoc etiam probat l.quæ appellat ſcientiam, credulitatem ut C.de
iur.calum.l.2 § quod obſeruari. vbi dicitur, ꝙ tutores iurãt, ꝙ ip-
ſi cauſam ſcientes, ad eam perueniunt: & poſtea ſequitur, quod
ipſi cauſam ſcire poſſunt, & ſic ad iudicium peruenire: & ſtatim
ibi ſubijcitur, quod iuratur ex ſciẽtia ſui animi hec eſſe vera: & li
cet alia ſit rei ueritas, tamen quod quiſq; credit & exiſtimat, hoc
i eſſe iurandum.& attende, quod dicit, credit & exiſtimat [i]. †Nã li-
12 cet verbum Credendi, poſſit reſtringi ſecundum propriam ſi-
gnificationẽ, verbũ tamen Exiſtimat, generale eſt ad credulitatẽ
& ſcientiam: & ad hoc facit canon, ubi dicitur, quod quis dicitur
ſcire, quod ab alio audit, vt 22.q 5.hoc videtur.in princ. Vñ vt tu
iudex euites prædictam fraudem, facias in cauſa preſtari vtrunq;
iuramentum ſcilicet de calumnia & de ueritate, ut ſupra. Item in
terrogat reſpondentem ſuper utroque, ſcilicet de ſcientia & cre
dulitate, hoc modo: quid ſcis, uel credis, vel exiſtimas ſu p eo, de
quo quæritur, uel ponitur: ut ſ̃.§.prox.verſ.oblatis & verſ. item
nota.& in præ.§.quod obſeruari.& ext.de teſti.ad hoc.§.j.ibi qd
ſciat ſuper poſitionibus, uel credat.extr.de accu.qualiter.j.in fin.
13 & de hoc infra § octauo.in prin. †¶Sed nunquid vbi iuratur de
calumnia, poteſt interrogatus reſpondere dubito? Hoc iam ſ̃.te-
k tigimus, & adhuc dicamus [k]: & dicunt quidam, quod ſic, argu. ff.
de pet.hære.ſi debitor.C.de excep.ſi quidem.& ſ̃.de exce §.uiſo.
verſ.ſed ſi debitor.ad fi. Nã inter Credere & Nõ credere, eſt me-
dium, ſcilicet dubitare, ut ibi, & arg.41.diſt ſæpe.16.q.1.prohibi-
tum.C de con.ind.l fi. Alij contra. nã licet primo dixerit Dubito
finaliter tamen cogendus eſt dicere, quid credit, vel exiſtimat nã
iurauit reſpondere ſecundum exiſtimationem ſui animi, ut C de
iur.calum.l.2 in prin Sic ergo reſpondeat, ut non deſerat interro
gantem incertum, ff.de inter.act.de ætate.§ nihil. quod fit, cũ di-
l cit Dubito. Dominus Io.dixit [l], quod nec ſemper reſpondere po
teſt Dubito, nec ſemper cogitur reſpondere Credo: ſed interdum
poteſt dicere Dubito, & interdum cogitur præciſe reſpondere,
quid credat uerbi gratia: Actor poſuit de quinquaginta: reus ve-
ro confitetur de 40 tunc reus poteſt cogi reſpondere, quod cre-
dit de decem: ſed ſi nil de quinquaginta confiteatur, tunc poteſt
reſpondere Dubito. Item ſi de ſuo contractu quis interrogetur,
tunc tenetur dicere quid credit: ſi de alieno, puta hæreditario vel
alio, tunc poteſt dicere Dubito, ut iam dicam. Et ſi iudex imperi-
tus cogat eum reſpondere, quid credit, ſapienter agit reſpondẽs
ſi in negatiua declinet: ubi opinio ſua non magis ſe habet ad ſic,
m quam ad non, ſaluo in omnibus iuramẽto [m]. Si ergo ita incertus
eſt is, ꝯtra quem fit poſitio, uel interrogatio, ꝙ non magis poteſt
animum ſuum applicare ad credendũ hoc, quam aliud, ut in hoc
exemplo: credis illum, qui eſt ultra mare, uiuere, uel non? Dicunt
omnes, ꝙ poteſt dicere, Dubito, ut in præ.l.ſi debitor. & l, ſi qui-
dem. vel poteſt etiam dicere Neſcio ſed ſi iudex ad partis inſtan-
tiam cogat eum reſpondere, dubitanti dabitur tempus ad delibe
randum, ut ſupra. Sed ſi iudex imperitus cogat eum omnino re-
ſpondere, an credat, uel non ut quidam faciunt, arg. C de iur. ca-
n lum l.2.§.qđ obſeruari.vbi de hoc [n], tunc † reſpondeat ſic, præ-
14 miſſa negatione, non credo eum mortuum [o], ſicut reſponſum
o fuit in dec.neq; ſcio, neq; credo ad te pertinere, ext. de reſt.ſpol.
cum ad ſedem. Nec enim ſequitur ex hac reſponſione, ꝙ credat
eum uiuere, quia per ſuam rñſionem nihil ponit, ſed negat tantũ
põt enim eſſe, quod non credit eum eſſe mortuũ, nec credit etiã
eum uiuum Sed ſi poſtponeret negationem, dicendo, Credo
eum non eſſe mortuum, tunc bene ſequeretur, quòd credit
eum uiuum: & ſic poteſt anceps incurrere periurium de hoc uide
ĩ § prox.ver.12. Hoc igitur caſu, cum is, contra quem fit poſitio
uel interrogatio, dicit ſe dubium, debet iudex attendere, an dubi-
15 tet de facto ſuo: † & tunc minus eſt ꝓbabilis ignorantia, C.de re-
ſcin.ven.quiſquis.extr.de reſcrip. ab excommunicato. an in alie-
no, de quo non teneatur quis reſpondere, & ſ̃.§.proxi.ver.& no.
imo in eo iuſta eſt dubitatio, & ideo dabitur tempus deliberandi
ff.de interro.act.& quia. Item debet attẽdere, an factum ſit recẽs
an ita antiquum, ꝙ factum etiam proprium quis potuerit obliuiſci,
C.de teſti iubemus. 30.q 5 noſtrates. 23. diſt in. præterea. Tractus
enim lõgi temporis obliuionẽ inducit ff ad Carb.l.3.§.duæ.
& 12.q. 2. longinquitate quia omnium habere memoriam, &c.
p C.de uet.iure enu.l.2.§ ſi quis autem [p] †. ¶Item non eſt reſpon-
dendum

ADDITIONES.

a Et iurat. ¶ Quidam diſtinguunt hoc caſu actorem a reo, ut actoris credulitas ſit aſſerta, cum agens debeat eſſe certus: ſed in reo non ſic: de hoc per Cyn.ubi ſ̃.in 11.q.

b Ius. ¶ Olim, hodie ſic, ut de iur.cal.c.j.l.fi.lib.6.

c Econtra. ¶ Secundum Aegid.ubi ſ̃.concedit tamen, ꝙ ſequitur.

d Licet autem. ¶ Verba Odof.ubi ſ̃.ante fi.

e Vel confiteor. ¶ Nec ſufficit dicere, non confiteor. ut ſcripſi de teſtibus, ex tenore. ſuper.3.gl.ubi etiam uide materiam ſequentis uer.

f Reſpondeo. ¶ Secundum Aegid.ubi ſ̃. ADDE Bar.in §.quod obſeruari.& Imol.in c.ex parte.de reſcri.

g Tamen. ¶ Secundum Vber. in præd.chart.ultim.in princ.& eadem char. in prin.ultim.colum.dicit, quod res mali exẽpli eſt, cum id dicitur per aduocatum: ſed ſi principalis ſuo ore ſic dicat.& æquitas mouet iudicem, cũ habeat iuſtam cauſam dubitandi, iuſtum eſt dilationem dari: alleg.l.3.& ultimam, ff de inter.actio.

h Ex quo patet. ¶ Secundum Vber.de Bob.

i Exiſtimat. ¶ Super quo uerbo eſt glo. quam ĩ. allegabo.

k Dicamus. ¶ Hoc dixit propter Bonagui. cuius uerba ſequuntur: de Accu. ĩ.dicam. Vber.de Bobio iſta ꝓſequitur in præ.char.fi.circa medium, uerſi. ſic autem.de quo ĩ.dicam.

l Do. Io. dixit. ¶ Pil.magiſter noſter dixit Bonaguí.ubi ſ̃.præclariſſimus legum doc. hoc autem dictum eis placet, & mihi.

m Iuramento. ¶ Vt ſ̃.e.§.in prin.

n De hoc. ¶ In gl.antepe.ubi quaſi ad literam, ſunt hæc uerba uſque ad uer. item quot.

o Mortuum. ¶ Satis placet hæc reſponſio reſtricta ad ſuos terminos. Hoc dico propter Vber.de Bobio, qui dicit, ubi ſupra.ad fin. j.colum.quod hæc reſponſio ſibi pluribus annis placuit: ſed poſtea diſplicuit quia credit illam Deo non gratam. Quicquid dicatur, etiam extra terminos iſtos uiget eius uſus.

ADDE Bar.in d.§ quod obſeruari.

p Autem. ¶ Venit ergo hoc per modum ſubd
quando quæritur de facto ſuo: & ſic ponit
autem Vber.in uerſ.ſi autem quem allegau
mitti diſtinctio inter illas quæ fiunt ante li
tum reſpondeat: & poſt, & tunc diſtinguat
diſtinctio in utriſque.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

16 dendum ad ea, de quibus non fuit in iuramento intellectũ, ut de
his, qui non faciunt ad cauſam, ut ff. de nox. quoties. §. fi. & de iu-
reiur. qui iuraſſe. §. pe. & j̃. § prox. verſ. 2. & reſpõſio refertur ſo-
lum ad id, ꝙ principaliter quęritur, & non ad alia, quę implicari
17 ſeu ſubintelligi poſſent. ꝙ dic, vt j̃. §. prox. ver. 9. † ¶ Item ad pe
nitus incertum non tenetur qs reſpondere, vt ff. de iureiur. qui iu
raſſe. §. 2. & s̃. dixi: nec ad impertinens. ꝙ dic tamen, ut j̃ §. proxi.
ver. j. & ver. 2. Item quot modis ſit reſpondendum, & qd iuris ſit
18 de falſo reſpõdente, j̃. §. nono. † ¶ In ſumma notandum eſt ꝙ li
cet principalis perſona, debeat poſitionibus reſpõdere, ut s̃ §. 3.
verſ. ſed & ſecundum. & j̃. § octauo. ver. hoc quoq; & ſeq. tamẽ
ſi per procuratorem litiget, tũc procurator poſitionibus reſpõ
debit, ut ff. eo. nõ ſolum. ff. ad leg. Aquil. proinde. §. j. ext. de teſti.
a ad hoc. alias incipit, præſentium [a]. & ſi ueritatem neget, uel quia
ignorat, vel quia nec Deũ timet, nec homines reueretur: princi-
palis vocandus eſt, & cogendus eſt reſpondere, vt in præ. cap. ad
hoc. & ext. de iur. cal. in pertractandis. & C. de procu. l. fi. & ff. e. ſi
actor. & hoc per iuramentum, vt s̃. de iur. cal. §. reſtat. ver. quid ſi
aliquid in fin tenetur ergo quis talem procuratorem conſtitue-
re, q ſit inſtructus in facto, & qui reſpõdeat veritatem, ut in prę.
c. in pertractandis. & C. eo. l. 2. §. ſin autem vel dignitas. & de do-
lo & cont. c. fi. reſpon. j. s̃. de proc. § j. verſ. item ꝙ omnino. quia
niſi iuſta cauſa appareat, non habebit dilationẽ ad dominum cõ
b ſulendũ, extr. de procur. dilectus [b]. ff eo. ſi actor. C. e. l. fi. † ¶ Quid
19 ſi ꝓcurator dicit ſe dubitare, uel neſcire libello, uel poſitioni re
ſpondere, & uelit dominum conſulere: Reſpondeo Papa not in
præ. c. in pertractandis. ꝙ ſi id, ꝙ ponitur, pertinet ad negotium
principale, cõdemnabitur in expenſis, quæ propter hoc fient, &
argum. huius dec. & arg. extr. de procur. auditis. & c. conſtitutis.
& in præ. concor. ſi vero ſit nouus articulus emergens, qui fortè
præuideri non potuit, non imputatur domino, ſi illum nõ inſtru
xit, arg. ext. de iur. cal. cæterum in prin. & de teſti. fraternitatis. &
20 de excep. paſtoralis. quare hoc arbitrarium eſt. † Porro reſpon-
ſio eius, qui abſq; mandato defendit, non obſtat principali, ff. de
c inter. act. ſi ſine §. ſi defenſor. alias eſt lex [c]: & iunge hoc, ꝙ eſt j̃.
§. 8. ver. hoc quoq;. & §. x. ver. ſed pone. Iudex aũt ſimplicẽ litiga
torẽ, uel ẽt ad ineptã poſitionẽ non coget reſpõdere, ut j̃. §. ꝓxi.
ver. 27. ¶ Vltimo no. ꝙ reus, qui nec agit, nec excipit de iure ſuo
non cogitur reſpondere poſitionibus ſuper eius defectibus fac-
tis, ut s̃. de act. ſeu petit. §. ſuper actionibus. ver. reus quoque.

ADDITIONES.

a Incipit, præſentium. ¶ Lib. 6.

b Dilectus. ¶ Vide quod ibi ſcripſi ſuper ult. gl. & in præ. c. in pertractandis.

c ſuper uerb. omnino.

Eſt lex. ¶ Quid econuerſo, dixi s̃. de defenſore, in fi.

SVMMARIVM.

1 *Poſitio quomodo dicatur ſuperflua.*
2 *Superfluitas in actis eſt reprobanda.*
3 *Ponens impertinentia, vel ſuperflua, an ſit audiendus.*
4 *Poſitio ad negotium impertinens an ſit admittenda.*
5 *Non præſumitur quis ſemper poſſidere, qui ſemel poſſedit.*
6 *Interrogationem debet ſequi reſponſio.*
7 *Superflua, uel inutili probatione, uel reſponſione, uel dilatione, nemo debet onerari.*
8 *Superfluum admittere ſecurius eſt, quam neceſſarium omittere.*
9 *Ponens ſi dicat intentionem ſuam iudici ad aures, nolens aduerſarium inſtruere, an tunc poſſit reus cogi ad reſpondendum.*
10 *Iudex qui auris ſibilum patitur, merito ſuſpectus habetur, niſi quod in aure audit publice proferat.*
11 *Poſitio obſcura non eſt recipienda.*
12 *Poſitio, ad quam non ipſe, contra quem fit, ſed alius debet reſpondere, an ſit admittenda.*
13 *Poſitioni tali, cui non ſit reſpondendum, an cogi poſſit quis reſpondere.*
14 *Reſpondere non cogitur quis, quando ex reſponſione ei præiudicatur.*
Filius an debeat reſpondere poſitioni patris.
15 *Poſitioni negatiuæ an ſit reſpondendum.*
16 *Dictiones tantum & Solum, faciunt negatiuam implicitam.*
17 *Iudex an poſſit admittere poſitiones negatiuas.*
18 *Negatiua ſimplex poſitio an ſit probabilis.*
19 *Poſitio generalis in genere generaliſſimo, non eſt admittenda.*
20 *Poſitio captioſa an ſit admittenda.*
21 *Poſitio non debet eſſe multiplex ſeu implicita, & continẽs ſeu implicans in ſe plures articulos, ſeu plura dicta.*
22 *Propoſitio cuius particularis eſt falſa, eius vniuerſalis ſimiliter eſt falſa.*
23 *Reſponſio refertur ſolum ad id, ſuper quo principaliter fit quæſtio, ſeu*
culos continenti qualiter ſit reſpondendum.
facta an poſſit per ſpeciales poſitiones diuidi.
26 *Poſitioni, in qua continetur hæc clauſula, & ſi non credis coniunctim, ꝓ no diuiſim, an ſit reſpondendum.*
27 *Poſitionibus ſic eſt reſpondendum, ut per reſponſionem non deueniatur ad periurium.*
28 *Status mentis quintupliciter circa dubitationem conſiderari poteſt.*
29 *Poſitioni iuris an ſit reſpondendum.*
Probare ius ſcriptum nemo cogendus eſt.
30 *Iura ſunt certa & finita & probata in ſe: & confeſſio in eis nil operat.*
31 *Poſitio procuratoris de certo præmio contra dominũ an ſit admittenda.*
32 *Remuneratio de iure facienda eſt iuxta laborem.*
33 *Poſitioni calumniæ an ſit reſpondendum.*
34 *Poſitioni dependenti à iam negata, vt ſine periculo non poſſit confiteri, an ſit reſpondendum.*
35 *Negans aliquid in genere an teneatur alteri poſtmodũ ponenti in ſpecie.*
36 *Poſitio impoſſibilis, uel contra naturam, non eſt admittenda.*
37 *Poſitioni implicitæ, uel tranſpoſitæ, ſeu remotæ, uel repetitæ, non eſt reſpondendum.*
38 *Simplicitas amica legum dicitur.*
39 *Ponere nemo poteſt ſibi contraria vel contra id quod ſemel poſuit.*
40 *Poſitio non debet fieri ſuper crimine eius contra quem fit.*
41 *Ponenti de crimine commiſſo notorio, & famoſo, an ſit reſpondendum.*
42 *Ponenti aduerſarium ſuum excommunicatum eſſe, an ſit reſpondendum.*
Excommunicato non debet imponi, niſi pro peccato mortali.
43 *Sententia canonis ſemper ligat, & eſt iuſta: hominis vero ſententia quandoque eſt iniuſta, nec ſemper fertur pro crimine.*
44 *Ponenti iudicem, uel executorem excommunicatum: an ſit reſpondendũ.*
45 *Poſitio duplex & alternatiua, an ſit valida.*
Poſitio quibus caſibus non valeat.

¶ Poſitiones quibus modis reprobentur, & de cautelis circa eas.

7. §. Septimò videndum occurrit qbus modis poſitiones reprobentur, ſeu impugnentur: & de cautelis circa eas: ad cuius rei notitiam plura ſunt attendenda.
1 † ¶ Primo [a] attendendum eſt, an poſitio ſit ſuperflua, puta ſi con
a tingit, vel eadem eſt cum iam facta, vel cum iam cõceſſa, ſiue cũ
iam negata: vel ſi ſit contraria iã factis, uel iam negatis, uel ꝯfeſ-
ſatis: ſic fiat poſitio contra poſitionem: qbus caſibus non eſt re-
ſpondendum, ext. de teſti. cum tu. & de iureiur. veniens. in fi. de
cohab. cler. & mul. clericos C. ſi aduer. ven. l. fi. ff. de pe. hær. ſi qs
libertatem. §. fi. ff. nau. cau. ſtab. licet. Nam ſi negat, qđ prius po-
nendo, uel reſpondendo confeſſus eſt, uel ecõtra, in reatum ꝑ-
2 iurij incidit, j̃. ver. 15 † Nam ſuperfluitas in actis reprobatur, C.
de precib Imp. offer. l. fi. & reſecatur, ut ext. in proœmio Decre. §.
ſane. imo etiam punitur, C. de appel. ampliorem. Sicut enim non
admittitur quis ad probãdum ſuperflua, uel imptinentia, ſic nec
ad ponendũ, ext. de off. dele. cum contingat. circa fi. in auth. col
la. v. de his, q ingre. ad appel. §. fi. ext. de exce. dilecti. & in cõcor.
3 q̃ ſunt j̃. ver. 2. ¶ Hoc † tamen [b] fallit, quando poſt iuramentum
b redigitur in poſitionẽ, ꝙ prius deductum fuerat in petitionem.
nam poteſt eſſe, & licitum videtur, ut propter reuerentiam iura
menti concedat litigator, ꝙ prius litem cõteſtando negauerunt
vel ecõtra: Inſtit. de pę. teme. liti. circa princ. ff. de dam. inf. q bo-
na. §. pe. ff de eden. veluti. licet ſit ar. contrà in præ. § fi. in authen.
de his, q ing. ad app. & ext. de prob. per tuas. & ut eccle. bene. ut
c noſtrum. & C. de non nu. pec. generaliter. [c] In talibus tamen ſub
tilis aduocatus & cautus ſæpe cõtraria reducit ad diuerſa, & ſimi
lia ad diſſimilia, & impertinentia ad ꝑtinẽtia, mutatis uerbis, ſed
ſententia retẽta, niſi iudicis prudẽtia obuiet, ff. de uerb. ſig. natu-
ra cauillationis. & l. ea eſt natura. ff. de reg. iuris, ext. de his, q̃ fiunt
à præla. ſine conſen. c. cum apoſtolica. §. auctoritas. ext. de tranſ-
latio epiſ. c. inter corporalia. § ſicut aũt eps. C. de legi. non dubiũ
C. de iudic. properãdũ. §. j. ibi nullus tã audax, &c. & uide j̃. de di-
ſpu. & alle. § poſt hæc aũt. uer. x. & j̃. uer. 14. & uer. 15 & uer. 17.
4 † ¶ Secundo [d] conſiderandũ eſt, an id, ꝙ ponitur, ſit ad negotiũ
d impertinens, id eſt, ꝙ ſi probatũ eſſet, non ꝓdeſſet, qđ exemplifi
ca, ut ff. de interrog. actio. ſi ſine. §. ſi de peculio. alias, ſi fideiuſſor
§ fi. & l. ſi filius cũ patre. C. de ꝓbat. ad probationẽ. j. in fi. & 30. q.
v. iudicãtem. in fi. ibi, adnecti conueniat. & in præ dec. cum con-
tingat. in fi. C. ne vxor ꝓ marit. l. fi. C. ſi mancip. ita fu. alie. ut mã.
l. 1.

ADDITIONES.

a Primo. ¶ Secundum Roſ. vſq; ad verſ. in talibus. eſt ſciendum ꝙ Bon. ſex ex j̃. ſcriptis proſequitur, & hoc ordine: & idem Aegi. q a primo vnã, ſecundo & tertio proſequit & ſecundam, quarto, 15. quinto primam; ſexto decimam ſeptimã, in qua plus inſtat: addit demũ Bonaguid. octauam, quæ eſt j̃. 16. Odo. vbi. s̃. poſuit ex his 13. in prin. ſui tractatus.

b Tamen. ¶ Fortè Roſ.

c Generaliter. ¶ Huic contrario ſtari poſſet, ſi totũ, quod fuit in petitione ſimul iteraretur in poſitione: ſecus ſi per membra, ut no. in cle. de uer. fi[…] pe. ver. & quia, in glo. 2.

d Secundo. ¶ ſecundum Roſ. vſque ad uer. & tali.

l.j.ext.de excep.dilecti.& c.cũ olim.C.ad exhib.l.2 §.fi. C. de ꝑ.
& alijs reb. minor.ſi qdẽ.ar.ff.ad l.Fal.in rõe.2.§.fi.& l.in quãti-
tate.§.fi.in fi. & tali poſitioni reſpondendũ non eſt,vt quia non
tangit cauſam in libello inſertã, ſ.§.prox.ver.itẽ non eſt.verbi
gratia: ago rei vẽdicatione ꝯtra te:tu ponis de mutuo, vel ago
de mr̃imonio ſpirituali:tu ponis de carnali: vel econtra:vel vo-
lo ꝓbare me cõtraxiſſe cũ Berta tali loco, & pono te comediſ-
ſe die tali in tali loco.Vel ſic ago ĩterdicto Vñ vi, pro recuperã
do fundo,& pono, ꝙ olĩ poſſedi ego & maiores mei:certe hoc
nõ ſufficit,nec probatum ſufficeret,niſi probem,uel ponam,ꝙ
deiectionis tempore poſſidebam,ext.de off.deleg.c.cõſultatio
5 nibus.†Non enĩ præſumitur ſemper poſſidere,q̃ ſemel poſſedit
ext.de cauſa poſ.cum eccleſia.Itẽ impertinẽs eſt,ſi ſit de alieno
facto,de quo nihil pertinet ad actorem,uel reũ,ut j.uer.quarto
Accur.tñ dicit tunc reſpondendũ eſſe,ut not.C. de iuram. calũ.
a l.2.§.ꝙ obſeruati [a].¶Item etiam impertinens eſt,ſi pono,ꝙ cle
ricus in aliquo ꝯtractu ex quo nunc agitur, promiſit reſponde-
re corã iudice ſeculari,& renunciauit decre.ſi diligẽti.q̃ eſt ext.
de foro compe.non enim valet talis renunciatio, ut ibi:ꝙ uerũ
eſt,ubi agitur ex ipſo ꝯtractu.Si autem agitur,ut clericus ex hoc
puniat̃,tũc ſatis pertinẽs eſſet,ut ibi,& 11.q.j.c.inolita.& c pla-
cuit.Sed & p̃t eſſe impertinẽs circa ea,q̃ in libello ꝯtinentur, ut
6 Patet in præ.cõcor.& ſ.ver.ꝓximo,& ſ.§.5.in fi.¶†Et nota, ꝙ
cum interrogationẽ debeat ſeq̃ reſpõſio,ut j.q.j §. ecce. qñ co-
gendus eſt qs reſpondere interrogationibus,ſeu poſitionibus,in
quibus intereſt aduerſarij ꝙ reſpõdeat,ut ff.de interro.act.ſi de
fenſor.§ illud.ꝙ uerũ eſt, ſi certum eſt iudici, ꝙ poſitio facit ad
cauſam ut ff.e.de ætate.§.qui interrogat°.& ext.de teſt. ad hoc
Si uero certus eſt, ꝙ impertinẽs eſt,quia nõ facit ad cauſam,nõ
7 debet cogere reſpondere nolentem:† quia nemo onerãdus eſt
ſuperflua,uel inutili ꝓbatiõe,uel reſpõſione,uel dilatione,ff.de
teſti.l.j in fi.ff.de procur.non cogendũ.§.fin.ff.vt in poſ. le.hæc
ſtipulatio.ext.de elect.cũ Vintoniẽ.& c.bonæ.in §.ꝯ proceſſum
ibi,de facili ꝯprobari,&c.& ff.de fideicõ. liber. Thais. §. ſororẽ.
23.q.6.§.fi.in prin.de pœ.diſt.7.qui egerit.ibi,nam ſi ſcirem tibi
& mihi prodeſſe, &c. Si vero incertum eſt, vel dubitatur,an ſit
admittenda,vel non,tunc eſt in iudicis arbitrio,ſicut & in quoli
bet dubio,cogat,uel non tutius tñ eſt ꝙ cogat, q̃ ꝙ nõ, ut extra
b de confeſ.ſtatuimus.in fin.[b] ext.de appel. cum ſpeciali.§ porro.
verſi. exceſſũ.ext.de reg.iur.c. 2 ff.de interrog.act.de ætate §.ex
8 cauſa. & l. qui ſeruum. §. in iure. & l. vbicunque. † Securius eſt
enim ſuperfluum admittere,quam neceſſarium omittere:vt 13.
q.2.non æſtimemus.cum ſuis concor.C.de teſta.teſtamentñ. C.
de edenis. apud qa quæ ex ſuperabundanti fiunt,non ſolẽt vitia
re contractus,ut ff.de reg.iu.non ſolent. & faciat hoc iudex præ
miſſa ſolita proteſtatione dicẽdo, reſponde ſaluo iure imperti
nentium:& utilius eſt cum hac proteſtatione litem abbreuiare,
q̃ eam ſuperuacuis diſputationibus protrahere,C.de iudici.pro
perandum.§.illo proculdubio.& l.ſeq.§.patroni C. de poſtula.
quiſquis.§.præterea. AEquitatem tamen iudex in dubio ſequi
debet ext.de tranſact.c.fi. ff de eo, quod certo loc. ꝙ ſi Epheſi.
9 †¶Quid ſi ponens dicit iudici ad aurem intentionem ſuam,no
lens dicere publice,ne aduerſarium inſtruat, ut extr. de fide in-
ſtrument.contingit.Dicit do.meus,quòd ſi iudex euidenter de-
prehendat,quòd eius interſit reſponderi, cogat reum reſponde
re,ff de inter.act.ſi ſine.§.pe. Item iudex non debet eſſe præceps
in reijciendo poſitionem nam ſæpe prima facie non videtur fa-
cere ad cauſam,& tamen bene eſt pertinens: vnde ponens expri
mat iudici intentionem ſuam, ſaltem ad aurem, ſecundum do.
meum,& iudex attendet æquitatem,extra.de tranſact.c.fi.
10† ¶Sed certe iudex,qui auris ſibilum patitur,merito parti alte-
ri ſuſpectus habet̃,niſi quod in aure audit,publice proferat, ex
c tra,de hære.cum ex iniuncto.ꝓpe prin. 11.quæſti.3.nolite 2.[c]
d ¶Tertio [d] quoque ꝯſiderãdũ † eſt,an poſitio ſit obſcura : quod
11 ſi ſit,non recipitur & dicetur ei,Chariſſime, declara poſitionẽ
e tuam,[e] arg.C.de trãſac.vt reſponſum. ext.de ſponſ. de muliere.
C.de impub.& alijs ſubſti.precibus.4.diſt.in erit. ff.de iniur.præ
tor.§.qđ autem.34.q.2.non ſatis.28.q.j.ſic enim neq;.in fi.ff.de
reb.dub.in ambigua.& l.ſi libertatis.§.ſed ſi qs & ff.de ſup. leg.
Labeo. ꝑ ꝑ dicta iura pone exempla. Fiat ergo clare & aperte
poſitio,ut patet in formis poſitis ſ. §. 5 nã cũ oĩs poſitio ſit con
feſſio,ſiue aſſeueratio.ut j.§.8.ſi ſit ambigua,non eſt admittẽda,
quaſi nil poſuerit,ut j.§.nono. & in prædi. concor. Orit̃ autem
obſcuritas quandoque ex verbo,quandoque ex oratione.ut pa
tet in præ.cõc.& ff.de act.empt.& uen.l.j.& l.tenet̃.§.fi.& extr.
de ſponſa.ex literis.& quandoq; ex reſponſione,ut ext. de uer.
ſig.cum olim.ideoque clara & aperta debet eſſe rñſio,ſicut & ip
12 ſa poſitio,ut ſ.§.prox.†¶Quarto [f] ꝯſiderandum eſt, an id pona
f tur,ad quod non ipſe,contra quem fit poſitio, ſed alius reſpon
dere debet,ut ff.de inter.act.ſi ſine.§.alius.nec etiã de facto alie-
g no,ſed de facto aduerſarij debet quis reſpondere,ut §.5.verſ.&
h no.[g]¶Quinto [h] conſiderandum eſt,an per rñſionem,ſi ad poſi
tionẽ fieret quaſi ex quadã præcipitatione,præiudiciũ fieret rñ-
denti.nã tunc non cogit̃ ſtatim rñdere,ut ff. e l. qui interrogat̃.
& l.ſeq.in prin.& § interdũ.& 6.q.j.quæro.ext.de excep.cũ ue-
nerabilis.prope prin ¶Sexto ꝯſiderandum eſt, an ualde interſit
ponentis,quòd reſpondeatur poſitioni: in qua re ſummaria co-
13 gnitio interponetur,ut in præ.l ſi ſine.§.illud.†¶Septimo conſi
derandũ eſt,an ſit talis poſitio,cui non ſit reſpondendũ, ut puta
ſi filius,qui ſe a paterna hæreditate abſtinuit, trahitur in iudiciũ
quaſi hæres:& trahens ſic dicit pono te eſſe hæredem, certe nõ
cogitur reſpõdere, vt ff e.ſi filius.j.& prætor cũ tuetur,ſi tacuit,
vt ibi dicitur : & eſt hoc ſpeciale in filio : & ſic non eſt contra ff.
i e.tit.de ætate.§ qui tacuit. Vel dic, ſecundum Roſ. [i] ꝙ filius, qui
tacuit,habetur pro negante.Si autem negaſſet ſe hæredem,non
14 tenetur. nec enim mentitus eſt. †¶Item non eſt cogendus re-
ſpondere,quandiu dubitat de iure ſuo:& quando ex reſponſio
ne põt ei præiudicari ff.e.l.& quia Eſt & alius caſus, in quo non
eſt reſpondẽdum:puta ſi filius agit cum patre, in cuius poteſta
te eſt non enim tenetur reſpondere patri : quia nõ eſt iudicium
inter eos.Idem dico,ubi alias iudicium non ꝯſiſtit, putà inter ſer
uum & dominum,& huiuſmodi,vt ff.e.ſi filius.2.& l. ſi ſine. §.ſi
15 ſeruus ff.de iud lis nulla.& l.non idcirco §.cũ poſtea.† ¶Octa-
k uo [k] conſiderandum eſt,an poſitio ſit negatiua? ꝙ ſi ſit, non de
bet ei reſponderi:quia qui negat,nõ ponit, ſed remouet, ſiue ſit
negatiua explicita, ſcilicet non habens determinationem loci,
uel temporis:ut,pono,ꝙ non cognoui Bertam,extra, de frigid.
c.2.vel non fui citatus,extr.de elect bonæ.§ porro. ſiue implici-
ta:vt,pono quod tempore electionis quatuor ex canonicis tan
tum præſentes fuerunt:argu.extr.de cauſa poſſeſ. & prop. cum
l eccleſia.¶Et nota, [l] quòd † hæ dictiones Tantum & Solũ, faci-
16 unt implicitam negatiuam : [m] & neutra prædictarũ negatiuarũ
m poni poteſt:quod ſic probo: poſitiones ſuccedũt in locum pro-
bationum:unde id ſolum ueniet in poſitione,quod in probatio
ne,ut ſupra verſi.3.ſed negatiue nulla eſt directe probatio:ergo
nec poſitio,ext.de prob.quoniam contra.& in præ. c.bonæ me
moriæ. j. §.contrà legati ff.de proba. l.2. 6.q.ult.actor.extra de
17 cauſa poſ.cum eccleſia.de quo dic,ut j.de probatio.§.j. †¶Sed
forte excipitur, cũ aliquid indirecte probatur, ext.de teſtib.ex
tenore.C.de contrah.ſtipul.optimam Item niſi negatiua habeat
implicitam affirmatiuã:quod exemplifica,ut ff.de prob.ſi filius.
3.quæſtio.9.indicas.extr.de renun.ſuper hoc.& de probat.quo
niam.in prin & c.ex literis & c.3.extra de ſolu.is qui.ff.de prob.
cum de indebito.Itẽ excipitur,cum qualitas facti negatur, ff.de
proba.ab ea.Item ubi ius præſumit in contrarium,C de codicil.
nec codicillos.ff.de donat.inter uir.& uxo.Quintus ff.de prob.
ſi pactum.

ADDITIONES.

a Obſeruari. ¶ In gl.antep.ultra medium:ſed non fateor, ꝙ gl.teneat, ꝙ de
facto ſic limitato,ut dicit auctor,teneatur pars reſpondere : uu.tergo, ꝙ
reſpondere teneatur de facto alieno,ſupple,quod pertinet ad cauſam, &
ſic ibi dicebat dom.meus,ut etiã ponit Cy. ubi ſup.in ult. q. & uide quod
dicam ſuper ver.quando.in fi.
ADDE, quæ dicatur poſitio impertinens,Bar. & Bal. in l. cum virũ.
C.de fideicom.ubi dicitur, ꝙ poteſt fieri poſitio de iure præſumpto. Et an
ſtante ſtatuto, ꝙ poſitioni impertinenti quis teneatur reſpondere,ſi ſit no
torie impertinens,Imo.in l.dies cautionis.ff.de dam. infect.tenet, ꝙ non:
pro quo faciunt no.in l.j. ff.quod ui,aut clam. Quid autem ſi quis poſitio-
ni impertinenti reſponderit,an ſibi præiudicet?uide Pan.eius conſi ulti.
Et an iudex poteſt cogere reſpondere poſitioni impertinenti ? uide per
epiſcopum Alex.in capitulo,ſolicitudinem.extra de ap.
b In fi. ¶ Lib.6.
c Nolite.2. ¶ Facit,quod no.C.de iur.cal.l.2.§.quod obſeruari.in gl.ex hoc
ad fin.
d Tertio. ¶ Secundum Roſ.huius mens vſque ad finem.
e Poſitionem tuam. ¶ Cui declarationi non obſtabit terminus datus ad po
nendum,ut dixi.ſ.de teſte.§.nunc uidendum.ſuper uer.hoc etiam nota.
f Quarto ¶ Secundum Ro.& idem numerus.
g Et no. ¶ Aduerte, quia ibi & hic dr̃, ꝙ de facto aduerſarij debet quis rñ-
dere:& ibi præmittit̃, ꝙ de facto aduerſarij debet actor, vel reus ponere:
& ſic vr̃ inepta locutio. Si enim actor debet ponere de facto aduerſarij,
ergo non rñdet reus de facto aduerſarij,ſed de proprio: & ſic in reo ponẽ
te de facto aduerſarij:& ſic actor rñdebit de proprio. Sed in hac materia
factum proprium & aduerſarij ſunt ꝯnexa. In terminis pono, ꝙ mutuaui
tibi:hoc factum utriuſque,& in caſu,quo factũ eſſet in uno, ꝯmodũ reſpi-
cit reliquum uel incommodũ:per quod ꝯclude, ꝙ de facto proprio, & de
facto aduerſarij,& de facto tertij,ſi faciunt ad cauſam,poni põt,& rñderi
debet:de tertio patet exemplum quintum in §. 5. Item ſi non facit ad cau
ſam etiam in facto proprio,uel aduerſarij,non procedit poſitio,ut patuit
ſup.uer.2.in prin.
h Quinto. ¶ Secundum Roſ.iſte ver.&
i Secundum Roſ. ¶ Vbi ſup.uer.7.
k Octauo.¶ Secundum Roſ.ſub eode
l Et no. ¶ Secundum Aegi.ubi ſup.c
m Negatiuam. ¶ Extra de cã poſ.cũ e
ADDE Bal.in l.cum te.C.de pro
ri.de iur.ca.per nouiſsimos in l.int

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ſi pactum.& l.ſi chirographum. Vel pōt dici, ſm Roſ.[a] q̄ in p̄di
ctis caſibus affirmatiue fient poſitiones: veruntamen licet nega
tiua non poſſit poni a parte, iudex tñ, qui habet ex ſuo officio cū
cta rimari. vt 30.q.vlt. iudicantem. & 23.q.8.occidit.ext.de offi.
iu.deleg.ſuper q̄onum.§.intētionis.pōt & debet, ſi viderit expe-
dire, ex officio ſuo interrogare ſup negatiua, arg. ff. de interro.
act.l.pe.& extra, de fide inſt. cū Ioannes. ubi iudex facit interro-
gationem, q̄ pars facere non poterat, cū eſſet in cā ꝯcluſum. Ac-
cipe ēt exemplum. prout no. C.de non nu.pec.in ꝯ̃ctibus.maxi-
me aūt interrogat ſup negatiua, ubi agit̄ de ſalute, vel periculo
animæ: arg.extra, de re iudi. lator. ad fi. Hodie uero expeditum
eſt: quia iudex poteſt admittere poſitiones negatiuas, q̄ nō poſ-
ſunt probari niſi per confeſſionem aduerſarij, ſi ſibi æquū & ex-
b pediens videatur, extra, de ꝯfeſ. ſtatuimus.[b] Si ergo ſit æquitas,
admittat eas, licet hoc non fiat de rigore iuris: quæ ꝯſtitutio fa-
cta fuit, ſecūdum Vber.de Bobio, & Albe.Papi.& Homobo.di-
centes, quod & ſi negatiua non poſſit directe probari, probatur
tamen per obliquum, ſcilicet per confeſſionem partis aduerſæ,
vt ſic fiat probatio per eum modum, per quē fieri poteſt: vt a-
lias ff.de procu.mutus. Vnde dicebam, actorem cogendum tali
poſitioni reſpondere: Pono, quod nihil tibi debeo: talis ergo
æquitas p̄ferenda eſt iuri, C.de iudi. placuit. extra, de tranſactio.
c.ſi.quam iudex ſemper debet habere præ oculis, ff.de eo, quod
cert.loc. q̄ ſi Epheſi. cum ponens probare nō poſſit talem nega
tiuam, & is ꝯ̃ quem fit, nouerit ueritatem, ęquum eſt, q̄ rñdeat,
& q̄ ad hoc cogatur: quia ad iudicem ſpectat veritatem inquire
re modis omnibus, quibus poteſt. vt ext.de præſum. afferre. &
iam ſupra dixi, & negatiua poſitio probatur ſolum per reſpon-
ſionem eius, contra quem fit, niſi in caſibus præmiſſis. Affirma-
tiua vero ſi negatur, poteſt probari per teſtes, ut ext. de teſti. ad
c hoc. alias incipit, præſentium.[c] De negatiua autem ſic potes po
nere exemplum: Promiſi tibi per inſtrumentum ſoluere decem
vſque ad annum, ſpe futuræ numerationis: anno elapſo petis a
me illa decem: vnde videtur prima facie ſtandum inſtrumento,
ut ext.de fide.inſtru.ſi cautio. Sed ego volo probare me non te-
neri, dicens, quod non numeraſti mihi illa decem: ſi uerum eſt,
conſtat me tibi nō teneri: tamen id probare nequeo, cum ſit ne
gatiua ſimplex, ut ſup. poſſum igitur ponere ſic:
18 ¶FORMA. † Pono per ſacramentum meum,[d] quod non
d numeraſti mihi illa decem, quę a me petis. Item quod nullus no
mine tuo numeraui: certe cum tu ſcias ueritatem, nec ego per te
ſtes hoc probare poſſum, æquum eſt, ut reſpondere cogaris, C.
de non nu.pecu.per totum, Inſti.de literar. oblig. Poteſt quoq;
& aliud exemplum poni ſic: Pono, quod reſcriptum non fuit de
ſpeciali mandato domini impetratum, ut ext. de reſcri.non nul-
li.& c.ex parte. Hoc enim reſpondere debet, cum ipſe hoc ſciat,
e & ego probare non poſſim: & ſic in ſimilibus, ſecundū B.[e] Por-
ro in negatiua quidam diſtinguunt. nā ſi eſt præſumptio pro a-
ctore contra reum. puta quia dicitur homicidiū commiſiſſe, &
ipſe dicit ſe nō feciſſe dolo malo. Item ſi dicitur iniuriam uerbo
dixiſſe, & ipſe dicit ſe non dixiſſe animo iniuriandi, tunc poteſt
reus ponere ſic: Pono, q̄ non feci homicidium dolo malo: nec
dixi verba animo iniuriandi, ſicut dicitur C.ad l.Cor.de ſic.l.j.&
de iniur.ſi non ꝯuicij. & hoc poterit probare per eum modū, q
procedere poterit, ſicut dicitur alias ff.de procur mutus.in prin
cip.nam probabit per cōfeſſionem aduerſæ partis. & facit extra
de præſum.c.j. Antiqui tamen, qui ſimpliciter dixerunt, poſitio
nes negatiuas non eſſe admittendas, dicunt talem poſitionē ad
mittendam: Pono, quod ſteti per totam diem extra ciuitatē, ſe-
f cundum Alber.Papi.[f] † ¶Nono[g] ꝯſiderādum eſt, an poſitio ſit
19 generalis in genere generaliſſimo? verbi gratia, dico ſic: Pono
g mihi fundum dari debere. uel ſic: Pono, quod T. mihi debet ali-
quid. & certe talis poſitio eſt reſpuenda præſtando enim fundū
vnius digiti, uel ſoluendo feſtucam, liberaretur is, contra quem
fit: nec oportet eum laborare, opponere contra has poſitiones:
argumē. ff. de legatis. 2. Titia. reſponſo j. ff.de iure dotium, cum
poſt. §.gener. ff de verborū ſignificatio. locus. Generalitas enim
parit obſcuritatē, ut ff.de iure fiſci.l.ita fidei. & obſcuræ poſitio
20 ni reſpondendum non eſt, vt ſ̃.verſic.3. † ¶Decimo[h] conſide-
h randum eſt, an poſitio ſit captioſa: puta quæ detegat periurium
reſpondentis, quę non eſt admittenda. Verbi gratia: pater ꝯuen
tus iurauit nihil eſſe in peculio. vnde conſtat, quod tutus eſt ex-
ceptione iuriſiurandi, niſi pro rebus poſtea quæſitis pro quibus
conueniri poteſt. Finge igitur, quod poſt iuſiurandū aliqua res
in peculio inuenitur, quæ tunc erat in ueritate: & ponit aduerſa-
rius ſic: Pono, quod hæres eo tempore, quo iuraſti, erāt in pecu
lio: certe non tenetur pater reſpondere propter inconueniens,
quod ſequitur. nam ſi hoc confiteatur, iam cōfitetur per conſe
quens ſe periurum, cum iurauerit ipſam in peculio non fuiſſe: ſi
uero neget, deierat, cum in ueritate fuiſſet in peculio: & præter-
[...]ci exceptio iuriſiurandi. & poterit ꝯueniri pro-
[...]s iurauit. quod eſt inconueniens: quia ex tali iu-
rando & actio & exceptio datur. hoc probatur ff. de iureiu-
rādo, qui iuraſſe §.pater.& l.duobus.§ finali, & l.alias.& arg.C.
de uſur.rei iudic.l.fina.in fine. Nulli enim laqueus eſt immitten-
dus ut 22.quæſt.j.de uiduis. Vnde dicit Imperator, Non ſpecta-
bis me auctorem periurij, C.ſi aduerſ.ven.l.j. & extra de iureiu-
ran.ſi uero. Non eſt ergo reſpondendū poſitioni, cui reſpondē
do, vel contrarius eſſet primę reſponſioni, uel ſibi p̄iudicaret. ff.
de pet.hære.ſi quis libertatem.§ fi.de hoc j̃.verſi. 12.& 14.& ſ̃.
21 verſ.1.† ¶Vndecimo[i] conſiderandum eſt, an poſitio ſit multi-
i plex, ſeu implicita: & continens ſeu implicans in ſe plures articu
los, ſeu plura dicta: quod eſſe non debet, ff.de iure fiſc.ita fidei
Verbi gratia: Pono T. rectorem talis eccleſiæ mihi debere cen-
tum. Vel ſic: Pono Seium fuiſſe filium Mæuii, & mihi debere cē
tum. Vel ſic: Pono, quod Seius filius Mæuii mihi debet centum.
Vel ſic pono, quod poſſideo talem eccleſiam pertinētem ad ta-
le monaſteriū. Vel pono, q̄ poſſideo talē eccleſiā habentē curā
animarū, & ſimilia. Vtraq; enim iſtarū poſitionū duo ꝯplectit̄,
quorum vnum pōt eſſe uerum, & alterū falſum ſimul & ſemel
quia pōt eſſe, q̄ Seius eſt rector talis eccleſiæ, uel filius Mæuii,
nō tñ debet centū, uel econtra: vñ reus implicitus & perplexus
eſt, cū uerū inficiari non debeat & falſum aſſerere ſit peccatū ex
de cri.fal.c.j. 11.q.3.q̄ſquis.22.q.2.primū. Poterit ergo dicere is,
ꝯ̃ quem fit, Frater explica poſitionem, alias non reſpondebo: vl̃
ipſemet explicet reſpōdendo, dicens, hoc eſt uerū, illud falſum
arg.C.de impub.& alijs ſubſtit.l.precib.ex̃ de ſponſ.de muliere.
ff.ad l.Cor.de fal.filius reſpon.j.& §.ſeq.extra de teſta.c. Raynu
tius.& c.Raynaldus. uel ſi velit cautius rñdere, ubi unū eſt falſū,
reliquū uerū, poterit ſimpl̃r poſitionē negare, ut ff.de reb. dub.
k ſi is qui ducenta.§.vtiū. q̄ poteſt facere ſm regulā[k], quæ dicit,
22 † Cuius aliqua particularis eſt falſa, eius vniuerſalis ſimiliter eſt
falſa argum.9.diſtinct.ſi ad ſacras.3.quæſt.noua, pura.ff.de ædil.
edi.cū eiuſdem.extra, de hære.fraternitatis. Nec per hoc uide-
tur utrunq; negare, ſed ſolum copulam, ſeu aſſociationem. ue-
l re enim poſſum dicere, non ſum homo & aſinus[l]. Vel ſi uelis
probare me hodie comediſſe, & ponis ſic: Pono, q̄d hodie co-
mediſti in eccleſia: certe ſi hodie non intraui eccleſiam, poſſum
hanc ſimpliciter negare, licet hodie comederim. Vel ſi pono, q̄
tu tali die percuſſiſti talem clericum in capite lethali vulnere
certe licet percuſſeris, non tamen in capite, uel etiam in capite,
ſed non lethaliter, potes negare ſimpliciter poſitionem: vnde
hoc caſu debet quis diſtincte ponere. ut ſupra, §. quinto.
23 Sicut enim quidam ſcripſerunt, † reſpōſio refertur ſolum ad id
ſuper quo principaliter fit quæſtio, ſeu poſitio, ut ſuprà p̄ximo
verſic. item non eſt. verbi gratia, ſi uelim probare, quod mutua
ui decem T. defuncto: & pono ſic, Pono, quod decem mutuaui
T. cuius tu es hæres: ſi illud ſimpliciter confitearis, uideris ſolū
de mutuo confiteri: non autem, quod ſis hæres defuncti: quia il-
lud uidetur dictum demoſtratiue, non autem ponendo, ſeu af-
firmando. Argumentum ff. de conditio. & demonſtratio. cum
tale.§.falſa. cum ſimilibus. Vnde ſecundum eos, debet ueritas re
ſponderi ſuper articulo principali. Quidam tamen in talibus, &
vbicunque poſitio in aliqua parte ſui continet aliquid, quod ne
gari poſſit, admittunt talem reſponſionem nō credo, uel nego,
prout ponitur: ſicut & admittitur illa reſponſio. nego narrata,
prout narrantur, ut ſ̃. de litis conteſt.§ ſecundo. Alij dicunt,
quod debet reſpondens dicere, hoc, uel hoc modo, credo illud,
uel illo modo, nego, ut præmiſſum eſt, curare debet ergo iudex
ut certum quid ponatur, & diſtincte, certumque reſpondeatur,
ff. de interroga. actio. l. de ætate. §. quod autem, & §. nihil. ff. de
confeſſion. certum: Fatuum eſt enim, ſic multa in una poſitione
implicari. unde cautus dicta diuidat, non cōmiſceat, & diuiſim
reſpondeat, non coniunctim, ne decipiat, uel decipiatur. parum
enim intereſt in uitio decipere, uel decipi, 16. quæſtio j. ſi cupis.
24 † ¶Cęterum

ADDITIONES.

a Secundum. ¶ Roſ. vbi ſ̃.
b Statuimus. ¶ Lib.6.
c Incipit, præſentium. lib. 6.
d Per ſacramentum meum. ¶ Quod poteſt eſſe de ueritate, ſed ſequens de credulitate.
e Secundum B. ¶ Eius dictum poſui in 4.gl.decr.j.de confeſ. ſuper qua addidi tertium exēplum, ſm Hoſt. cum ponitur diœceſanum nō inſtituiſſe.
f Secundū. Alber. Papiē. ¶ & Vber.de Bob. vbi ſ̃. ante fi. allegant l. optimā. alleg. ſupra, poſt prin. & ff. de eo, quod cert.loc. non vtique.
g Nono. ¶ Secundum Roſ. ſub eodem numero.
h Decimo. ¶ Secundum Roſ. ſub eodem numero.
i Xj. ¶ vt ſ̃. ſed hoc longe plenius.
k Secundum regulam. ¶ Quam ponit Tancr. vt ſupra. §. qualiter. ad finem. ADDITIO. Adde Bald. conſ. 403. incip. q̄ non ſit. col. 2. verſ. non obſtat. in 5. vol. q̄ vbi oratio eſt in parte falſa, tota oratio negari pōt: & quæ dicat̄ oratio vniuerſalis, quæ particularis, quæ indefinita, & quę ſingularis vide Bar. in l. ſi ita. ff. de leg. 2. Hen. Fer.
l Homo & aſinus. ¶ Secundum Roſ. ſed ſequens exemplum fuit Tanc.

24 † ¶ Cæterum hodie prouiſum eſt, vt ſi poſitio continet plures
articulos, iudex debeat poſitionem membratim diuidere, &
poſtmodum ſigillatim ſuper quolibet articulo poſitionis faciat
ſufficienter a partibus reſponderi. Nec ſufficit generaliter nega
re poſitionem, niſi ad ſingula in ea cõtenta reſpondeatur, ut ex-
tra de teſtibus ad hoc §.j. de conſecratio. diſtinctione 4. quæris
a me. circa medium, ibi, rñdet Credis. & ad cætera, quæ ſingula
quæruntur, ſic rñdetur, &c. Præmiſſa autem vera ſunt, cum plu-
ra copulatiue in poſitione continentur. Diſiunctiue autem plu-
ra poſſunt in poſitione contineri: vt videatur argumen in pręd.
§. vtrum. ff. de conditio. inſtitution. l. quinta, ff. de quæſtionibus.
repeti. extra de teſtibus, cum clamor. de reſcri. ex parte. ſ. ibi, do
a lo, vel negligentia, &c. vbi de hoc ſecundum Papam.[a] Inſtit. de
hæred. inſti. § penultimo. Sed certe nec ſub diſtinctione plura in
vna poſitione admittimus, niſi vbi eſt probabilis ignorãtia, vt in
facto alieno, ff de iur. & facti ignoran. regula. quia qui ponit, cer
tum ponere debet: ſicut & reſpondens certum reſpondere de-
bet, vt ſupra prox. & diſiunctiua incertitudinem notat, vt ff. de
verb. oblig. vbi autem. §. illud. ff. de iniurijs, prætor edixit §. qđ
25 autem prætor. & ſ. de litis conteſt. §. 2. in princi † ¶ Illud autem
certum eſt quòd ſi poſitio fiat generalis, puta pono contenta in
libello vera eſſe, nihilominus adhuc poterunt fieri ſpeciales po
ſitiones ſuper ſingulis capitulis, ut in prędicta l ſi is qui ducenta.
§. vtrum ita. ſęd & ſpecialibus factis poteſt generalis fieri: quia
non eſt nouũ, vt quibuſdam ſpecialiter præmiſſis, generalis clau
ſula ſubſequatur, vt ff. ad l. Aquil. ſi ſeruus ſeruũ. §. inquit lex. de
tali poſitione no. ſ. de lit. conteſt. § ſecundo, verſi quid ſi priuſ-
quam. & ſupra verſic. j. ibi, hoc tamen, &c. Sed an articuli ſub di
ſiunctione ſint formandi, no. ſup. de teſte, §. nunc uidendum.
26 † ¶ Quid igitur, ſi fiat talis poſitio: Pono appellatum eſſe à tali
iudice, uel ab eius delegato: & ſi non credis ɔiunctim, pono diui
ſim? Reſpon. non eſſe reſpondendum tali poſitioni, per prædi-
cta iura: & ſic obtinuit: nec ualet, quod in ea dicitur, & ſi nõ cre
dis coniunctim, &c quia non poſuit coniunctim, imo diuiſim,
27 C. de verbo. ſignificatio. quidam. ff. eodem. ſæpe. † ¶ Duodeci-
b mo.[b] conſiderandum eſt, vt ſic reſpondeatur poſitioni, ꝗ per
reſponſionem non deducatur quis ad periurium: de quo etiam
dictum eſt ſuprà, verſicu. decimo. quod contingit, cum anceps,
vel dubius, tanquam certus reſpondet, aſſerẽs verum eſſe, quod
28 falſum eſt, vel econtra, extra de reſcrip. cum contingat. † Quin-
que etenim ſtatus mentis poſſunt ex lege colligi: nam interdum
certus ſum de eo quod eſt, & quandoque de eo quod non eſt,
quandoque puto eſſe quod eſt, quandoque puto eſſe quod non
eſt, & quandoque nec puto nec ſcio: vt probatur C. de iure deli.
ſcimus. §. j & § ſimili quoque modo. & § ſin autẽ dubius. C. de
cond. indebit l. fin. de errore vero. ignorantia & titubantia nota.
in Sum. Azon in tit. de iur. & fac. igno. in prin. & 38 diſtin. quam
uis. j quæſt 4. §. notandum. 22. q. 2. in quibus. In primis quidem
quatuor caſibus non eſt periculum, etiam poſt iuriſiurandum
præſtitũ poſitionibus reſpondere: ſed in quinto ſic, niſi negatio
præferatur. nam poteſt eſſe, ꝗ neque hoc, neq; ɔtrium puto qd
enim ſi interroget, an Rex Franciæ, qui diſtat per 20 dietas, ſit in
eccleſia, vel extra? certe nec hoc, nec illud puto: quia nulla ratio
me inducit ad credendum hoc potius, quã illud: vnde ſecure re
ſpondere poſſ[illegible], nõ puto, negatione prelata. hoc probatur ff.
de in litem iur. [illegible] ideamus. ff. de actio. emp. & vẽd. l. j. ff. de iure
iur. iuriſiurãdum & ad pecu. in ſi reſpon. j. & dixi ſupra §. ſexto.
29 ver. ſed nunquid. † ¶ Decimotertio ɔſiderandum eſt, an poſitio
c ſit iuris: verbigratia, Pono,[c] quod impubes nõ poteſt condere
teſtamentum, 2. quæſtio 5 §. diffinitiua. Vel pono talem legiti-
me, uel ſecundum iuris ordinem, uel rite proceſſiſſe: vel aliquid
canonicè, uel iuſte factum eſſe: certe his poſitionibus, & ſimilib.
non cogitur quis reſpondere. nam nõ cogitur quis probare ius
30 ſcriptum, ſed factum, ex quo ius oritur. ergo nec ponere. † quia
iura certa ſunt, & finita, & probata in ſe vnde confeſſio in eis nil
operatur, ff. de iur & fac. ig. in omni. & l. plurium. & extra de ap
pel. ſæpe. in princi. & argum. ſecunda quæſtione 3 §. notandum
prope princi ibi, nam facti quidem. & c. ff. de orig. iur. l. ſecunda.
§ ſi uero. C. de poſtul. l. ſecunda. nec reſpondens debet ius dice-
re, ſeu declarare in propria cauſa: imo ad iudicẽ pertinet, facto
probato, d ſcernere inter æquum & iniquum. iuſtum & iniuſtũ.
inde dicitur iudex, quaſi ius dicens, extra de verb. ſignific. forus.
§ in omni. Si quis ergo interroget, an ius ita uelit, nõ ualet, quia
ſi confiteatur interrogatus contra ius, nõ ualet, ut ff. de interro.
actio. confeſſionibus & l. ſeq. §. ſi vel ſi confitetur ius eſſe, quod
non eſt, niſi forte de conſuetudinario iure quæratur, quia tunc
d & poni & probari poteſt ſuper ɔſuetudine,[d] C. de ædifi pri. l. 3.
C. quæ ſit lon. conſue. l. ſecunda. C. de emanc. lib. l. ſecunda, extra
de ɔſue. cum dilectus. extra de verb. ſignifi. abbate. & patet infra
e in tractatu libel. in titu. de conſuetu. lex tamen uidetur dicere,[e]
quòd ad poſitionem iuris tenetur quis reſpondere, quia & de
hoc poteſt eſſe quęſtio inter partes quandoque, ff. de iureiu. l ſi
f nal.[f] extra de fide inſtrum. paſtoralis.[g] † ¶ Sed pone, procurator
g agit cõtra dominum ad ſalarium, & facit poſitiones, qualiter ad
31 miniſtrauit, procurauit & laborauit: demum ponit ſic: Pono, ꝗ
pro hac procuratione merui centum libras, nunquid eſt admit
tenda talis poſitio? Reſpondeo, non uidetur: quia uidetur eſſe iu
32 ris, ex eo, quod dicit Merui. † nam remuneratio de iure faciẽda
eſt iuxta laborem, ff. mandati. ſi remunerandi. extra de renuncia.
niſi cum. §. quippe duodecima quæſtione ſecunda, charitatem.
ſeptima quæſtione prima, in principio: de pœnitẽ. diſtinctione
tertia, pium. extr. de cenſibus, procurationes. Contrarium puto.
nam licet remuneratio ſit debita de iure, & ideo petitur, tamen
æſtimatio remunerationis, de qua ponitur, facti eſt, quia meritũ
reſpicit ſeruitium & laborem, de quo poſitũ erat, ut iuxta illud
ipſa fiat: & hoc erit iudicis eſtimare, ſeruitio & labore probatis.
33 † ¶ Decimoquarto[h] conſiderandum eſt. an poſitio ſit calumnio
h ſa, vel per quandam calliditatem & ſubtilem diſcuſſionem, ſeu
interrogationem inducens ad cõcedendum, quod iam negatũ
eſt, ut in hoc exemplo. pone enim, quod in prima poſitione ad-
uerſarius meus negauit Lucium fuiſſe ſuum procuratorẽ. dein-
de ego pono ſic: Pono, quòd Lucius tanquam procurator fecit
excoli vineas tuas. Item pono, quod vendidit vina tua. Item, ꝗ
culturam vinearum tuarum adminiſtrando peregit. Item pone,
quod mandaſti ei, vt quæ præmiſſa ſunt, uel aliquod ex eis face-
ret. Si ergo hoc concedat, manifeſte concluditur contrarium e-
ius, quod prius negauerat. Cum enim procurator ſit, qui aliena
negotia mandato domini adminiſtrat, ut ff. de procurator. l. j. iã
liquido patet ex præmiſſis per quaſdam callidas poſitiones, eſſe
concludendum cõtrarium iam negatis & ſic poteſt intelligi. ff.
de regu. iur. ea eſt. & l. natura cauillationis. ff. de uerbo. ſignifica
tio. Nec dico, non eſſe reſpondendum, ſed caute & cum delibe-
ratione eſſe reſpondendum. Poſſunt quoque & alia exempla
illi legi adaptari, ut ff. de legat. 2. ſi debitor. reſponſo j. ut & ibi
not. & uide ſupra uerſiculo 1. & infrà. uerſiculo, proxim. Item
cauilloſa eſt, quando per eam quis inducitur ad confitendum
id, quod facere non tenetur. Verbi gratia, inſtrumentum tibi
edi debet ſine die & conſule. ut infra de edi. inſtrumentorum, §.
uidendum. uerſicul. facienda. nunc tu uis poſitiones facere, per
quas perueniatur ad notitiam diei & conſulis: certe non debes
audiri per hanc uiam, ff. de tut. & cur. ſcire oportet. §. j ff de ſpõ
i ſa. oratio.[i] & uide infra proxim. ibi, item ſi negaui. & facit ff. de
petition. hæred. ſi quis libertatem § fina.
34 † ¶ Decimoquinto conſiderandum eſt, an poſitio ſit depen-
k dens a iam negata,[k] ut ſine periculo non poſſit eã confiteri: qđ
ſi uerum eſt, non debet ſibi reſponderi, ut ff. de interrog. actio. &
quia. § ſi. Negato enim principali, per cõſequens negata ſuntq
l cunque ſequuntur uel dependent ex eo.[l] argu. extra de fide in-
ſtrumen. inter dilectos. prope fin extra de hære. fraternitatis. 16.
quæſt. 7. ſed hoc diximus C. de legibus, non dubium. uerbi gra-
m tia:[m] pono, quòd T. uẽdidit mihi talẽ fundum: reus hoc negat.
deinde pono, quod dictus T. dictum fundũ mihi tradidit: hęc q
dem poſitio non eſt admittenda: tum quia dependet ex prima
negata: quia ſi reus ad eam reſpondet, poſſet de facili anceps per
iurium incurrere, quod iudex uitare debet, extra de iureiuran. ſi
uero. & quod metus cauſa, cum dilecti. & C. ſi aduerſus uendi.
l. ſecunda. tum quia hoc probatum me non releuaret, quia nuda
traditio non transfert dominium, ff. de acqui. ren. rerum dom.
traditio. ff. de donatio. nuda. Vel ſic: Pono, ꝗ impetraui reſcri
ptũ: tu negas: deinde pono, quòd illius reſcripti auctoritate fui
receptus in canonicum, uel fuit mihi prouiſum, uel quod illud
præſentaui, & ſimilia: certe hæ poſitiones non ſunt admitten
dæ, tanquam dependentes a prima negata, ut ſ. uerſiculo, prox
& uide

ADDITIONES.

a Papam. ¶ Ibi uide in gl. no. argumentum.
b Xij. ¶ Secundum Roſ. ſub eodem numero, quaſi ad literam.
c Pono. ¶ Vide, quod dixi ſupra. de teſtibus. §. nũc videndum. in principi.
ADDE, quod ſcribitur in repe. l. ubicunque. de interrogat. act. & per
epiſcopum Alex. in c. ſæpe extr. de appel.
d Conſuetudine. ¶ Secundum Odof. ubi ſup. poſt prin.
e Dicere. ¶ Placet Ro.
f L. fin. ¶ Circa medium legis, ubi innuitur de iure dubitari poſſe: ſolue, ut
ibi nota ꝗ ius ibi ponitur pro qualitate facti. Itẽ Gui. de Suz. ubi. ſ. j. de-
cre. innuit qñque dubitari, an aliqua ɔſtitutio ſit decretalis? tene, ꝗ ubi ta
lia dubia occurrerent, quæ iuſte mouerent iudicem, poſſet fieri poſitio, dũ
modo tute poni poſſit, & reſponderi, id eſt ſine periurij metu.
g Paſtoralis. ¶ Quòd non teneatur, bene probatur. ff. de auro & ar. leg. l. or-
natricibus.
h Xiiij. ¶ Secundum Roſ. & hic finitur eius numerus.
i Oratio. ¶ Secundum Albe. Gal. ubi. ſ. circa medium.
k Iam negata. ¶ Non ſic in confeſſata: quod ſ[illegible]
c. j lib. 6. ſuper gl. puta.
l Ex eo. ¶ Ad hoc C. de codicil. l. j. ff. de in[illegible]
ditione. in ſi.
m Verbi gratia. ¶ Secundum Aegid.

&vide ſ. verſiculo, primo. Patet ergo, quod contra id, quod ne-
gaui, nō debet admitti partis poſitio, vel iudicis, ſeu partis inter
rogatio, vt no. ff. de iureiurando qui iuraſſe. § pater. & l. eſi qui.
§. in pupillaribus. ff. de noxali. quoties §. fi. C. de iurament. calu.
l. ſecunda. §. primo. & quod principali negato non teneor reſpō
dere poſitioni, quæ ſine principali vera eſſe non poteſt: verbi gra
a tia:[a] Ponis, uel dicis me ɔxiſſe cum Berta: quod ego nego: conſe
quenter ponis, quod ſolui ei, vel recepi ab ea decem: certe non
teneor rñdere, quia dos ſine matrimonio eſſe non poteſt, ut C.
de dona. inter uirum & uxorem, l. fi. ff. de iure dotiū, l. tertia. 30.
quæſtione quinta, nullum. quod verum eſt, ubi agitur de matri-
monio tantum. ſecus, ſi de matrimonio & de dote ſimul. Tunc
enim negato matrimonio bene tenetur reſpondere de dote. nā
aduerſarius releuatur à probatione dotis, ſi eam cōfiteor matri
monio probato. Item ſi negaui te à ſententia talis iudicis appel-
laſſe, non teneor reſpondere tibi ponenti, quod appellationem
35 huiuſmodi fueris proſecutus † ¶Item ſi negaui aliquid in gene
re, non teneor reſpondere tibi ponenti poſtmodū in ſpecie: ver
bi gratia: ponis me tibi animalia ſubtraxiſſe: nego: deinde ponis
me tibi boues ſubtraxiſſe: certe non teneor rñdere, quia per pri-
mam reſponſionem huic intelligor reſpondiſſe: argumen. ff. de
b exceptio. rei iudic. ſi cum teſtamento.[b] §. primo. & argumento
14. quæſt. quinta. pœnale. 32. quæſt. quarta. c. meretrices. 19 di. ſi
Romanorū. ¶Itē ſi negaui aliquid ſimpliciter, & poſtea ponis
de certo modo, non teneor reſpondere. verbi gratia: Ponis me
eſſe, uel fuiſſe hęredē Titij: ego nego: deinde, ponis me eſſe vel
fuiſſe hæredem eius pro ſemiſſe, vel quadrante: certe non tene-
or reſpondere: nam ſimpliciter me negādo hæredē, negaui me
pro aliqua parte eſſe hæredem: ſecus autē eſſet, ſi ſic dixiſſet: Po-
no te eſſe hæredem T. in totū: & ego negaui & poſtea dixit, Po-
no te eſſe hæredem T. pro parte: tunc enim teneor rñdere: quia
poſſibile eſt, ꝙ non ſum hęres in totum, ſed pro parte ſic: & hoc
verum eſt, ſi forma petitionis patitur poſitiones prædictas fieri:
alioquin non teneor reſpondere, niſi tangant negotium princi-
36 pale. † ¶Decimoſexto conſiderandum eſt, an ſit impoſſibilis,
vel contra naturam: quæ non eſt admittenda: puta ſi aliquis po
nat aliquam uirginem peperiſſe, præter glorioſiſſimam Mariā,
27. q. 2. §. cum ergo. Vel ſi ponat interfectum eſſe eum, qui uiuit,
c ff. ad l. Aqui. inde Neratius. §. fi. Vel ſi ponat patrem minorē[c] eſ
d ſe filio, Inſti. de adop. §. minorē. ff. de inter. act. confeſſionib.[d] &
l. ſeq. §. fi. Vel ſi ponat factū eius, cuius noīe actio cū alio eſſe nō
poteſt, ff. e. l. ſi cuius. & in præ. l. confeſſionibus. Vel ſi pono eum
ſeruum, qui mortuus eſt, ff. de inter. act. ſi autem. §. primo: & bre
uiter non poteſt poni, quod confeſſatum non ualet: de quo dicā
37 j. tit. prox. † ¶Decimoſeptimo generaliter conſiderandum eſt,
an poſitio ſit implicita, uel trāſpoſita, uel remota, uel repetita.
plerumque enim cauilloſi a remotis incipiunt ponere, & inter
multas poſitiones aliquam implicitam, uel reſpicientem remo-
tam ponunt, vel præpoſitam repetūt: quia quæ in præfationib.
præmittuntur, in ſequentibus repetita intelliguntur, ff. de verb.
obli. Titia. ff. de cond. & demon. quia de quo ſimplex ſibi nō ca
uet, 22. q. 4. innocens. & ſic cauilloſus ab euidenter veris ad eui-
denter falſa eū deducit, per breues mutationes, & ſubtilia argu-
mēta, ff. de reg. iur. natura cauillationis. & l. ea eſt natura. ideoq;
permittit, ut ſi ſimplex ſit clientulus, aduocatus eius de licentia
iudicis pro eo ponat, & reſpondeat, extra de iud. paſtoralis. & q̄
ſtioni adſit, ff. de adul. l. ſi poſtulauerit § quæſtioni. quod intelli-
ge, put no. ſ. § tertio ver. ſed & patronus. Caueat ergo, ne cau-
ſam negligat, ſed inuigilet, arg. ff. de his, quæ in frau. cre pupillus.
in fi. extra de offi. prim. c. unico, in fi. ſecundum dominum meū
nullus enim capiendus eſt in ſermone, ff. de iureiur. l. qui iuraſſe.
22. q. 4. vnuſquiſq;. & q. 2. quæritur. & q. 5. quacunque. & c. ſeq.
38 † Et ſimplicitas eſt amica legum, Inſti. de legit. agnat. ſucceſ. §.
cæterū. ver. & hæc quidem. de fideicom. hæred. § ſed quia. C. de
fur. l. fi §. tales. & veritatis, extra. de iureiu. ueritatis. Quidam tñ
dicunt, ꝙ quantūcunque clientulus ſit ſimplex, ipſe debet rñde-
re, & non aduocatus, in facto. Sed nec iudex ſimplicē, qui nō ap
prehendit, an poſitio ſit recte ɔcepta, uel non, coget ineptæ poſi
e tioni rñdere: imo ex officio ſuo debet eam reijcere,[e] vt ſ. de off.
iud. §. deſeruit. ver. ante litem & ver. poſt litē. & §. impedit. & ſ.
39 §. 5. vbi not. † ¶Decimooctauo conſiderandum eſt, an ponens
ſit ſibi contrarius quod dicut ſ. §. 5. in fi. vel an poſitiones ſint ſi
bi contrariæ. non enim poteſt qs ponere contra id, quod prius
poſuit: alioquin erit ſibiipſi contrarius, ff, qn̄ appel. ſit, l. prima. §.
ſi alius. extra, de appel. ſolicitudinem. in fin. niſi forte alleget iu-
ſtam cauſam prioris ignorantiæ, ff. de inter. actio. de ætate. §. in
terdum. & §. ex cauſa. & §. fi. ſed nec etiam ualet poſitio in ſe cō-
tinens contrarietatem, ff. de reg. iu. vbi repugnantia. & uide j. §.
40 proxi. in prin. † ¶Decimonono cōſiderandū eſt, an poſitio fiat
, contra quem fit: quod eſſe non debet, ſiue
per modum accuſationis, ſiue inquiſitionis. ſi
n enim cogitur aliquis reſpondere ſe crimino
ſum, iuxta illud, Non tibi dico, ut te prodas qđ dic. ut ſ. de teſte
f §. iam nunc videndum.[f] ver. ſed nunquid quæretur.[g] Argumē.
g contra, extra de elect. dudum. 2 vbi electus reſpondit ſuper plu-
ralitate beneficiorum: ſed poteſt reſponderi, quòd ibi non ni-
xus, ſed libens reſpōdit. Eodem etiam modo reſponderi poteſt
ad decre. eodem titulo. per inquiſitionem. & ad illam extra, de
confeſſ. capitulo ſecūdo. ubi de hoc, ſecundum Papam, & ad a-
lia ſimilia. Item contra, extra, de accuſationibus. ſi cōſtiterit. ſed
illud intellige, prout no. infra de inquiſition. §. nunc tractemus.
ver. inquiſitores quoque. Item ɔ, quinquageſima diſtinct ex pę
h nitentibus. ubi de hoc. Item contra, 2. q. 8. ſciant.[h] Inno quartus
i no. in præ. decr. dudū.[i] quod ſuper notorijs, ſeu manifeſtis per
ſententiam, uel alio modo, tenetur reſpondere: quia tunc pec-
catū eſſet clare, ut extra de coh. cle. & mulie. tua. ſuper occultis
non. Item & ſuper his, quæ impediunt executionē officij vel re
tentionem beneficij, etiam poſt peractam pœnitentiā, ut ſupra
de legato, § iuxta. ver. ſunt quoque quia in hoc eius vtilitas pro
curatur, argum. 23. quęſtio 5. prodeſt quod dic, vt ibi nota & in
præ decr. de confeſ. ſecundum eum. ¶Item ſi diſſimulatio crimi
nis periculum inducit, ut hęreſis uel dilapidationis in quibus pe
riculum eſt ſi occulta ſint: extra de accuſa. qualiter. 2 22. quæſtio
ne j. ſi quis per capillum. ¶Item ſi ſit infamia ſuper crimine, an
etiam tunc cogeretur infamatus ſe ſuo & aliorum iuramento
purgare, 2 quæſtione 5 presbyter. & quia peccatum eſt ſuſtine-
re infamem in dignitate, 25. diſtinctione, primū. ¶Item de hoc
ipſo, an ſit condemnatus de crimine, uel confeſſus, debet reſpō
dere: quia hæc quærere, videtur quæri, an ſit notorium, de quo
reſpondere debet, cum ſit peccatum tales ſuſtinere, ut dixi.
41 † ¶Sed quid ſi ponatur, quod aliquis crimen commiſit? Item
quod illud eſt notorium? Item quod eſt fama? Reſpon. de noto
rio & fama debet reſpondere, ut dixi: & ſi neget famā & noto-
riū, non tenetur reſpondere, an crimen commiſerit, cum nō te
neatur ſe publicare, ut dixi. Si autem confeſſus fuerit ſe diffama
tum, uel alias probatum fuerit, tunc quæritur ab eo, an crimē cō
42 miſerit. † ¶Quid ſi pono aduerſarium meum excommunica-
tum eſſe? videtur ſecundum hoc quod nō tenetur reſpondere:
quia excommunicatio nō debet infligi, niſi pro mortali, 11. quæ
ſtione 3. nemo. & capitulo, certum. Argumen. contra: quia ex-
communicatio medicinalis eſt, nō mortalis, 2. quæſtione j. mul-
ti. in principi. extra de ſenten. excommunic cum medicinalis. in
princi. Dic, quod ſi fit poſitio ſuper ſententia canonis, non tene
tur quis reſpondere: ſecus ſi ſuper ſentētia hominis, ut extra de
43 offic. deleg prudentiam. §. ſexta. Et eſt ratio, † quia ſententia ca-
nonis ſemper ligat, & eſt iuſta: hominis vero ſententia quando-
que iniuſta eſt, nec ſemper fertur pro crimine: extra de ſentent.
excommunicat à nobis. & 11. quæſtione 3. capitulo, 1. quia po-
teſt eſſe lata ſine iuſta & rationabili cauſa, eodem titulo, inquiſi
tioni. 11. quæſtione 3. §. ſi ergo. & quandoque nulla, puta lata
poſt appellationem, ut extra de appellat. ad præſentiam. & de
ſententia excommunic. ſolet. cum ſuis concordan. & in his quæ
not. ſecundum Papam. extra de teſti. cogen. capitulo, 1. & ſic ob-
tinuit. de hoc tetigi ſupra de act. ſeu peti. §. penultimo. uerſicul.
44 ſed nunquid habet. ibi, & propter hoc dicimus. † ¶Quid
ſi pono iudicem, uel executorem tuum excommunicatum
eſſe?

ADDITIONES.

a Gratia. ¶ Hæc exempla vbique ad finem huius ver. ad literam ſunt Odo ubi ſupra.

b Teſtamento. ¶ Alias. ſi cum argentum,

c Minorem. ¶ Scilicet ætate, non ſtatura.

d Confeſsionibus. ¶ Pulchre dicit lex illa, quod falſæ confeſsiones debent cum naturalibus conuenire.

e Reijcere. ¶ Secundum Aegid. alleg. de excep. pia. lib. 6.

f Nunc uidendum. ¶ Debuit dicere. iam nunc de interrogatorijs. ad fi.

g Quæretur. ¶ Vbi tam de teſte, quam de producente tractatur.

h Sciant. ¶ Sed ibi dicit per documenta & indicia probari, de confeſsione nihil dicit. Gof. tamen in Summa de tem. ord. in fi. ver. in ſecundo caſu. videtur tenere, interrogatum in iure teneri de ſuo crimine reſpondere: allegat 11. quæſtion. tertia. quiſquis. 35. quæſtio. ſexta. ſi duo. 11. quæſtio. ulti. capitulo, primo. & pen. qui alleg. glo. in præ. capitu. ex pœnitentibus, item Tho. 22. quæſtio. 69. arti. j. Inducitur etiam lex; qui petitorio, ff. de rei uen. & lex vltim. C. de fid. inſtrumen. per quas patet, quod quis tenetur reſpondere, an dolo deſierit poſsidere, uel inſtrumentum habere: & conſtat, dolū malum eſſe delictum, ff. de dolo, l. j. de bon. autor. iudic. poſſeſ. l. prætor. §. finali.

ADDE, vt per Bar. ɔſi. 193. ubi de Spec. hic mentionem facit & ibi ponit, an vxor hæres inſtituta a marito, rogata reſtituere pro anima ſua illis pauperibus, quibus ipſi uxori placuerit, & ipſa uelit reſtituere ſpurio teſtatoris, an teneatur reſpondere, ſi accommodauit tacitam fidem teſtatori de reſtituendo ſpurio? & concludit, quòd ſic.

i Dudum. ¶ Vbi ſcripſi in §. tandem. in gl. ſuper proceſſu.

eſſe ? Dic, ꝙ reſpondere teneris, cum per hoc non te prodas. Sed
quid ſi ſit poſitio ſuper defectu ordinis. ſcientiæ, uel ætatis? Dic,
ut s̄. de actio. ſeu petit. §. ſuper actionibus. ver. reus quoq;. †¶ Vi
geſimo non ualet poſitio, ſi ſit duplex & alternatiua: imo ſingu
la explicanda ſunt: & ponenda, ff. de minor. l. ait prætor § ſi mi-
a hi. ¶ Vigeſimoprimo non ualet, ſi ſit ab eo, qui nō poteſt eſſe in
iudicio, ff. de interrog. act. ſi ſine. §. j. [a] ¶ Vigeſimoſecundo non
ualet, ſi non tenet iudicium inter perſonam actoris & rei, ff. e. ſi
filius cum patre. ¶ Vigeſimotertio non ualet, ſi ſit ſuper re tem-
pore finita: puta ſi res mea fuit, quæ eſt tēpore præſcripta, arg.
C. de non nu. pecu. l. in contractibus. §. illo obſeruando.

ADDITIO.

a §. j. ¶ Vide s̄. e odem, verſi. 7. de his duobus.

SVMMARIVM.

1 *Ponens an poßit negare uerum eſſe, quod poſuit, aut dicere, quòd errauit.*
2 *Mendacium & falſa negatio tollit priuilegium, quod alias in eodem neg tio quis haberet.*
3 *Aſſeueratio falſa punitur in maiore, & in minore doli capace.*
4 *Principalis reſpondens quibuſdam poſitionib. ſi recedat contra præceptum iudicis antequam omnibus reſponderit, an habebitur pro confeſſo. & nu. ſeq.*

¶ De effectu poſitionum.

8. §. Octauo loco iuxta ſeriem propoſitionis viden-
dum occurrit de effectu poſitionū. Et
quidem is eſt, ꝙ is, qui ponit aliquid, eo ipſo, ꝙ ponit, videtur
confiteri id, quod ponit, ut j̄. § decimo. uerſi. quid ſi actor. nam
non debet ponendo aſſerere, niſi id, quod ſcit, uel credit: ideoq;
dicimus quemlibet ponentem eſſe interrogandum per iuramē
tum præſtitum, an ſciat, uel credat, ſeu exiſtimet verum eſſe qđ
ponit, ut ſup. § quinto. verſic. oblatis Et dato etiam, quod non
interrogetur, uidetur credere uel exiſtimare, quæ ponit: ſi bene
aduertantur capitula, quę in iuramento calumnię continentur:
quod quidem iuramentum ad omnia, quæ fiunt in lite, extendi-
tur. Inde eſt, ꝙ contra poſitiones ſuas quis non auditur. Indecēs
namque ualde eſt, ꝙ quis ſua uoce dilucide proteſtatus eſt, in eū
dem caſum ualeat ſuo teſtimonio infirmare, vt extra de proba.
per tuas. C. de non nu. pec. generaliter ff. de do. ſi patronus §. i. Er
a go certum eſt, [a] quod tam ponens, quam is qui confitetur quod
poſitum eſt, pro confeſſo habetur, ut ff. de confeſ. l. j. & C. e. l.
vnica, ff. de inter. act. de ætate. §. ſi cū eſſet. Et hæc uera ſunt, niſi
certis remedijs confeſſo, uel quaſi confeſſo, ſuccurratur. inter
quæ prius illud generale occurrit, Quod error facti ante ſenten
tiam confeſſo non præiudicat, C. de iur. & fac. ig. error. extr. de
confeſ. c. fi. j̄. § fi. ver. ſed pone. & uer. item ſi ponens. Sunt & alij
multi caſus, in quibus confeſſo ſuccurritur: & de hoc aliqua inf.
1 de confeſ. dicemus. †¶ Sed ſecundum præmiſſa quæritur, id qđ
ſæpe de facto contingit, an ſcilicet expoſitione, quam negaui,
poſſem me aduerſus ponentem iuuare: uel ipſe ſe aduerſus me
ex ipſa negatione? Et uidetur, quod ſic. nam ponens non poteſt
negare uerum eſſe, quod poſuit, niſi forte ſe erraſſe dicat, ut iam
dixi: & ſic me ex ea iuuabo. In contrarium facit, quia ex inſtru-
mento, uel teſte, quod negaui, uel impugnaui, non poſſum me
iuuare, ext. de cenſi. cum olim. & de teſti pręſentiū. Pręterea ſi ue
rum negaui, & ille falſum poſuit, ex falſa poſitione ſe iuuare po
teſt: ſi uero poſitio ſua fuit vera, & negatio mea falſa, debeo pro
pter mendatium perdere omne commodum, quod habebam
ex poſitione ipſa, ut ff ſi ex nox. cauſa agat. l. ſecunda, § primo,
ff. de noxa. ſi ſeruus depoſitum §. fi. ff. ſi quadrup. pau. fec dic. l. j.
§. ſi commune. ff. de rei uend. l. fi. ff. de fideiuſ. ſi dubitetur. §. pri-
mo, & ff. ad l. Falci. hæreditatum § fi. ff. pro ſoc ſi unus. ff. de re
iudic. ſed hoc ita. §. fi. † ¶ Mendacium enim & falſa negatio tol
2 lit priuilegium, quod alias in eodem negotio quis haberet, C. ad
Maced. l. j ff. quod cum eo, qui in aliena poteſt l. ſed ſi ex non
modica § primo, C. ſi contra ius, uel util. pub. l. j & l. reſcripta. ex
tra de reſcri ſuper literis. ff. ad Velle. ſi decipiendi. C. de non nu.
pec. auth. ꝰ qui propriā. C. qui po. in pig. hab. auth. ſi poſſeſſor.
extra ut eccle. bene. ut noſtrum. ff. de prob. cum de indebito. C.
ad l. Aquil. contra negantem, ff. de inter. act. ſi ſeruus. 2. C. ſi mi-
nor ſe ma, dix. l. ſecunda, ff. de min minor. †, ¶ Item falſa aſſeuera
tio punit in maiore, & in minore doli capace, ff. de dolo l. & ele-
gāter. §. fi. & duab. legib. ſeq. & l. qđ enim. & l. quod venditor §.
fi. Inſt. de fidei § fi. C de fideiu. l. fi. ff. de ſuſpec. tu. l. tertia. Dic ꝙ
quod neuter contra alterum ſe pōt iuuare expoſitione negatiua
ſcilicet negans contra ponentem, nec ꝯtra ut ext. de prob. per
tuas. quoniam quilibet ſuam turpitudinem allegaret, quia con-
tra dictum ſuum ueniret ſcilicet ponens cōtra ſuam aſſertionē,
& reſpondens contra ſuam negationem & hoc verum eſt, niſi ſe
doceret erraſſe, C de tranſac. l. tranſactione. C. de ſeruo pignori.
dato l. quarta, C. de his, qtiæ ī frau. cred. l. tertia, & in præ. decret.
vt noſtrum. ext. de dona. cum dilecti de conceſ. præben. cum ſu-
per. & de pœna mendacij poſſet puniri, vt in præ. concor. & fa.
cit ad hoc, ꝙ nota. s̄ de exceptio. § viſo. ver. ſed quid ſi debitor.
& j̄. de appel. §. nunc breuiter. ver. ſed pone. & s̄. de recōuenti. §.
primo. verſi fi. & j̄. de emphyteuſ §. nunc aliqua. ver. lxv. & ſeq.
Hoc quoque notan. quod per propoſitiones & reſponſiones
ad eas, nō fit litis conteſtatio. quod dic, ut s̄. de litis conteſtat. §.
b 2. in fine. [b] † ¶ Item quæritur: ecce principalis reſpondit quibuſ-
4 dam poſitionibus: iudex uero ſibi præcipit, ne recedat. donec re
ſponderit omnibus poſitionibus: ille autem ſpreto mandato re
cedit ad patriam ſuam: quæritur, an debeat haberi pro cōfeſſo?
Reſpon. non: quamuis ſit aliàs contra eum, tanquam cōtumacē
c ꝑcedēdū: & obtinuit [c]. de hoc j̄. §. decimò ſeqtur. ver. itē pone
5 † ¶ Quid ſi pro illo compareat procurator uolens abſentis cō-
tumaciam purgare, & dictis poſitionibus reſpondere? Reſpon.
obtinuit, ut non admittatur. non enim poteſt morā purgare, cū
dominus melius nouerit ueritatē & negotij naturam, C. de pro
d cura. l. fi. extr. de iudi. iuris. [d] & uide s̄ §. ſexto. verſic. in ſumma.
Quid ſi idem procurator petat ſe admitti, tanquam defenſo-
rem? Reſpon. obtinuit eadem ratione, ut non admittatur. Si igi-
tur diffinitiua ſententia contra talem feratur, quia præſens ple-
ne docuit de iure ſuo, ualet, & tenet: & ſic obtinuit hoc caſu, &
præcedentibus, de mandato domini Clemētis papæ quarti: quæ
ſententia per nos lata, quamuis a multis peritis impugnaretur, &
licet dura uideatur, tamen poſt uarias diſcuſſiones bis extitit cō
firmata, non obſtante appellatione per dictum procuratorem
interpoſita: quia contumax non auditur appellans, ut ſupra. de
contuma. §. j. verſic. & no. nec alius eius nomine. Nec obſtat, ſi
dicis, quod licet eſſet contumax, quo ad ariculum poſitionum,
non ideo debet, quoad alia, contumax reputari, ut in eod. titu.
§. uiſo. verſicul. tu dic. quia hæc eſt talis contumacia, ex qua pen
det tota quæſtio: ideo non erat procurator ad alia admitten-
e dus. [e]

ADDITIONES.

a Certum eſt. ¶ ſecundum Roſ. vbi s̄. ver. effectus.
ADDE, verſi. primo, quòd idem voluit Pet. de Anc. conſi. 209. & Bald. conſi. 389. primo libro.
b In fi. ¶ Imò ver. antepe. qui fuit hoc Roſ.
c Obtinuit. ¶ Hoc declaratur j̄. ver. 2.
d Iudic. iuris. ¶ libro vj.
e Admittendu. ¶ Nimis durum eſt dicere, ꝙ contumax ſuper poſitionibus non citetur ad reliqua: quod videtur hic placere Gul. Tu contrarium teneas, vt plenè ſcripſi de confeſ. c. 2. li. 6. in v l. gl. vbi videas reſponſionem ad rationem Gul, quam hic ponit.
ADDE, quod Bald. conſi. 182. incip. ſtatuto cauetur. tenet, quod contumax in reſpondendo poſitionibus in termino ſibi ſtatuto à ſtatuto, vel iudice. non poreſt moram purgare, niſi ſubſiſten tete cauſa legitima.

SVMMARIVM.

1 *Pœna quibus caſibus non reſpondenti poſitionibus, non debeatur.*
2 *Tacens in iudicio interrogatus, contumax reputatur.*
3 *Tacens eſt, qui nihil omnino reſpondet, nec fatetur, nec negat.*
4 *Tacens habetur pro negante, cum damnoſa eſt ſibi negatio, & pro confeſſo habendus eſt, cum damnoſa eſſet ei confeßio.*
5 *Obſcure dictum habetur pro non dicto.*
6 *Aduocatus docens clientulum falſa reſpondere, tenetur parti alteri de damno hac occaſione euento.*
Aduocatus poteſt docere clientulum reſpondere quatuor modis.
7 *Veritatem negans uarijs afficiendus eſt pœnis.*
8 *Negans, & ſe non credere reſpondens, an diuerſimode puniendi ſint.*
Reſponſio de credulitate æque præiudicare poteſt, ſicut & ſcientia.
9 *Poſitioni reſpondens obſcure, cogi poteſt clare reſpondere, ut certum dimittat iudicem: alioquin pro non reſpondente habetur.*

¶ De pœna non reſpondentis, uel falſo reſpondentis.

9. §. Nono tangendum eſt de pœnis non reſponden
tis. No. ergo primo, quod horum ſex, quę
a ſequuntur, par eſt conditio: [a] ſ. falſo confitentis, ut ff. de inter.
act. ſi quis in iure interrogatus. & l. de ętate. §. 1. & 2. & §. qui in-
terrogatus. Item falſo negantis, ut eo[illegible]
tacentis, ut in præd. l. de ętate. §. [illegible]
dentis ad interrogata, ut. ead. l. § [illegible]
§. 2. in fin. Item obſcure reſpond[illegible]

ADDIT[illegible]

a Conditio. ¶ Secundum Roſ. vbi s̄. ad [illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nihil.& j.ver.fi.Itẽ doli cõmittentis circa rẽ, de qua agit, vt e-
ti.ſi ſeruus nõ ſit.in fi. Qualibet.n.præmiſſorũ tenet, vel ꝓ men-
dacio, vel ꝓ contumacia, vel pro dolo, ut patet in præ.concor.
1 †¶Veruntamen quod de tacente diximus, fallit in duobus caſi-
bus:ſc.in filio qui abſtinuit patre mortuo à bonis paternis, & in
filio cum patre ſuo agente, in cuius poteſtate eſt.his eñ caſibus
nõ tenet filius quod dic, vt ſ.§ 7.uer.7.Sed ad hoc, qđ dr̃ in præ.
§.qui tacuit. ſc. ꝙ tacens habeat ꝓ negante, eſt ꝯ ff.de reg.iur.q
2 tacet.ſed illud locũ hẽt ext.iudicium:& eſt ratio diuerſitatis,†qa
q tacet in iudicio interrogatus, reputat ꝯtumax: vnde pœnam
contumaciæ ſentire debet, ut in prę §.qui tacuit.ſecus in eo, qui
tacet ext.iudicium, ut ext.de præſũp.nonne.non.n.fiunt poſi-
tiones ext.iudicium, nec ibi neceſſario habet quis reſpondere ad
a interrogata, ſm Roſ.[a] Azo tñ, & alij dicunt tacentẽ & obſcure
reſpondentem haberi ꝓ confeſſo, ut in præ.§.qui tacuit, & §.ni-
hil.& C.de iur.cal l 2.§ ꝙ ſi actor.ext.eo.tit.c.fi.ff.de confeſ.cer-
tum.ff.de edẽ.l.j.§.edere.Nã ſi ꝓcurator, vel hæres non reſpon-
deat, vel taceat, ꝓ confeſſo habet, ff de ꝓcur.non ſolum.in prin.
& facit ff.de acquirẽ.hær.gerere ꝓ hærede.C.de codic.nec codi-
cillum.& ſic cõiter ſeruat vbiq; : ergo ſic tenẽdũ eſt, ff de legib.
b minime.Tanc.dixit,[b]† ꝙ tacens eſt, qui nil omnino rñdet, nec fa
3 tet, nec negat.ff.de reg.iur.q tacet.& in præ.c.nonne & de poſtu.
præla.c.j.ꝓpe prin.ibi, non negauit. & ideo non eſt ꝯdẽnandus,
vt confeſſus, ſed alias eſt iudicis arbitrio, ut contumax, punien
dus:quia coget rñdere captis pignoribus, vel mulcta indicta, uel
ꝑ iuramentum præſtitum, ff.ſi quis ius dic.non obtem.l.vnic.
quod ꝓbat lex, quæ parificat taxentem, & negantẽ, ff.ex quibus
cau.in poſſ.ea.hæc autẽ.§.j.ar.ff.de pe.hæ.ſi debitor.maxime ſi
tacens ſit reus, q fauorabilis eſt, ff.de reg.iur.fauorabiliores.ext.
de fide inſt.inter.in fi.& in hoc concor. Vber.de Bo.& Roſ.hoc
c expedit hodie ꝑ decre.Alex.IIII.de confeſ.retuliſti[c].vbi dicit,
ꝙ nolẽs rñdere poſitionibus, & cõtumaci er recedens, ꝓ confeſ-
d ſo habet[d]:hoc vbi confeſſio faceret ꝯ ipſum, ſicut in iuramen-
to calumniæ obſeruat, quæ loquit in cauſa ciuili, & facit extra
de iuramento cal.c.fi.& hoc etiam vſus iudiciorum tenet.Secus
e puto[e], ſi agat de ſpirituali, puta de beneficio.ne hac via ingreſ-
ſus ad bñficia pateat vitioſus ut ext.de eo, qui mit.in poſ.cauſa
rei ſer.eum qui.lib.6.quia non poſſunt poſſideri ſine canonica in
ſtitutione, ext de inſti.c.3. Do.meus not.ex̃ de elect.bonæ: j.§.ꝯ
legati. ꝙ nolens reſpondere poteſt etiam excommunicari præ
ter pœnam prædictam, uel miſſionem in poſſeſſionem pati, ext.
ut lit.non conteſt.quoniam.§.fina.& captis pignoribus cogi.ff.
de uen.inſp.l.j.§.igit ff.de crim.pecu.cum eo.Inſti.de ſatiſd.tu-
tor.§.ſciẽdum ff.de mu.& ho.ſi quis magiſtratus.C.de apo.pub.
l.j.vel pœna indici, ff.ſi quis ius di.nõ ob.l.vnica. Odof.dixit, ꝙ
nolens rñdere, ſiue ante, litẽ conteſtatam, ſiue poſt, poteſt à iudi
ce mulctari:ſecundum tamen ius, poteſtatis iudicis, cum in his,
quæ ſunt extrema in iuriſdictione, non obtemperauerit, ff.ſi qs
ius dic.non ob.l.vnica. Licet aũt præſens poſitionibus rñdere
f recuſans, declarari & haberi debeat ꝓ confeſſo, ut ſ.ſecus forte[f]
eſt in abſente citato, ut veniat reſpondere poſitionibus, & non
veniente: quoniam maior eſt illius contemptus & contumacia,
quam iſtius:licet ſit arg.ꝯ in his, quæ no.ſ.de ꝯtu §.j in prin.imò
iudex hoc caſu, benefaciet, ſi illum iterato citat cõminando ꝙ
niſi venerit, poſitiones ꝓ confeſſatis, habebit, & ſi non veniet in
termino, ꝓnunciet eum ꝓ confeſſo haberi, nec ꝓcedat vlterius
in cauſa ante huiuſmodi ꝓnunciationem, ar.C.de iudi.l.prope-
randũ. Sed ſi abſens citatus reſpondet ſe nolle reſpondere, uel
venire, tunc quia talis eſt vere cõtumax, poteſt iudex abſq; alia
citatione declarare illum ꝓ confeſſo haberi, ut ꝓbat in his, quæ
not.in præ.§.viſo.ver.dicunt etiam & ſeq.in præ §.j.ver.& not.
4 & uide j.§.ꝓx.verſi.item nonne. † ¶Item aliud no.ſm Azo, ſi-
g cut tacens habet ꝓ negante, cum damnoſa eſt ſibi negatio, ſic ꝓ
confeſſo habendus eſt, cum damnoſa eſſet ei confeſſio, ſi fate-
retur:ut ſemꝑ inſpiciamus id, quod ſibi facit præiudicium in pœ-
nam contumaciæ:& utrobique: qua ſi de mendacio punit, tan-
quam de falſa negatione, & falſa confeſſione. Et ſic intelligenda
ſunt prædicta iura ff.eo.tit.non alienum. & l de ætate.§.1.2.& 3.
h & 4.5.& 6.[h]†¶Quid ſi quis prorſus nõ taceat nec petẽti rñdeat?
5 verbi gratia actor ponit ſic:Pono, quod debes mihi decem ſoli-
dos Turonenſes:ille confitet ſe debere aliquos ſolidos:certe nõ
eſt hæc ſufficiens reſponſio: quia quod obſcure dicit, ꝓ non di-
cto habet, ext.de ꝓbat.in præſentia, & de teſti cum clamor. Vn-
de cogendus eſt clare, & certum reſpondere, ut j.verſicul.fi.&
iudex debet laborare, ut certa ſit poſitio, ut certam poſſit ferte
[illegible] §.curare.11.q.3 graue. 33.diſtin.cap.fina.
[illegible] uocatus, qui docet clientulum falſa re-
[illegible] i damnum reſarcire, quod hac occaſio
[illegible] l.qui occidit.§.fi.ext.de iniur.& dam.
Poteſt autem clientulum docere qua-
[illegible] cilicet negando confitendo & dicen-
[illegible] etiam ſe dubitare, ut ſupra.§.6 De pri-
mo ſiquidem modo multi conſueuerunt ꝯſulere.aduocati ſæpe
ſuis clientulis dicentes, ſi hoc confitearis, cauſam perdes:nec di-
cunt, ſi id negaueris, animam perdes:& facit extra de ſimon Mat-
k thæus[k].in fin.& §.5.verſi.oblatis.& ex eo duplex ꝑniuium conſe-
quunt ſcilicet damnum animæ ſuæ, quod eſt in æſtimabile ut ſu-
pra.§.quinto.ꝓpe fin.& pecuniæ, quod in currit clientulus, ut
iam dixi.nulli enim expedit negare ueritatem, ut ff.de tribut.il-
lud §.penul.quæ negari non poteſt, ut in libro feud.quo tem-
pore miles inueſtit.pet.deb.cap.fina.imò nocet ſæpe etiam cor-
7 pori:†quia ueritatem negnas uariis afficit pœnis : exempla ha-
bes ff.de rei uendica.l.fin.ff.ſi quadru.pau.fec dic.l.j.§.penult.
ff.ad l.Aquil inde Neratius.§ hoc autem.ff.quod cum eo.l.fina.
in fi.ff.de fideiuſ.ſi dubitet.§.j.C.de non nu pecun.authen.con-
l tra.C qui pot.in pig.hab.anthent.item ſi poſſeſſor[l].ext de crim.
fal.capitul.1.33 quæſtio.5.hæc imago. 22.quæſtio.4.quo ſacra-
mento.& quæſtio.5.ſi quis conuentus.extra ut eccleſ.bene.ſine
di.con.capit.vnico. 5.quæſt.5 §.ſed aliud.& ſupra de teſte, §.j.
uerſi.item corruptas.& ſeq.
8 † ¶Sed nunquid eſt differentia, quo ad pœnam inter negan-
tem, & ſe non credere reſpondentem? nam leges loquunt de ne
m gante, C.ad l.Aquil contra negantẽ. Certe non, quo ad Deum[m],
uel quod ad ius naturale, extra de ſum.trin.capit.j.in quo ruſti-
citas, uel ignorantia non excuſat, C.de in ius uoc.l 2 de in integ.
reſtit.l.j.in auth ut non luxu.contra na.in prin.37.diſtinct.§.fin.
Item etiam in aliis non intereſt.in facto ꝓprio reſpondentis, ma
xime ſi ſit recens:ſed in alieno bene intereſt, ff.ad Vel.quanquã.
ff.de acqui.hæred.cum falſum. Vel dic, quod nulla eſt differen-
tia, dicat quis, Nego, uel non credo : ſed eſt differentia inter ꝓ-
prium factum: & alienum negatum, uel non creditum:ut in ſuo
non credens, uel negans puniat:in alieno non niſi certificatus ꝑ-
ſeueret in negatione, uel in non credendo, ff.de lib.ho.exh l.3.ff.
n de tribu.illud §.pe.ff.depoſ.ſi quis inficiatus ſm Vber.de Bob.[n]
Ego dico plane, ꝙ æquè præiudicat rñſio de credulitate, ſicut &
9 ſcientia, ut ſ.§.6.ver.hoc tñ.† ¶Itẽ nota, ꝙ ubi quis non rñdet
clarè, ponẽs ſumat inde, quod ſibi eſt utilius, ff.de iud.ſi quis in-
terrogatus.

ADDITIONES

a Secundum Roſ. ¶ Vbi dixi in prin.§.
b Dixit. ¶ Vbi ſ.ſub uer. hoc modo.& not hoc dictum de confeſsis c.3.lib.
6.in glo.pe.
c Retuliſti. ¶ Quam hodie non habemus, ſed ex ea ſumpta fuit decre.2.de
confeſ.libr.6.vt ibi no.in j.glo.
d Habetur. ¶ Vidi dubitari, cum vere ꝯfeſſus probato errore poſsit proba-
re ꝯrium confeſsionis?& de hoc j.tit.prox.§.ſequitur.verſ.3.an idem poſ-
ſit iſte ficte confeſſus:& an ſibi neceſſe tunc ſit errorem probare?& vi ꝙ nõ
quia error non cadit in ficto. Poterit ergo & ſufficiet probare ꝯrium:ad
quod duæ leges inducunt, ff.de infa.qm.ubi dr̃, accuſatum de crimine, qui
paciſcitur, haberi pro ꝯfeſſo:ſed ſi accuſatus ad adulterio det accuſanti pe
cuniam, ut deſiſtat, ſi pòſtea appareat innocens, illam repetet. ¶ ADDE,
qñ poſitio habet pro ꝯfeſſata, & qñ poſsit reuocari? vide Angel.conſ.136
Bal conſ.182.1.libr.& ibi, ſi non fuit rñſum in tempore, an poſsit purga-
ri mora: & an ſi ſtatutum dicat ꝙ quis teneatur per ſe reſpondere poſitio-
ni, ſi mittat procuratorem, an debeat haberi pro confeſſata? Bal quod ſic,
eius conſi.122.3 lib.
ADDE tu quòd hoc non procedit, quando iuſſus reſpondere, eſſet
contumax, & libellus erat ineptus, nam tunc huiuſmodi libello non re-
ſpondens non habetur pro confeſſo.uide Lanfr.in repet.capitu.quoniam
contra.in §.reſponſione.in 2.colu.verſ.præterea.extra de probat.ſed quid
ſi iſte iuſſus reſpondere, fuerit contumax, & habitus pro confeſſo ſi ante
ſententiam moriatur in hac contumacia, an iudicium transferatur ad hæ-
redes? vide Lanfr.in repet.capituli, quoniam contra. §.reſponſiones.ex-
tra de probat.ibi.quod non.
e Secus puto.¶ Intelligo, quo ad ius ponentis. nam quo ad reſpondere de-
bentem, non puto ſecus, ſed idem.
f Secus forte. ¶ Et ſine forte, ut no.in præ.decret. 2. de confeſ.in gloſſ.per
hanc.
g Secundum Azon.¶qui hoc no.idem hoc Roſ.in fi.
h §.j.2.& 3.& 4.5.& 6. ¶ In interogationibus ꝓcedat hoc: in poſitionibus
non, ubi ſatis eſt ponenti, quod habet intentum. ut no de confeſ.c.2.libro
6.in gl.pen.in fi.& ut ibi ſcripſi, diuerſitatis ratio eſt, quia iudex in dubio
interrogat, nec iurat:pars vero ponit certum & iurat.
i Item nota. ¶ Intrat verba Vber. de Bo.vbi ſ. ſcilicet charta vltim. poſt
prin.ver.de tuis.vbi et ponebat ſolũ tres modos, ubi ſtatim auctor quatu-
or ponit. bene tamen proſequitur quartum de credulitate, ſed include-
bat illam ſub negatione, uel confeſsione.
k Matthæus. ¶ Vide, quod ſuper hac dictione ſcripſi de Dyno, ſuper j.gloſſ.
decr.j.de confeſ.lib.6.
l Poſſeſſor. ¶ Quod hic interpoſuit ¶ Vber. & vide ſ.§ 6. ſub verſi.hoc ta-
men.& illis continuatur verſi.hic ſequens.
m Deum. ¶ Dixit Vber. quod alias eſſet differentia inter Non eſt Deus, &
Non credo Deum.
n Vbert.de Bob. ¶ Vbi dixi.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a terrogatus. Tanc. autem notat [a], ꝙ reſpondens obſcure cogen-
dus eſt clare & aperte reſpondere, ſicut certum dimittat iudi-
cem, ut ſ̃.uer.quid ſi.& in præ.l.de ætate.§.nihil. ff.de confeſ cer
tum 28.q.1.ſic enim. prope fi.4 diſt.erit. de poe. diſt. 7. c.2.alio-
quin pro non reſponſo habetur, ut in prȩd. §.nihil.& in ea.l.§.
qui autem.& ad hoc facit ext.de ſponſal.ex literis j.

ADDITIO.

a Autem no. ¶ Vbi ſ̃.uer.hoc modo in prin. ADDE, quando quis dicatur obſcure reſpondere,& an debeat habi pro confeſſo, Bal.conſ.238.3.lib. ADDITIO. Adde tu, ꝙ ſi quis non reſpondeat poſitioni ſine tempore non habetur pro confeſſo. ita ſing. voluit Bal. in l.j.col.fi.uer.pone.C.ſi plures vna ſent.& no. Fran. Cremenſis. 109. incip.ſtatuto cauetur. Hen. Fer.

De quibuſdam dubiis circa poſitiones.

SVMMARIVM.

1 *Iudex an poßit cogere reſpondere inutili poſitioni.*
2 *Actori contra ſe ponenti, an ſit in eius præiudicium reſpondendum.*
3 *Verbum Omne, nihil excipit.*
4 *Procuratore alicuius interrogato ſuper poſitione, ſi dicat ſe nihil ſcire, aut nihil credere, an dominus habebitur contumax, tanquam neminem conſtituens procuratorem.*
5 *Confeſſus poſitionem, contra ſe factam, ſi ſtatim velit eam negare, vel econtra, an ſit audiendus.*
6 *Poſitionibus, aut dupliciter reſpondens, cui reſponſioni ſtandum erit.*
7 *Ponenti papam ſcripſiſſe, ut prouideatur, an ſi nulla ſcriptura ſit exhibita, reſpondendum ſit.*
8 *Verbum ſemel emiſſum, irreuocabile vocatur.*
Ponens eo ipſo quod ponit, dicitur confiteri, nec poteſt talem confeſſionem reuocare.
9 *Poſitiones, ſeu interrogationes, quibus facile poteſt actor in iudicio capi.*
10 *Reus an poßit ponere ſub conditione.*
11 *Debenti centum in diem, uel ſub conditione, ſi petendo ponatur in cauſa, quod debet centum, qualiter erit reſpondendum.*
12 *Actore lite conteſtata ponente contra debitorem, ſi debitor dicát ſe conditionaliter debere, adiciens, & nõ aliomodo, an videatur confeſſus.*
13 *Reus non videtur fateri, quod non ſentit: nec actor in iudicium deducere quod non ſentit.*
14 *Ineſſe uidentur, quæ incontinenti fiunt.*
15 *Actor ſimpliciter ponens de debito, ſi reus reſpondeat, pone quo modo: an teneatur probare, actor, quomodo ſit ſibi debitum.*
16 *Actor debet certum ponere: ſicut & reus certum confiteri.*

10.§.Decimo ſequiꝭ videre de quibuſdam dubitabilibus. Vnde primo nota, ꝙ ad quã
cunque poſitionem pars reſpondere non cogitur de iure, illam
1 iudex admittere non teneꝭ. ¶† Sed quid ſi pars adeo eſt ſimplex
quod non diſcernit, an poſitio ſit admittenda, uel reſpuenda,
nunquid iudex coget eam reſpondere inutili poſitioni? Reſpõ.
non: imò ex officio ſuo eam reiiciet. In hoc enim officium iudi-
cis exuberat, ut ff.de interrog.actio.l.j.ſicut contingit in libello
inepte ꝯpoſito, 2.q.vlt.c.libellorum. 11.q. 1.ſacerdotibus.& in
publice excõicato, quem ex ſuo officio repellit, ext.de exce.ex-
ceptionem, vel hæretico, uel infami, 2.q.7.alieni.ei enim eſt pro-
batio facienda.& ideo ipſe ſuperfluam, uel inutilem reiicere de-
2 bet. ¶† Quid ſi actor ꝑ imperitiam, uel malitiam facit talem po-
ſitionem, quod ſi reus eam confiteaꝭ, actor ſuccumbet nunquid
nocebit actori? vtique.ar.ext de reſcrip.ex parte decani.§.fi.ext.
de diuor.ex literis. Poteſt enim ꝯ̃ ſe ponere, vel confiteri,& cre-
diꝭ ei, 14 q.2.§.j.ff.de interrogat.act.de ætate §.j. Nam quod qs
3 ponit, illud intelligiꝭ confiteri, ut ſ̃ §.prox in prin. ¶† Item po-
ne, ecce datæ ſunt poſitiones, & reſponſum eſt ad eas ꝓ parte:
a deinde iudex præfigit terminum ad alias dandas [a]: & precipit reo
ne recedat, donec ſit omnibus poſitionibus reſponſum, ſed ni-
hilominus recedit forte ad patriam ſuam. quæriꝭ, an ꝓ confeſſo
debet haberi? & uideꝭ, quod ſic, licet reſponderit quibuſdam.
nam iudex dicendo de omnibus, videꝭ intellexiſſe tam de datis,
quam de dandis: quia qui Omne dicit, nihi excipit: extra de ma-
io.& obed.ſolitæ.ff.de ſeruit.urba. præd.l. ſi ſeruitus. 2. reſpon-
ſo,& in præd. §.qui tacuit. hoc enim caſu bene poteſt iudex præ-
b cipere, quod perſonaliter veniat, ext.de iud.iuri. [b] C.de procu.l.
fi. Ar.contra, quia videꝭ ſolum intellexiſſe de datis, quibus erat
iam ꝓ parte reſponſum, non de dandis. ideoq; non vr̃ cõtumax,
c quo ad dandas.ar.ext de re iud.abbate [c]. ex̃ de eccle ædifi.ad au-
dientiam. Ego non haberem talem ꝓ confeſſo, maxime in ſpiri-
tualibus ſi dimiſit legitimũ ꝓcuratorem. Nec obſt. dec.retuliſti.
inducta.ſ̃.§.proxi.ver. verum quia ibi abſentans ſe, nullum dimi
4 ſerat loco ſui: & ibi loquiꝭ in cauſa ciuili: & ſic obtinuit. ¶† Sed
pone, ꝙ ꝓcurator alicuius interrogatus ſuꝑ poſitione, dicit ſe
nihil ſciꝭe: interrogatus etiam, quid credat, dicit ſe nihil credere
Dicunt quidam quod talis non eſt legitime conſtitutus. vnde do
minus eſt ꝓ contumace habendus. Arg.contra, C.de his, qui ad
eccleſ.confug. præſenti §.cum autẽ monitus C.de iudiciis, ꝓpe-
randum.§.ſin autem. Alii dicunt, quod ſatis eſt legitime conſti-
tutus ex quo in actis, & ad iurandum conſtitutus eſt de hoc ſ̃.§.
6.uerſi.in ſumma. Item nunquid vbi ago poſſeſſorio, poſſum po
nere aliquid tangens petitorium? de hoc dic, ut ſ̃.de teſte.§.nunc
5 videndum.in prin.ver.ſed pone ¶† Sed pone, confeſſus ſum po
ſitionem contra me factam, & ſtatim volo eam negare; uel econ
tra: nunquid ſum audiendus? & videꝭ quod ſic: quia errantis cõ-
ſenſus nullus eſt, C.de iur.& fac.igno. cum teſtamentum.& l.ſe.
nec tenet errantis cõfeſſio, ĩ.ti proxi.§. ſequiꝭ.uer.3. Nemo eñ
exiſtimandus eſt dixiſſe, qđ mente non cogitauit. ff.de ſup.leg.l.
Labeo.& qui dicit aliud, quam vult &c. ff.de rebus dubiis, in am
biguo.ad idem ext.de ap.cũ cauſam.ext.de off.deleg.cum olim.
j.ꝓpe fi.ex̃ de teſt.cogen preterea Arg.ꝯ̃, ꝙ omnino ſtandum
ſit eius primæ cõfeſſioni, ff.de donatio.ſi patronus. §.ſed magis.
C.de rebus cred.ſi quis iuſiurandum.de hoc ĩ.ver.item ſi ponẽs.
6 ¶† Quid ſi dixit, confiteor, ſiue credo ſic, imò ſic? reſpon. ſtatur
tunc vltimæ reſponſioni ut ff de hære. inſtit. l. ſi ita ſcriptum. Si
aũt adiiceret tertio imò ſic, ut prius dixi, tunc vacillat, ut ex̃ de cã
poſſeſſ.& ꝓpri.cum eccleſia.& uide ſ̃. de teſte, § j.verſicu.itẽ, ꝙ
7 teſtes ſunt varii.& ſeq. ¶† Quid ſi fiat talis poſitio: pono, ꝙ papa
ſcripſit, ꝙ mihi ꝓuidereꝭ ſub tali forma, vel alia, de aliqua ſcri-
ptura faciens mentionem, nunquid teneor reſpondere, ſi litera
apoſtolica, uel ſcriptura non exhibeat? de hoc ĩ.de inſtr.edit.§.
8 nunc dicamus.uerſ quid ſi quis ¶† Item ſi ponens eo ipſo ꝙ po-
nit, videꝭ cõfiteri id, quod ponit, ut ſæpe dictum eſt ſ̃.quæriꝭ, an
d poſſit talem confeſſionem reuocare [d]? & certe videtur, ꝙ non.

Nam ſemel emiſſum, volat irreuocabile verbum:

vt 43.diſt.§.fi ff.de prob.quidam C.de non num.pecu.generaliter.ext.de probat.ꝑ tuas. Econtra videꝭ, ꝙ poſſit rauocare, ut C.
de diuor.licet.ff.eo.ſi pœnituit. ff.de hær.inſt ſi ita.in princ. Di-
e cunt quidam, ut Io.de Deo [e], ꝙ ſi data eſt in ſcriptis poſitio, ut
ſ̃.§.v.ꝓpe finem, tunc non poteſt reuocari: ſecus, ſi non ſit ſcri-
pta: quia tunc non uideꝭ eſſe data, arg.ext de elect.ſcriptũ & de
confeſſis, ex parte. Sed certe talis opinio plus quam fatua eſt. nul-
la enim ratio ſuadet, quare potius reuoceꝭ non ſcripta, quam
ſcripta poſitio: cum ſcriptura ſolum fiat ad ſolennitatẽ ut in ꝑ.
§.v.uer.itẽ no.& ꝓbaꝭ C de fi.inſt.l.j.& 3.& ff.de pig ꝯhiꝭ. Vnde
dico, ꝙ ex quo in iure, ſiue in iudicio cũ deliberatione ꝓpoſita
eſt, ſiue ſit ſcripta, ſiue non, ex quo de ea conſtat non põt reuo-
cari: ar. ext. de confeſſ.ex parte.de lit.conte. c vnico, de electio.
dudum.2.niſi ponens doceat ſe erraſſe, ext.de confeſ.c fin.& de
appella.c.cũ cauſam. C.de iur.& facti ignor.error. Intellige autẽ
ꝓponi, ſiue uerbo in iudicio ꝓponaꝭ, ſiue in ſcriptis de iudicis
præcepto porrigaꝭ, prout moris eſt fieri: & probaꝭ ex̃, de pro-
bat.quoniam contra, de hoc ſ̃ uer.ſed pone, confeſſus & §.ꝓ-
9 ximo. ¶† Hoc quoq; diligenter notandum eſt, ꝙ in quibuſdam
actionibus poſſunt fieri quædam poſitiones, ſeu interrogatio-
nes actori, in quibus poterit facile capi. Si enim agit petitione
hæreditatis, vel Quorum bonorum, & tu ponis eum poſſediſſe
poſt mortem eius de cuius hæreditate nunc agiꝭ, ſequiꝭ abſolu-
tio, ut ff.de petit.hæred.non tantum. Inſt.de interdic.§.adipiſcen
dæ. Item in Publiciana, ſi ponas ſic: pono, ſi emiſti, quod emiſti à
vero domino. ipſe enim ſtatim, niſi ſit bene ſapiens, reſponde-
10 bit, ꝙ ſic: & ex hoc ſequiꝭ abſolutio, ut ff.de Publi.l.j. ¶† Sed
nunquid reus poteſt ponere ſub prædicta conditione, ſ dicen-
do, ſi res tua fuit, eam præſcripſi, vel à te emi, uel ſi debui, ſolui: &
f huiuſmodi [f]. Et certe vr̃, ꝙ ſic, cum non ſit prohibitum: imò cõ-
ceſſum vr̃, ext.de excep. cum venerbilis. Nam ex parte rei acci-
piꝭ iudicium ſub hac conditione, ſi colluſum non eſt, ff.de dolo
l.& eleganter.§.pen.ergo pari ratione poterit poni ſub conditio
ne.ad idem C. de præſcrip. longi. temp. emptor.& l. ſi quidem.
Contra, quia qui reſpondet, certum reſpondere debet, igitur &
ponens

ADDITIONES

a Dandas. ¶ In hoc differt à quæſtione, quæ eſt ſ̃.§.8.uer.item quæritur.
b Iudi.iuris. ¶ lib.6.
c Abbate. ¶ Lib.6.
d Reuocare. ¶ De hoc no.de iurei.cum in poſition ib.li 6.in glo.& vnum ibi vide. ¶ ADDE, an ponens videatur ꝯfiteri, Ale.ꝯſ.71. 3.lib.& ibi, an poſſim reuocare poſitionẽ: de quo etiam pulchre per Lud.Ro.ꝯſi.421.& 425. ADDITIO. Adde Panorm.in c. cum cauſam.col. 5.ver. ſed diceres. extr.de iur.cal.vbi, an producens poſitiones, videatur fateri contenta in eis?& quid de interrogationibus? Henr.Fer.
e Io.de Deo. ¶ Cauil.lib.6.vbi de poſitionibus, verſ habuit ab Vber.primo, vbi ſ̃.ad fi.pen.col.
f Huiuſmodi. ¶ De his not.de reg.iur.nullus pluribus Dynum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ponens certum ponere debet:quia par debet eſſe vtriuſque cō-
11 ditio,ut s̄.§ quinto.uer.item qui. ¶†Quid ſi debes mih centum
in diem,uel ſub conditione:ego petens debitum,pono in cauſa
quod mihi debes centum:qualiter reſpondebis? Quia ſi negas de
bitum,mentiris,quod facere non debes:ut 22.q.2.c.1.& c.ſeq.ſi
confiteris,iam tibi præiudicas,niſi probes diem,uel conditionē:
a quod facere debes, [a] ut j̄.ti.proximo,§.1. Si ſub conditione reſ
pondeas,non admittet̄ reſponſio,ut iam dixi. Reſpō.dicas ſim-
pliciter debeo, uel non debeo, purè.& ſuper hoc vide ff.ad leg.
Aquil.l.inde.& l proinde.ff.de interrog.act.cōfeſſionibus. C.de
b confeſ.l.vnica,ff.eo l.j.& l.non fatet̄.& l.fi.ſecundum Vber.[b] &
ext.de exceptionib.cum venerabilis.extra ut eccleſ.benefi.capi-
12 tulo vnico.Dic,ut s̄.de exceptio.§.viſo.uer.tu ergo.¶†Sed po-
ne,lite conteſtata actor ſic ponit:Pono,quod debes mihi centū:
reus reſpondet ſe conditionaliter promiſiſſe, adiiciens, & non
allo modo:uel forte hoc non adiecit:quærit̄,an videat̄ pure cō-
feſſus niſi probet conditionem? an econtra videat̄ negaſſe, niſi
c actor probet puritatem, uel conditionem extitiſſe[c]? Et quidem
uidet̄ reus confeſſus,niſi probet conditionem:& uidet̄ eſſe acto-
ris confeſſio per eius confeſſionem: quia actor negat confeſſio-
nem,& ille debitum confitet̄,ſecundum ea, quæ no.in præ.uer.
cum ergo.Duo enim dixiſſe,uidet̄,ſ.ſe promiſiſſe, & ſub condi-
tione promiſiſſe:ut eſt alias ſimile ff.de arbit.Celſus §.j.& ext.de
dolo & contum.cum dilecti.Vnum ergo ex iſtis ſ. promiſſio,eſt
contra ſe,cui fides habet̄, ff.de interrog.act.de ætate, ff.de poſ.
Publia §.fi.aliud pro ſe, ſ.conditio, cui non credit̄, niſi probet̄,
6.q.vltima,actor.C.de probation.l.exemplo.in auth.de iureiur.
à mor.præſt.§.j.Idem etiam dicimus in exceptione pacti,& ſimi-
libus:quod ſi quis confitet̄ ſe debere, ſed ſibi dicit pactum factū
de non petendo, condemnabit̄, niſi illud probet, niſi præmiſſa
negatione reſponderit dicens nego me debere: ſed ſi appareret
dico pactum factum de non petendo, ut no.in præ..uerſic.tu er
go.Item ſi actor ponit de Sticho ſibi debito, & reus fatet̄,ſed de
alio Sticho dicit ſe ſentire,ſtamus dicto actoris,ut ff.de uer obli.
l.inter ſtipulantem.§.j.Arg.ↄ̄,quod videat̄ negaſſe,niſi actor ꝓ-
13 bet puritatem,uel conditionem extitiſſe. † non enim v̄r reus fa-
teri quod non ſentit: ſicut nec actor v̄r in iudicium deducere,
quod non ſentit, ff.de except.rei iud.ſi ex teſtamento.in fi.ut s̄.
ver.ſed pone.quia non eſt deterior rei conditio, q̄ actoris, ff.de
rei iud. fauorabiliores. ex̄ de mut.petit.c.finali, de exceptio.cum
inter.Item in iudiciis,ſi ſit ambigua oratio,ſtamus dicto rei,ff.de
iud.ſi quis intentione.ex̄ de probat.ex literis,ergo & hic,ſi dubi-
tat̄,videt̄ electioni eius ſtandum.Item ſi intelligat̄ ſeparata con-
ditio & promiſſio:ergo eadem ratione & locus:vnde ſecundum
hæc ſtipulatio, promittis dare decem hodie Romæ, cum ſimus
Narbonæ,valeret ratione promiſſionis:quod tamen falſum eſt,
quia non ualet, Inſtit.de verb.oblig.§.loca.non ergo intelligunt̄
ſeparata. Item conditio in ipſa actoris natiuitate ponit̄. Vnde
nec cedit,nec venit dies ante conditionis euentum. ff.de ver.ſig.
l.cedere diem.Et ſic aliud eſt,quam in exceptione pacti,vel ſimi-
li,quæ naſcit̄ poſt natiuitatem primę actionis. Cum ergo dicit
ſe conditionaliter,vel ſub conditione promiſiſſe,tale eſt,ac ſi di
ceret non confiteor actionem natam. Idem eſt, ſi dicit, promiſi
14 ſub conditione:†quia quæ in continenti fiunt,ineſſe vident̄,ff ſi
certum pet.lecta.ext.de elec.officij. & maxime ſi adiiciat̄,& nō
alio modo Item videt̄ expreſſum: quia ſi decem pure ſtipulor,
& tu reſpondes ſub conditione,nulla eſt ſtipulatio :quia non vi-
deris ad interrogata reſpondiſſe,ff de verb.obl.l.1.§.ſi quis ſim
pliciter. & Inſt.de inuti. ſtipul §. præterea. De nouo ergo debet
reſpondere,an pure promiſſerit,cum non videat̄ promiſiſſe.Itē
ſi diceremus eſſe duo, ſ.puram & conditionalem, hoc eſſe non
poteſt,niſi in alternatiua,non in coniuncta ſcriptura. ſ promiſi,
ſed ſub conditione,facere tantum,ac ſi dicat,hoc autem iſto mo
do promiſi, ff de cond.& demon l.non ad ea.§.j. Item reus po-
teſt dicere:frater, ſi ſtas confeſſioni meæ pro te, & ↄ̄ te ſtare te-
neris,ar.ff.de inter act.ſi filius in fi.& de iureiu.ſi duo patroni.§.
pe.& fi.Itē ſi recipis primam partem reſponſionis meæ ꝓ te,&
ſecundam admittere teneris, arg.ff.de adminiſ.tut.cum quærit̄.
& de ꝓcur.in cauſæ.videlicet,ꝙ cōditio appoſita fuerit,& ſic ea
pendente auferre nō poſſis,ff.de ac.& ob.is cui.ff.ſi cer.pet.l.cer
ti condictio.in fi.reſ.j Sol. V̄r diſtinguendum, an incontinenti
conditio adiiciat̄,tunc conditio ineſſe v̄r:an poſt modicum tem
d pus,& tunc nō,ut C de do.quæ ſub mod.perfecta[d]. Odof.dicit,
ꝙ actor ſtare debet confeſſioni ↄ̄ ſe,ſi tamen conditio probetur:
alias non:quia ei qui dicit, & c.ff.de ꝓba l.2.6.q.5 actor ideoq;
cautè faciet debitor, ſi negatione præmiſſa reſpondeat dicens,
non debeo. purè. ſic n non videtur fateri creditoris intentionē,
[illegible] ¶†Quid ſi actor ſimpliciter dicit:pono,
[illegible] dicit,exprime,an promiſerim pure
[illegible] e:dic[e],quod actor debet hoc expri-
[illegible] ndeat. non enim videtur edere ſeu
[illegible] nem non edidit: & dies ſolutionis
eſt ſicut ſumma pars ſtipulationis. ff de edend. l.j.§.edere.&§.
16 editiones. ¶†Præterea actor debet certum ponere, ſicut &
reus certum confiteri, ff.de confeſſ.l. certum & in præ.l.de æta-
te.§.nihil. Alij dicunt, quod reus in ſua reſponſione hoc expri-
f mere debet[f].

ADDITIONES.

a Debet. ¶ Secundum Alber.Gal.vbi s̄.circa fi.

b Secundum Vber. ¶ Vbi s̄.ad fi.pen.col.

c Extitiſſe. ¶ Vide etiam de hoc, quod ſcripſi de iſto c.penult ſuper glo.ſed quare.ſed plenius de confeſ.ca.1.libro 6. ſuper uer. confeſsionem.& ſcire debes,quod quicquid hic ſequitur vſque ad ver. Odof. habetur pro gloſ. noua ad literam, quaſi in l.ſi quidem.C.de excep.& eſt j.glo.quam non puto auctorem habuiſſe: nec ego habebam. non enim ſic ad contextum poſuiſſet tam prolixam glo.ordinariam.

d Perfecta. ¶ Hucuſque glo noua quaſi ad literam: poſt quam dicebat Gui. de Suza.ꝙ quæſtio remanebat inſoluta,& diſtinctio,quam ponit finis non facit ad caſum.Dicebat ergo,reum allegantem conditionem,onus probandi in ſe tranſtuliſſe,cum illa ſit exceptio,in qua reus eſt actor,ff.de excep.l.j.

e Conditione:dic. ¶ Secundum Alb.Gal.cuius fuit iſte ver. ad literam excepto fine,vbi s̄.verſi.antepe.

f Debet. ¶ Prima placet,per quam etiam uitamus perplexitatem s̄.prox.q.

¶ Bald.de poſitionibus.

¶ De materia poſitionum vide s̄.de teſte,§.poſitiones. & §.ſeq. ¶ Contra fictionem non admittitur confeſsio:ergo nec poſitio,j̄.tit.ſeq.§.ↄ̄. ¶ Poſitio eſt breuis oratio, ſeu narratio factum continens ad eliciendem veritatem conceptam.G.Prius debet fieri poſitio quam veniatur ad aliquod ꝓbationum genus,§.2.in fi.G. ¶ Non intelligitur quis facere poſitionem de iure aduerſarij.ff.fami.erciſ.l.ſi fami.erciſ. ¶ Aduocatus n̄ facit poſitionē, ſed dictat,tanq̄ pica,in perſona clienti l. quia non eſt pars,verſi.ſed patronus.G.nec ēt reſpondet aduocatus poſitionib.imò arcetur à conſpectu reſpondentis,ver.eo.G. ¶ Conſilium t̄n præſtat aduocatus, ne inepte ponatur,eo.§.ver.pen. G.nam conſilium iuris ad eum pertinet. G.uide j̄. §.qn̄ clientulus. ¶ Poſt ↄcluſionē in cā.iudex poteſt facere interrogationē,ſi aliqua oritur ambiguitas ſuper iam actitatis ſuper nouo aūt articulo interrogare nō poteſt. Si uero non eſt concluſum,omnia poteſt ēt poſt peremptorium,quia peremptorium non ligat iudicem,§.4.ver.quinimo ēt poſtq̄.& uer.ſeq. G. ¶ Licet pars ſe adſtrinxerit ad probandum per teſtes uel inſtrumenta,t̄n poteſt facere poſitiones:quia iſti actus non ſunt ↄ̄rij, ſed affines & ↄnexi,ver.ſed quid ſi alter a G. ¶ Præſumptio non eſt uera probatio,ff. de cond.& demon l.Lucius l.per Cy.G. ¶ Qui renunciat omni generi probandi,non poteſt facere poſitiones,uer.item quod ſ. G.& indefinita renunciatio æquipollet vniuerſali,ver.& nota, ꝙ.G.uide C.d̄ ↄpenſ.l.neq; i uer. reſponſum.n.G. ¶ Si poſitio rei eſt præiudicialis poſitioni actoris,& eam interimit,prius debet reſponderi poſitioni rei quam actoris, uer pe.G.& ſic poſitio præiudicialis impedit proceſſum reſponſionis : quod no.vide s̄.de dila.§.primo reſpondetur. G. ¶ Reus non debet feſtinare in poſitionibus faciendis,uer fi.G. ¶ T̄m eſt dicere, pono ꝙ res fuit, & abſq; eo, &c. quantum facere poſitionem negatiuam, C.de prob.l.actor.in 3.q.per Cy. Bal. ¶ Confeſsio facta in iudicio,præſumitur non eſſe erronea; notat Dy. in c.quod ſemel.de reg.iur.libro 6. ¶ Confeſsio erronea non poteſt reuocari poſt concluſionem in cauſa,ut no.in fi. de reſt.in integ.lib.6. in Nouel. ¶ An negans præſumatur malitioſe negare.no.in l.nō prius. C.qn̄ fiſc. vel priuat. Ad probandum aliquem eſſe excommunicatum, eo ꝙ percuſsit clericum,fiunt poſitiones,§.vno. uer.j.G. ¶ Formans poſitiones habeat libellum præ oculis, & iuxta eius tenorem formet poſitiones. nam poſitiones debent fundari ſuper libello, vel circa libellum, ſ.poſitiones actoris, ver.formatis.n.& uer.& no.G.uide s̄.de teſte. §.poſitiones. ¶ Qualiter in rei uendicatione & hypothecaria formentur poſitiones,verſ.ſcias cognoſcere naturam.& uer.in ſumma.G. ¶ Qui negat ſe debere decē, poteſt rurſus interrogari de minori ſumma. Idem in tempore, uer,hoc aūt.G.Vnde negatio maioris ſummæ non negat minorē:ſecus in liberatione.ff.de pact. l.ſi vnus.§.ſi tibi decem.B. ¶ Caue à poſitionibus ↄ̄riis,uer.fi.G.C.de lib. cā l.cum precum.ēt reus poteſt ↄ̄ talia excipere, non t̄n ponere.G Bald. Vbi poſitio fit ſub aduerbio Canonicè uel Legitime,uel ſimili eſt poſitio iuris,uer.ēt quinto not.G. ¶ Qui excipit, non ponit. Item qui agit, non ponit,niſi ius ſuum,ff.famil.erci.l.familiæ.Bal. ¶ Si ſententia patitur conſilium eius, ↄ̄ quem ponitur affirmatiue, eſt negare,§.ſexto.circa princ. G. ¶ Qui ſemel negauit ſuper eodem,uel circa idem,ſeu connexum,uel dependens, non cogitur amplius reſpondere: uide l.filius.in prin.ff.de ſal. nam poteſt dicere s̄.eſſe reſpōſum,ff.de vſufruc.accreſ l.fundi. Trebatiani.uer. ſi igitur iterato.G.C.de tranſact.l.ut reſponſum.& l.precibus.C.de impuber.& a l.ſubſt.per Cy.B ¶ Sicut poſitio non debet eſſe implicita, vel multimembris,ſic nec reſponſio ſeorſim,ſed debet fieri ſigillatim,uide in c.præſentium.de teſt.lib.6.in uerbo,ſigillatim.uer.quidam t̄n.G.Incerta poſitio pro nulla habetur, ff.de legat.j.l.Titię textores.B.Poſitio tamē generalis, non eſt nulla ipſo iure,ſed per exceptionem,ut no.in l.fi.C.de anna.excep. B. ¶ Qui reſpondet ad quod non debuit,ſibi præiudicat, ff.de inter act.l. ſi ſine.uer.hoc aūt ſcias.G. niſi reſponderit ſub poteſtatione, ut no.in c.cū contingat de off.del.per Ber. Sed illud de impertinentibus, ſecus de pertinentibus:quia confeſsio derogat proteſtationi & uide ff.de quæſt.l.maritus.& j̄.§.poſitio ſuperflua. ¶ Aeque præiudicat confeſsio de credulitate ſicut & de veritate, de iureiu.ca.ex literis.uer. hoc t̄n.G.Hoc in ciuili negotio: ſecus in criminali.ut l.fi. de crim.expil.hære.ſecundum Bar.uide gl. in l.2.§.quod obſeruari.C.de iuramen.cal.per Bart. ¶ An quis ex iuſta cā poſsit recedere illicentiatus,no.in c.ſi poſtq̄.de elec.lib.6 in Nouel.G.uide j̄.de ap.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

de ȷ. de ap.§.ille,qui comparet. ¶ Nota,quod terminus aſſignatus abſenti nõ currit niſi a die notitiæ,C.de excuſ.tut.l.quanq̃.& ſufficit notificari pſonaliter,vel ad domũ,vt ibi no.& de lib.agnoſ.l.j.Bal. uide s̃. de citat. §.quicq̃d. ¶ Negatio præpoſita ſignificat mentis qualitatẽ:& poſt poſita facit exiſtentia,ver.itẽ ſi dẽ.G. ¶ Procurator debet rñdere articulis ·& ſi neſcit id,ꝙ pertinet ad negotiũ principale,dr̃ contumax,ver.in ſumma.& ſeq.vide omnino s̃.de proc.§.ſi procurator rñdet. ¶ Poſitio fundari debet ſuper iure ponentis;non ſup iure tertij,ver.fi.G.vide l. indebitũ.§.fi.ff. de cond.indeb.& l.non ſolum.ff.de proc.in prin.Bal. vide ȷ.de loca.§.ſi emphyteuta cecidit. ¶ Poſitio non debet eſſe ſuperflua,C.de ap.l.ampliorẽ. nec impertinens,C.de prob.l.ad probationẽ.Et dr̃ impertinẽs quæ nõ tãgit cauſam,nec ex ea poteſt ſumi aliquod adminiculum.§. vij. ver.j. & ij. G.C.de prob.ad probationẽ.vide ȷ.de reg.iur. §. probatio impertinens. ¶ Si pono,ꝙ tu me expuliſti de tali fundo :itẽ ꝙ poſſedi olim ego, & maiores mei;iſta poſſeſſio antiqua non fouet cauſam meam:& ideo eſt impertinens,ver.ij.G.Sed in interdicto Vti poſſidetis,antiquior poſſeſſio multum valet,coniuncta cum poſſeſſione præſenti:alias non valet aliq̃d, ext. de probat.licet cauſam,& no.in l.ſi duo.ff.uti poſ.in petitorio multum valet poſſeſſio antiqua,C.de præſ.xxx.an.l.ſi quis emptionis.Item, in petitorio,ſi facio poſitionem præteriti tpis.puta ꝙ agnati mei fuerunt domini: vel ꝙ ego fui dominus:debet rñderi,quia præteritum trahitur ad præſens pſumptiue.ut.l.ſiue poſſidetis.vt no.ff.de confeſ.certum.& facit ꝙ no.Dy. ff.de ver.ſig.l.verbũ oportet.& Cy.in l.edita.& ext.de tranſa.pterea quarto loco.nã dñium eſt redicatũ,& præſumitur ꝯtinuatio,quæ eſt iuris,& de iure Bal.uide s̃.de pet.§. añpen.& iuge s̃.de arb.§.fi. ¶ Si eſt dubiũ,an poſitio ſit ptinens,debet rñderi pręmiſſa ſolita ꝓteſtatiõe.ſ. ſaluo iure impertinentium,& nõ admittendarũ,ver.ſi vero incertum.G.Idẽ,ſi ponatur dictio Abſque,vt no.p Cy.in l.ſi actor.C.de proba.Idẽ ſi eſt pertinens,ſed ñ ſufficiens,ȷ.eo.§.poſitioni debet.vide s̃.e.§.tantũ eſt dicere. ¶ Clara,intelligibilis,& aperta debet eſſe tam poſitio,quã reſponſio de l. præcibus.& l. vt reſponſum. C de tranſa. verb. hoc quoque.G. ¶ Vbi ponitur hæc dictio. Tantũ,vel Solũ,eſt poſitio implicita & negatiua ſecundũ q̃d : & ideo ei non dẽt rñderi:ſed iudex bene poteſt ex officio interrogare ſup negatione ẽt ſimplici,ver. viij.& ſeq.C.de nõ nu.pec.l.ij.vide ȷ.eo.§.pono:ꝙ Berta. ¶ Pono, ꝙ nõ percuſſi animo iniuriandi:iſta negatiua poteſt probari p ꝯfeſſionẽ,ver.porro,ꝙ ẽ no.G.vide ff.de fur.l.inter omnes.§.recte. ¶ Pone,ꝙ tota tali die reus ſtetit abſq; eo,ꝙ Titiũ pcuratorẽ fecerit, nõ eſt poſitio negatiua.ibidẽ.G. ¶ Poſitioni captioſæ nõ eſt rñdendum,ff.de excep. rei iud.l.ſi à te.& de iureiur.l.qui iuraſſe.§.ſi pater.uide ȷ.§.pono:ꝙ iudex G. ¶ Quidã vult dicere,ꝙ non currit ſibi præſcriptio, & facit talem poſitionẽ, ꝙ ipſe erat excõicatus, & ſic impeditus agere.Dic,ꝙ non iuuat eũ. nã interdũ q̃s impeditur ꝓprio delicto:& tunc indignus eſt,ext.dẽ elec.c. fi.Interdũ aduerſarij priuilegio:& tunc aut priuilegiũ ꝯceditur fauore publico,aut in magiſtratibus ꝯueniẽdis:& currit,ſed datur reſtitutio,ff.de offi.præſi.l.ſenatuſconſulto.Aut fauore priuato:& tunc ipſo iure nõ currit C. de iure de delib.l.fi.§.donec.facit,ꝙ no.ff.de iud.l.ij.§.in omnibus.Interdũ caſu,& tũc dic,vt C.de annal.excep.l.vt perfectius.ff.de ſeruit.ruſt.pręd.l C.Attilicinus.Sed ibi erat impedimentũ caſuale & facti,nõ iuris.Interdũ ꝓpter carentiam exercitii actionis:& tunc non currit.C.de an.excep.l.j.in fi.Interdum non eſt impedimẽtum,ſed quidam modus agendi.& vulgaris formula:& tunc currit,l.ſed & ſi per prætorem.§.ij.ff.ex qui.cau.ma.cum ſim.vide ad id,ꝙ dicit s̃.de ꝯce.præbẽ.c.q̃a ꝓpter diuerſitatẽ.Bal. ¶ Quãdo poſitio eſt copulatiua,vel collectiua,vel vniuerſalis ratione partis falſę tota negari poteſt:quia non vr̃ negari copulata ſed ipſa copula,ſiue coniũctio partiũ,ver.xj.ꝙ no.G. vide s̃.de lit.ꝯteſt.§.ij.& ȷ.ꝓx.§. ¶ Pono pcuſſiſti Titiũ in capite lethali vulnere:licitũ eſt tibi negare,ſi nõ fuit in capite vel nõ fuit lethale:vel ſi dixi cũ cicatrice,& ñ fuit cicatrix:& ſic rõne qualitatis,vel partis falſæ,potes ſimpliciter nagare. Potes etiã rñdere hoc modo:nego,put ponitur.G:& adde ad hoc,quod no.Gul.de Cu.ff.de dolo, l. item exigit.& vide C.arbi.tu.l.cũ interdicto. ¶ Pono,quod mutuaui tibi hæredi xvj.tu dicis credo:an videaris confeſſus te hæredem?Dic,quod nõ quia iſtud non eſt par poſitionis,ſed eſt quædam demonſtratio,quæ non adminiculatur ad cauſam:ſicut ſi dicerem,ꝙ mutuaui decem tibi rufo , non videris confiteri te rufum,eo.ver.G.ſecus ſi adiectio non eſſet extranea à cauſa:vt,pono,quod mutuaui tibi decem vt patriſamilias : ſi dicis,credo etiam fateris te aſſe patrem familias,quia eſt de effectu contractus mutui Idem in qualitate adiecta:quia ad totum refertur ff.de ver.obli.l.j.§.cum adiecit.Bal. ide s̃.de accuſ.§.qui excipiendo. ¶ Non admittitur poſitio diſiunctiua,uel alternatiua,niſi propter intolerabilem ignorantiã: ibidẽ. G.uel niſi ſit alternatiua contractus.non enĩ tunc aberat à ratiõe,quia trahit originem à radice eiuſdem formę:interdũ ſcio aliquid eſſe, interdum ſcio eſſe,interdum puto fore eſſe ꝙ eſt.interdum puto eſſe quod non eſt,interdum nihil occurrit mẽti meæ,quia nec ſcio,nec puto:q̃a deficiunt phãtaſmata:& ſic nulla ratio mouet intellectum.Iſti ſunt quinq; ſtatus mẽtis & in iſto quinto reſpondetur negatione præmiſſa,uer.quinimo.G. ¶ Poſitioni iuris ſcripti non debet rñderi:quia reſponſio non releuat.l. ornamẽtorum.ff.de aur.& ar.leg.Item nec eſt officium partis declarare, quid uelit lex:ſed iudicis eſt,& parti iniuriæ,uer.xiiij.G. ¶ Pono, quod tibi ſeruiui,unde merui tantum ſalarium,nõ eſt poſitio iuris,ſed facti:uer.ſed pone,proc.G.& ſi ſapit ius,ſapit ius oblationis,non ius conteſtationis:unde debet reſponderi,ut l.fi.ff.de iureiur Bal. ¶ Ille,cui eſt editum inſtrumentum ſine die & conſule,& uult certificari de die,& facit poſitionem diei & cõſulis,non debet reſpondere:quia ſuper hoc non debet certificari,uer. 14.G.ꝙ no. ¶ Qñ poſitio pẽdet ab illa iam negata,ñ debet rñderi.unde q̃ negauit ꝯctũ nõ cogit̃ rñdere ſup traditiõe. ¶ Itẽ negato pricipali.ñ tenet̃ quis reſpondere poſitioni,quæ ſine illo uera eſſe non poteſt. unde negato mrimonio,non dẽt reſponderi ſup dote,ſi erat qõ matrimonij tantũ ſecus ſi dotis & mrĩmonij : q̃a tũc ſũt duæ pricipales & ideo tũc dẽt rñderi,q̃a nõ dr̃ depẽdẽs,ſed coæqualis. ¶ Itẽ ſi negat̃ genus,nõ rñdebit̃ poſtea d̃ ſingulis ſpecieb. ¶ Itẽ q̃ ſe negat herede,nõ cogit̃ rñdere,an ꝓ parte. ¶ Itẽ q̃ negaui t ſimpliciter,nõ p̃t poſtea iterrogari ſub mõ,uer.15.G.uide in ſimi li.C.d̃ in inte.re. l.fi.& l.ij.C.d̃ dona. ¶ Qñ clientulus eſt nimis ſimplex ad uocatus p̃t rñdere pro eo,ver.17 G.uide s̃.e.§. quarto. ¶ Non ualet poſitio in ſe continens ꝯrietatẽ,ver.14. ¶ Poſitioni criminoſæ nõ dẽt rñderi: ſecus ſi fiat ſuper infamia,uel notorio,uer.19 G. Qñq; tamẽ interrogatur quis de crimine,ut an deſierit dolo poſsidere , ff.de noxa. l.quoties.ſed illud incideter fit in præparatoriis quæſtionib. quæ ſunt parui præiudicij, nõ in deciſoriis.itẽ ibi eſt interrogatio,nõ poſitio:uide ff.rer.amo.l.Marcellus.p Bar.uide ȷ.de inquiſit.§.fi. ¶ Qñ poſitio fit de excõicatione canonis,non debet rñderi: ſecus ſi de excõicatione hominis : quia ſnĩa canonis neceſſario infert crimẽ,non autem ſnĩa hominis,ff.de uer.ſi.l.probrum,q̃d ſi pono aduerſarium.G.quod notat.Bal. ¶ Ponens vr̃ aſſerere id,quod ponit:ex poſitione tamen negata non poteſt reſpondens ſe iuuare,niſi doceat ſe erraſſe.§.8.uer.1.& 2.G. Non poteſt quis ergo inhærere poſitioni negatæ.ar.ff.de iureiu.l.remittit.ff.de exce.l.nemo. Bal. ¶ Qui non probat,q̃d ponit,præſumitur calumniari:uerum eſt,ſi impingebat calumniam aduerſario:nam hoc genus iniuriæ eſt,ubi præſumitur dolus,C.de aduo.di.iu.l. j.B. ¶ Qui non vult reſpondere poſitioni;non tamen vr̃ confiteri,uer.itẽ quæritur. Tamen ſi dominus eſt monitus non poteſt reſpondere procurator,uel defenſor,niſi habeat ſpeciale mandatum:& dominus contumax recedendo ante reſponſionem, nõ poteſt appellare,uer.pe.in fi.G gl.in l.certum.ff. de confeſ. dicit , ꝙ iudex põt habere contumacem pro ꝯfeſſo: idẽ Ia.de Are.ff.de ven.inſpi.l.j.§.ex hoc.ubi uideas. Iac. But.ꝯ per l. ſi filius loci.ff.de inter.ac.hodie dic,ut in c.2.de ꝯfeſ.lib.6.quia poſt iuſſum iudicis habetur pro confeſſo.hæc tñ ficta confeſsio eliditur p probationẽ ꝯrij. ſicut uera confeſsio transfert onus probandi ꝯtium , ff.de inter.ac.ſi filius.loj.& ar.ff.de noui ope.nun. l.ſi prius. in l.ſi aũt filius.ideo non nocet:quia filius ꝯrium probabat,ſ.ſe repudiaſſe:& uide ȷ.Iac. But.ille tñ appellat,niſi illicentiatus recedat : quia tunc vr̃ contumax in non ueniendo,qui non appellat,niſi.G.& adde,quod no. Inn.de elec.in c.cum in cunctis. ¶ Itẽ cõtumax in non ueniendo, non habetur pro confeſſo, ſi eſt iudicium ꝯ eum, in auth.de exhib.re.§.ſi uero ẽt quidã.Bal.uide latius ȷ.§ 9.uer.1.G. ¶ Idẽ eſt dicere,nego,& non credo , uer.ſed nunquid eſt differentia.in §.9.G.C. vnde lib.l.qui ſe patris.B. ¶ Contumax vr̃ fateri, uel negare,prout aduerſario expedit,& ſibi nocet:unde ſi poſitio eſt affirmatiua, vr̃ fateri:ſi negatiua vr̃ negare, i.fateri illam negationẽ , uer.itẽ illud. G.ſimile habetur ff. de acq.hære.l. quamdiu. ¶ Põt quis interpretari ſuam confeſſionẽ,ext.de accuſat.cum dilecti,uide ȷ.e.§.licet. Adde eundem Bal. conſi.46,& 118. ¶ Poteſt quis poſitionẽ reuocare errore probato, licet deliberate poſitionem fecerit,§.fi.uerſ.itẽ ſi ponẽs. G.Hoc eſt mirũ,ꝙ q̃s poſsit reuocare poſitionẽ,q̃ fecit deliberatẽ, & ex certa ſciẽtia : & vr̃ eſſe ꝯ caſũ c.ex literis. ext.de diuor.vñ dicendũ eſt,ꝙ aut quis ponit deliberatẽ & ex certa ſcientia:& ueritas eſt,ꝙ non p̃t ſuã poſitionẽ corrigere,ut d.c.ex literis. Aut dubitatur,& in dubio iſta conſidera: quia aut reuocat iſte ponẽs ſtatim & incontinenti ſuam poſitionẽ,& præſumitur,ꝙ præceſſerit error. Aut ex poſt facto:& nõ præſumitur error:& ita intelligit̃, q̃d no.in c.fi.de iureiu.lib.6. in gl.ſuper ver.iuxta ea,in fi.quæ eſt gl.notabilis. Prædicta de reuocatione poſitionis ſunt vera,cum is,ꝯ quẽ ponitur,confitetur,ut ponitur: ſecus ſi negat:tunc enim poteſt pœnitere & conſentire reſponſioni , niſi negans incontinenti reuocet ſuam negationẽ , cum reſponſio tam partis,q̃ teſtis poſsit incontinẽti reuocari abſq; erroris probatione , ut in d. gl.& p Bar. in d.l.poſt legatũ.ff.de his quib.ut indig.& iſta ſunt uerba Bal.in repetitione in l edita.C.de eden.vbi ſubdit,ꝙ interrogatio partis non hẽt vim poſitionis,ut optime ꝓbat gl.j.c.iudicante.ut 30.q.vlt.q̃d no. ¶ An reus poſſit facere ꝯdõnalẽ poſitionẽ , uel modalẽ uel rñdere ſub ꝯdõne, uel mõ.uel dicere,credo taliter, & ñ aliter,§.fi.uer.nunq̃d reus.& uer.q̃d ſi & uer.ſed pone.G.C.de excep.l.ſi quidẽ. p Accur.& dic ꝙ procedit reſponſio,& actor non fundat intentionẽ ſuam qñ reſponſio hẽt ſolum vnum caſum:q̃a dẽt in totũ approbare,uel reſpuere:ſecus ſi ſub plurib.orationib.tũ in quodam:q̃a tunc diuiſa eſt ab ipſo reſpondẽte. Tu dic ꝙ ſi reſponſio non cõpatiturſe cum facti cauſa , non probat. Si aũt ſe cõpatitur cum intẽtione actoris in facti cauſa,dic,ut no.C.de don.ante nup.l.2.G. ¶ Poſitioni dẽt addi tempus & modus ſi aduerſarius aliter non poſsit deliberare , ver.fi. G.ar.no.ff.de rei ven.l.in rem.§.fi.Bal. ¶ Pono , ꝙ Berta fuit vxor Titij. Item ꝙ ex illo matrimonio fuit natus Petrus. Item ꝙ Titius deceſsit ſuperſtite Petro pupillo.Itẽ ꝙ Petrus deceſsit.Hęc omnia confitet̃ Berta quæritur,an excludatur à ſucceſsione Petri?vr̃, ꝙ ſic. Et præmitto vnum, ſ.ꝙ de negatiua non dẽt fieri poſitio,ut s̃.e.§.ubi ponitur dictio.Sed de affirmatiua dic, ut no. Dy.ff.de dona.l.quidã in iure.nam negatiua non indiget probatione:ergo nec poſitione. Secundo præmitto,ꝙ matri incumbit petere tutorẽ dari filio pupillo carẽti tutore.nã ſiue ſit pupillus,ſiue deſierit eſſe pupillus,finita eſt legis auctoritas,C.ad Tertul.l.3.& ar.ff de diuor.l.fi.Itẽ ſi hẽt pupillus tutorẽ,matris ſolicitudo ceſſat:quia habẽti tutorẽ non põt peti dari tutor , C.qui pe.tu.l.ſi ſororis,& C.qñ mul.tut.of. fun.pot.l.2.§.pe.l.fi.& ſufficit ad excuſandum matrẽ,ꝙ pupillus habeat tutorẽ habitu , licet nõ adminiſtratione. Solicitudo.n. incũbit ſibi circa eũ, quẽ ipſa petit:nõ circa aliũ,q̃ depẽdet ex aliena prouidẽtia,C.qui pet.tu. l.cum à matrib.C.de admi.tu.l.fi.§.pſonis.& ibi p Dy. ¶ Pono adultũ nõ eſſe,& in aliis tutorib.carere:negatiua eſt:ergo nõ ponẽda.ſufficit ergo apoſuiſſe, affirmatiuã: & ꝯ vr̃, ꝙ illæ poſitiones nõ inferant de neceſsitate, vel probabilitate. vnde nõ ſufficit eas eſſe ꝯfeſſatas:quia qui arguit ex eis, nõ arguit à ſufficienti partiũ enumeratione.vñ nõ ꝯcludit: ar.no.de tranſ. l.cũ hi.§.ſi prætor.C.unde legitimi.l.nõ ob hoc.C.de ꝓb.l.neq;.cũ gl.ff.de leg.l.nõ omniũ.in gl.Hæc uerior,quo ad ætatẽ minorẽ,de qua debuit fieri poſitio:q̃a nõ eſt mera negatiua, cũ ſit ens.Bal.iunge ȷ.§.prox. ¶ Pono,ꝙ Berta fuit auia Titij.Itẽ ꝙ nõ petiit tutorẽ.Itẽ ꝙ Titius deceſsit pupillus item ꝙ ego ſum patruus.Itẽ ꝙ auia nõ petiit tutorẽ,hæreditas pupilli ptinet ad me:quæritur, an ſufficiẽter poſuerim ? Et vr̃, ꝙ ſic: quia ad ipſam primo loco pertinet hæreditas:ergo & eius tutela.in auth.de hæred.ab inteſt.§.ex his.debuit ergo acceptare tutelam:nec mihi patrono nocet,ſi nõ accepi tutelã : q̃a nõ potui ꝓp auiam . Item ꝙ lex nõ cõminatur pœnam, niſi proximo ſucceſſori, ut no.C.qui pet.tut. l.nepotib. Nam nec ego ſperabam,nec ſperare debebam me ſucceſſurum: quia p hes mori.C.ad Tertul.l.matres. & ſic auia eſſet prior.

tiones non ↄcludunt:quia de matre impuberis nihil dictũ eſt, quæ mater oẽs præcedit: & q̃diu eſt ipſa, non poteſt auiæ negligentia imputari,ut d. §.ex his.& ar. C.qui pet.tu.l.quod dr̃.uide ĩ. prox.§. ¶ Pono,ꝙ iudex dedit talẽ tutorẽ. Item ꝙ mater erat in medio. Item ꝙ mr̃ erat ętatis legitimæ:quæro:an ſit ſufficienter poſitum ad excluſionem datiui?Et vr̃,ꝙ ſic,ut no.C.de conf.tut.l.2.niſi eɔ̃ ponatur, ꝙ mater fuit negligens : uel periculum fuit in mora,ar.C.de ↄfir.tu.l.ſi,ut proponis.Adde,ꝙ mater in triplici reperitur ſtatu.reperitur enim ſine ſtatu officij tutelaris: & tunc petitus à matre,eius loco ſuccedit·& auo melius conſulitur,& antefertur legitimo: quia locum legitimi uacantẽ inuenit, in auth.de nup.§.fin aũt tutelam.& no.in auth.ſacramentum. ¶ Secundus ſtatus eſt maternæ pietatis & confidentię,uel diffidentiæ· quia non nupſit, nec vult tutelam ipſius: ſed alium petere:& tunc legitimis antefertur: ut no. C.ad Tertul.l.3. ¶ Tertius ſtatus eſt eſto ꝙ erat tutrix ante, q̃ mr̃ ſe ſuſpectam fecerit, an ipſo iure cum effectu eſt priuata,nec remanent reliquiæ : quia tutela matris eſt ↄditionalis à principio,i.ſi non nupſerit: iſta eſt conditio extrinſeca, ſm̃ Ia.& tunc non uacat tutela in iuditio:vnde non pertinet ad iudicẽ.ſm̃ Bar.iunge ĩ.§. prox. ¶ Berta agit, ut tutrix filij. Ego pono,& oppono ɔ̃ eam:quod eſt in concubinatu,& ipſa cõfitetur:quæro,an repellatur?Et dic, ꝙ ſic:quia tex. dicit,ꝙ dẽt pudicitiam intactam ſeruare,C qñ mul,tu.off.fun.po.l.fin.ẽt à legitimo thoro, nedũ à nouercali concubinatu. & ita tenet gl.eo.tit.auth. ſacramentum.Bal.uide ĩ.§.prox. ¶ Pono ɔ̃ eum,qui agit ut tutor,ꝙ ipſe debitor eſt pupilli:ipſe confitetur,an repellatur?dico, ꝙ non:quia iſta poſitio eſt i formis: quia nõ ↄtinet certam quantitatẽ, uel naturam.nam poſſet eſſe modica quantitas,quæ non repellit,ut no.in auth.minoris Et dicit modica cõparatiue ad perſonas , ff.de tranſact.l.cum hi.§.modus.& no.in corpore dictæ auth.in gl.or.q̃ no.& idẽ in cõmunione bonorum:quia modica cõmunio non repellit.Itẽ in modicis non præſumitur dolus,ff.de ↄd. & demonſt.l.quamuis. Non dr̃ poſitio cauilloſa, licet ſtudioſe quis taceat ius aduerſarij,ar.l.j.§.j.ff.delib.agno per Iac. ¶ Poſitio ſuperflua non patrocinatur,licet ſit probata: ſecus ſi ↄfeſsionata, ut ſ̃.e.§.qui reſpondet.ut ſi quis velit obtinere in petitione hr̃ditatis per probationẽ dñij.nam dñiũ eſt ext.naturã iudicij.ut no.C.de pet.hr̃d.l.cogi.per Cy.ꝑ hãc ergo probationẽ non augetur effectus quia eſt impertinens : ar.ff.de pac.do.l.Bebius Bal. ¶ Si libellans aduocatus, uel clientulus vtatur verbis contumelioſis, quæ non ſunt de natura poſitionis, iſte libellus non dẽt recipi:idẽ in poſitionib.C.de poſtu.l.quſquis.Vnde nota,ꝙ poſitio dẽt eſſe talis,ꝙ ſubſtantialia complectatur. ¶ Licet ponens poſsit interpretari ſuã poſitionẽ, tñ non põt interpretari ſuam probationẽ, ext.de prob.in c.in præſentia.nec confeſsionẽ aduerſarij,ext.de acc.cum dilecti. Bal.vide ſ̃.eo.§. p̃t quis interpretari.& Bald.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iud.& Bar.in l.Aurelius.§.6.de lib.leg. ¶ Poſitio eſt breuis oratio, q̃ quis intendit probare ꝑ confeſsionẽ aduerſarij:ſed articulus eſt breuis reſponſio, q̃ quis intẽdit probare, ꝑ teſtes,uel inſtrumenta,ut no.in cle.ſæpe.de ver.ſig.Bal.uide omnino ſ̃.de teſte,§.poſitio p̃t. ¶ Pono me poſſediſſe ꝑ colonum 30.an. aduerſarius ponit,ꝙ tãdiu nõ fuit mihi reſponſum de fruct.quæritur,an iſtę poſitiones ſint ɔ̃riæ?Et vr̃,ꝙ ſic:quia qui non rñdet de fructib.vr̃ interuterere poſſeſsionẽ:de ele.querelã.ff.de acq. poſ.l.quãuis.§.ſi ↄductor.à ɔ̃rio ſenſu. Itẽ iſtos fructus intercipere vr̃,ff.de acq.re.do.l. Põponius.i fi.ff.de fur.l.ſi ſeruus.§.locaui.Eɔ̃ vr̃,ꝙ non:quia ſi uideret interuertere poſſeſsionẽ, præſcriberet longiſsimo ſpatio:qđ falſum eſt,C.de præſcr.30.an.l.cum notiſſimi.§. fi.& l.male agit. ubi de hoc. qđ ẽt probo. lex enim dicit, ꝙ ꝓꝑ non ſolutã mercedẽ dñs non p̃t expellere colonum propria auctoritate.qđ nõ poſſet poſſeſsione retro interuerſa.ff.loca.l.q̃ro.alias,itẽ quæritur.§.inter. ff.de vi & vi arm.l.colonus.& l.cum fundũ. S O L. Dico poſitiones non eẽ ɔ̃rias:quia poſſunt eſſe ſimul veræ:ideo præſcriptio non probat interrupta Ea em̃ tm̃ dicunt eẽ ɔ̃ria,q̃ nõ poſsũt eẽ ſimul vera,ff.ꝓ ſuo,l.ſi ancillam.ff. de acq.poſ.l.ſi quis ante.& no.C.de fid.inſtr.l.ſcripturæ.Sed iſta poſſunt ſimul ueritate & compaſsibilitate ſtare,uide omnino ĩ.de prob.§.continua. & ĩ.de loca.§.ſi debes pro cenſu.& vĩ.ĩ.prox. ¶ Pono me poſſediſſe decem annis.itẽ ꝙ poſſedi cum titulo. itẽ ꝙ poſſedi bona fide, an ↄcludetur præſcriptionẽ conſummatam eſſe?Et vr̃, ꝙ ſic: quia hæc tria ſunt generatiua præſcriptionis,ſ.titulus.quo dẽt probari bona fides , quæ præſumit ex tit. vt no.C.de acq.poſ.l.improba. ꝑ Za.C.de pręſcri.lon.temp.l. pe.ꝑ gl.Inſt. de act.§.alię.ꝑ gl.& Dy.ff.de min.l.intra vtile.§.uendi.& continuata & nõ interpellata poſſeſsio.C.de vſucap.transfor.l.j.§. hoc tantummodo. In ɔ̃rium vr̃,ꝙ potui poſsidere ꝑ decẽ annos , uel 20.tñ diſcontinue,ff.de vſucap.l.ſi is qui pro emp.§.pe.Itẽ quia non dico, ꝙ bona fide cœperim poſſidere:quod vr̃ neceſſe,ff.de vſucap.l.iuſto.§.ſi poſſeſsionis. S O L.Dico,ꝙ iſtę poſitiones concludunt,C.de præſcri.lon.temp.l.pe.nam pręſumitur ↄtinuata poſſeſsio ꝑ ipſum tẽpus.nam interruptio nõ pręſumitur.facit, qđ no.C.de ſer.fugiti.l.1.Bal.uide ĩ.eo.§. ego.& hæc pono in rei uendicatione. ¶ Pono in Pupliciana,ꝙ emi rem talem:itẽ ꝙ eam cœpi poſsidere itẽ ꝙ hodie tu tenes eam,quæro,an concludunt poſitiones?& vr̃, ꝙ non:quia non allego traditionẽ, uel quaſi, uel patientiam , nec ꝙ meo nomine,ff.de Publi.l.cum q.§.fi.ff.de acq.poſ.l.ſi ex ſtipulatione.Ar.ɔ̃ ff.pro ſocio,l.merito.SOL. Non pono ſufficiẽter:vnde debeo dicere: itẽ pono,ꝙ poſſeſsio fuit tradita mihi à venditore ex illa cã, Vel pono, ꝙ dedit mihi licentiam poſsidẽdi:itẽ ꝙ uigore dictæ licentiæ intraui in poſſeſsionẽ, ff.de acq.poſ. l.prædia.Vel pono,ꝙ eo ſciẽte & patiente tenui,C.de acq.poſ. l.2.ff.ſi ſer. uendic.l.ſi à te.§.j.ff.de rei uen.l.quædam. ¶ Poſitioni dẽt rñderi.ſi eſt pertinens,dato,ꝙ non ſit ſufficiens, ut poſitioni de fama. Itẽ in rei uendicatione,ſi pono de poſſeſsione tm̃,uel de dominio tm̃,tñ in hoc dic,ut no.de exce.rei iud.l.ſi à te.§.j. ¶ Pono in rei vẽdicatione, ꝙ tenui & poſſedi talem [illegible]is habet, tenet & poſsidet rem ſuam:reus dicit, [illegible]bata præſcriptio?Et vr̃,ꝙ ſic:quia vr̃ confeſſa[illegible]ulus ſaltẽ generalis pro ſuo, ff.de acq.poſ.l. [illegible]uia iſta uerba mentis qualitatẽ & modum [illegible] enim illa verba poſſeſsioni, non titulo:& [illegible]tulũ. nam & ſine titulo qñq; q̃s poſsidet, [illegible] Titius erat emphyteuta talis eccleſiæ,cu[illegible]n illam tanquã allodium:poſſeſſor dicit,&

ponit ſe poſſediſſe xl.annis:an iſtæ poſitiones ſint ɔ̃riæ? Dic, ꝙ nõ:q̃a poſſunt eſſe ſimul veræ, tñ bene ſunt incõpaſsibiles in effectu:quia tãta poſſeſsio abſorbet dñium, ut no.C.ne rei do.uel tẽpl.l.vniuerſas. Itẽ nota,ꝙ ꝑ hoc emphyteuta cadit à iure ſuo ꝑ illam legẽ : ſecus ſi emphyteuta tm̃ donaret ius ſuum.nam nulla præſcriptio curreret , ut l.male agitur.C.de p̃ſcri.30.an.Itẽ illa parificat proprietatẽ Cæſaris & Dei: ſed emphyteuta Cæſaris põt donare iura ſua, ut not.in l.fi. C. de iure emphyteu.ergo emphyteuta eccleſiaſticus,ꝑ ar.à pari:ergo Bar.ſomniauit.Itẽ non ſunt ɔ̃riæ poſitiones,& tñ ſunt incõpaſsibiles iſtæ. ¶ Pono ɔ̃ te, ꝙ talis eccleſia,iam ſunt decẽ anni reformauit mihi talẽ emphyteuſim.itẽ ꝙ cõtinue ſolui cenſum:tu eɔ̃ ponis tibi refirmatam à duobus annis circa : iſta poſſunt eſſe ſimul uera : tñ ad poſitionẽ meam deſtruit uigor tuæ poſitionis,q̃a ego ſum potior,C.ne rei do. uel tẽplo.l.fi.ff.de act.emp.l. ſi ea res.§.vltimo. Bald. ¶ Ponit colonus ſe ſtetiſe ꝑ xl.annos,ꝙ non ſoluit:dñs concedit: lex confitetur:nam confeſsio nil eſt aliud, q̃ conceſsio eius , quod dr̃,uel ponitur: quæritur,an ɔ̃ dominum ſit ꝓbata præſcriptio? Et vr̃,ꝙ ſic,C.de p̃ſcr.30. an.l.ſicut.& l.oẽs.In ɔ̃riũ facit eo.ti.l.male agit.& l.cũ notiſsimi.§.fi.SOL. Septẽ modis ↄuenitur colonus,ſ.actione ꝑſonali ꝓ pẽſione: itẽ ꝑſonali ad rẽ:itẽ rei uẽdicatione: itẽ poſſeſſorio Vti poſsidetis , ante intruſionẽ:itẽ Vñ vi,poſt intruſionẽ:itẽ ↄdictione ex lege.ↄductores: itẽ cõdictione l.ex libris,C.de acq.poſ qñ derelinquit:uel ꝑdit. Attende tñ de annua p̃ſtatione,ꝙ aut uenit reſpectu alterius rei:& tunc vna p̃ſcriptio in principali abſorbet totam annuam præſtationẽ, dum mõ ſit plene præſcriptum ɔ̃ principalẽ,C.de vſur.l.eos.Aut uenit principaliter ꝑ ſe:& tunc dic,ut l.cum notiſsimi.§.in his.eo.ti.ubi no.Et dr̃ unum trib.modis.Primo,quãtum ad unã uerborũ.ↄceptionẽ,ſcđo,quãtũ ad unã naſcẽtẽ actionẽ:tertio mõ,quãtũ ad vnã p̃ſtationẽ.¶ Primo mõ idẽ ẽ i ſtipulatione & i legato,C.de dona. l.ſancimꝰ.i fi. ¶ Scđo mõ ẽ diuerſũ,q̃a i ſtipulatione & trãsmiſsibili ſtatim naſcit actio:& nõdum nata actio põt eſſe eadẽ numero:& ideo nõ natæ actioni nõ præſcribit, niſi qñ uenit cõſecutiuè ad eius de præſenti,& ei cohæret,l.cum notiſsimi.§.quinimo. ¶ Tertio modo plura in præſtatione ſunt,plura in exactione:tñ libello uno peti poſſunt, ut d.l.male agit.& dic, ut d.§.in his. Bul.n.dicit dinumerationẽ præſcriptionis ab uno principio fieri,& ſimul & ſemel totã obligationẽ tolli tẽpore: tãquã ſi ſecuris ap poneretur ad radicẽ:alias ſequeretur incõueniens,ꝙ ex tẽpore aliquid reſtat futurũ cui non poſſet p̃ſcribi : & ſi annua obligatio ꝓ futuro non poſſet p̃ſcribi,& eſſet infinitas,quæ eſt uitanda,ſm̃ Bal.Mar.dixit,ꝙ nõ poterit dinumerari præſcriptio,niſi de anno in annum:q̃a nõ poſſunt dinumerari ſimul præſens,p̃teritũ & futurũ. Itẽ reſpectu futuri obligatio aut nõ eſt nota,ut in §.quinimo.in fi.Aut eſt in die & ſic interim nõ p̃ſcribitur,l.cum notiſsimi.§.illud.Et ſi dicat,ergo nunq̃ p̃ſcribit?Rñdeo,ſic ita.nã realis conuentio facit p̃ſcriptionẽ ceſſare.ff.de ædil.edi.l.ꝙ ſi nolit.§.fi.& no.ꝑ Dy.ff. de leg.j. nõ põt Io.diſtinxit inter ſtipl'onẽ & legata,ponderans actionis natiuitatẽ.non.n.eſt una actio,quæ pluries naſcitur.Et ſi tu dicis,in p̃ſcriptione cõſiderat exercitiũ,ſicut natiuitas·rñdeo, potuit ſimul agi ꝓ præterito, & futuro,ut d.l.male agitur.quæ opinio ẽt in ɔ̃ctib.non eſt ſemꝑ uera,ff.de ſtip.ſeruor,l.ſi ſeruus cõmunis Mæuij.§.fi.Moderni aũt cõiter tenẽt opin. Mar. Fallit in uſuris , & in fructib. & in annuis præſtationib. quæ ꝑ ſe non cenſentur. nã deſtructo principali imaginẽ eius relinqui in appẽditiis abſurdum eſt,C.de uſur.l.eos.& ar.in l.ult.C.de his,qui à nõ do.ma.Bald.Similis qõ fit ff.de neg.geſt.l.Pomponius,in negotiis.Sunt & quædam iura,q̃ non procedũt ꝑ dinumerationẽ tẽporũ diſtinctiuã,ſed ꝑ quandã cõtinuationẽ: & tunc & à principio eſt una cã & vna actio cõtinuata , & nõ dinumeratur in plures,C.de anna.exc.l.1.§.ad hæc. & eſt ſimile, qđ no.ff.de iureiur.l.eũ qui.§.in popularib.& ff.de adul. l.mariti.§. ſex menſium.& ibi ꝑ Bar. ¶ Ego in rei vendicatione pono ɔ̃ te,ꝙ ſum dñs: tu fateris,tñ ponis,ꝙ tu pręſcripſiſti:ego dico,tu nõ debes ad probãdũ admitti,quia poſitio mea eſt ɔ̃ria tuæ,& quia tu fuiſti cõfeſſus:ergo nõ debes admitti:ar.C.de nõ nu. pe.l.gñaliter.nam ꝑ ↄfeſsionẽ quaſi ɔ̃hitur, ff.de pecu.l.depoſiti.§.1.vñ nõ p̃t reſcindi,ff.cõmo.l.in cõmodato.§.ſicut.In ɔ̃rium,quia nomine dñij intelligitur directũ,ff.de reli.& ſum.fun.l.2.§.1.& no.in l.1.§.qui in ꝑpetuũ. ff.ſi ager.uec. uel emphy. pet.ſed ꝑ præſcriptionẽ quæritur ius vtile, ff.de aqua plu.l.j.in fi.ff.ſi ſer. ven.l.ſi quis diuterno,& de iureiu.l.ſi duo patroni. §.j.Vnde ſicut probato dñio actoris , nõ tollitur exceptio præſcriptionis, C.de præſcr.lon.temp.l.emptor.ſic nec eo confeſſato.vnde tu nõ es tibi ɔ̃rius:quia utrunq; põt eſſe uerum.facit quod no. C.de præſ. 30.an.l ſi quis emptionis.in prin. SOL.Dico,ꝙ poſitio tua dẽt admitti, quia nõ eſt ɔ̃ria, cũ poſsit ſimul eſſe vera,tenẽdo, qđ ꝑ præſcriptionẽ quæratur vtile dñiũ: ſed in uſucapione nõ deberet admitti talis poſitio:q̃a eſt ɔ̃ria tuæ rñſioni, niſi errorẽ probabilem prætẽderes.Licet aũt dixerim,ꝙ in ſuo potiori ſignificatu nomine dñij contineatur directũ,tñ qñq; ẽ utile cõtinetur,ut qñ agit gñaliter.tanq̃ dñs.nam eſt dominiũ genus,& dominium ſpecies, ſicut poſſeſsio,ff de acq.poſ.l.3.§.genera. & qñq; ẽt latius accipit dominiũ.ut no.ff.de rei uen.l.Marcellus.ff.de hæredib. inſt.l.talẽ.§.fi. Bald. ¶ Ponunt Tudertini ɔ̃ eccleſia,ꝙ ipſi ſeipſos rexerunt ꝑ centũ annos, & eccleſiã non rexit eos:dicit eccleſia,ꝙ iſta poſitio non dẽt admitti , quia iuriſdictio tribuit ius collectandi & ſimilia, q̃ ɔ̃ principẽ præſcribi nõ poſſunt, C.de p̃ſcrip.30.an.l. ↄperit. nam præſcriptio nõ eſt de iure diuino, ſed humano, ut no Dyn.de reg.iur.c.2.lib.6.Vnde põt Imperator ſtatuere,ꝙ nunq̃ currat,ut l.ut inter diuinum.C.de ſacroſanct. eccle.In ɔ̃rium,q̃a eccleſia prætendit ius ɔ̃ Tudertinos ex donatione Imperatoris.vnde præſcribitur cẽtum annis ,ut d.l.ut inter diuinũ.& no.Inn.de poſtul.præl.bonæ. SOL.Cõtra Imperatorẽ , qui prætendit ex inſtitutione diuina iuriſdictionẽ tẽporalẽ,nõ põt præſcribi ab eccleſia:bene hẽt decimas ex inſtitutiome diuina ſed tẽporalẽ iuriſdictionẽ ex inſtitutione prouidentia humana. Sed quia eccleſia dubitat de veteri donatione,fecit ſibi de nouo donari ꝑ Imperatorem Carolum: ɔ̃ q̃ nouam donationẽ nõ põt opponi præſcriptio tẽporis: quia recens donatio:ideo Tudertini ſuccubuerunt. Bald. ¶ Ex qualitate ꝑſonarum præſumit aliquid turpe,uel honeſtum.ff.de act.& ob.l.fi.¶ Aptitudo poſitionis nõ iuuat ineptitudinẽ poſitionis,ut no.ext.de iu.c.examinata.ꝑ Io.An.in Nouella. ¶ Libellus nõ dẽt emendari ſub forma poſitionũ,ſed ſub forma libelli.Itẽ libellus ineptus nõ p̃t emendari,ꝙ ſit idem

libellus numero,ff.de adul.accuſaturus. Mutatur ergo de non eẽ,ad eẽ.nã multiplex eſt mutatio,ſ.de nõ eẽ in eẽ,& de eẽ in nõ eſſe: ut no.in ſimili C. de acq.poſ.l.nemo,Bal.¶ Omnis habẽs exceptionẽ,pt agere ɔdictione ſine cã,ut liberetur,C.de poſtul.l.ſub ſpecie.in fi. ¶ Confeſsio, quæ refertur ad ſcripturã non nocet,ſi in illa ſcriptura aliud continet.C.de error.aduo. l.errores. ¶ Ille, qui appellat, vr̃ confiteri ſe ɔdẽnatum : tñ non nocet,ſi re vera non eſt ɔdẽnatus:& no. ꝙ ante ɔfeſsionẽ non præſumitur ɔdẽnatus: ſed ſi eſt confeſſus,præſumitur ritè ɔdẽnatus, ex quo ɔfitet,niſi ɔ̃trium probet.Sed qualiter tunc probabitur iſta negatiua,ꝙ nõ ſit exbãnitus,nec cõdemnatus?Rñdeo,ꝑ rimationẽ & inſpectionẽ librorum & actorum, C.de error.aduoc.l.2.facit,quod no.Inn.de fid.inſtr.c. G.perpetuus.C.de rebus cred.l.fi. ¶ Negatiua ẽt,ꝙ quis nõ ſit matriculatus,probatur ꝑ inſpectionem matriculæ.& ſcholaris non matriculatus non habet priuilegia ſcholarium,ut no.C.de off.iu.l. nemo. ¶ Item negatiua, quod quis non ſit allibratus,uel non eſt,tantum probatur per libros æſtimi , ff.de proba.l.cum de.quod no.Bald.

ADDITIONES NOVAE.

* Nota quod ubi amplius aliquid probari non poteſt non poſſunt etiam fieri interrogationes nec poſitiones,glo.in l.in contractibus. §.illo.& incipit hic eſt contra.C.de non num.pec.
* Nota quòd poſitio non dicitur facta parti donec iudex eam admittat, & probet.ita no. Bald. in l.generaliter.C.de iureiu. fac. id quod no.in c.cum contingat.ext.de off.del.
* Nota ꝙ ille qui non vult iurare de calumnia uidetur confiteri poſitiones falſas.Bal.in l.ſi non fuerit.de iureiuran.
* An poſitiones ſint introductæ de iure Bar.in l.offidius.de lega. 3.no.in l.2. §.ſed quia.C.de iuram.cal.& c.1.de confeſ.per Io.And.
* In l.generaliter.§.his de præſentib.uer.expenſis.ibi,capitulis uel litis mẽbris,&c.C.de iureiu.dicit glo.vel ꝓ id eſt,uel mẽbris,id eſt,capitulis.& ſic no.capitulũ vocari mẽbrum litis, id eſt articulũ uel poſitionẽ. vnde ſi terminus dat̃ alicui ad capitulãdũ,intelligit̃ dari ad ponẽdũ & ad articulandũ. Quæ ſit differẽtia inter iſta?dic ꝙ articulus uocat̃ ſiue eſt pars intẽtionis cõtinens id qđ actor ſiue reus probare intendit,ut c.præſentiũ.de teſt.li.6. Poſitio aũt eſt pars intẽtionis ɔtinẽs id ſuꝑ quo petit ab aduerſario rñderi & ideo terminus ad ponendũ nõ includit ad articulandum nec eɔ̃, quia ſunt diuerſi ut §.& quia poſitiones.de ver.ſig .in Clemen.
* Si aliquis ponat & dicat ꝙ aliquis poſſedit.10. 20.& 30.annis.intelligitur uno anno reuoluto in alio,ita ꝙ omnibus numeris completis reſultẽt omnes.30.anni.l.ſi ita fuerit libertas relicta.de manu.teſta.
* Quid ſi reus ita reſpondeat, credo prout in tali inſtrumento continetur, nec credo niſi appareat,an talis reſponſio admittatur,& dicatur certa,no. Cy.in l.de ætate.§.nihil.ff.de interrogato.actio.Spec.in ti.de inſtrumento. edi.§.nunc dicamus.verſi.quid ſi pars in libello. Bal.in l.2.§. quod obſeruari.C.de iura.cal.
* In l.ius alimentorum.§.modum.ubi pupil.educa.debeat.dicit Ia.de Are. ꝙ iudex poteſt impetrare pęnã mẽdacij cõminãdo:vnde ſi iudex ſic dicit, præcipio ꝙ rñdeas poſitionibus veritatẽ,alias ſoluas mille pro pœna mẽdacij, tenet,ar.in aut.de tri.& ſe.§.fundum..cum ſimi.Ray.de for.
* Nota ꝙ in criminalib.nõ eſt reſpondendum ꝑ credit vel nõ credit: ſed ſic eſt,uel non eſt.Bar.in l.inter omnes.§.recte.de furtis, & l.Marcellus.§.fi.ff. rerum.amot. Et an poſitionibus quæ continent turpitudinẽ , uel poſitionibus de alieno facto debeat reſponderi, Bar.in d.l.Marcellus. Bal.in dicta l.conſtitit. C.de pœna iudi. qui male iud.tenet ɔ̃ Bar .nam poſition.in crimina.non eſt reſpondendum.
* An aduocatus debet eſſe præſens quando pars ſua reſpondet poſitionibus Bar.in l.ſi poſtulauerit.§.quæſtionem.de adul.
* Si ſtatuto cauetur ꝙ reus teneatur reſpondere poſitionibus ſimpliciter affirmando uel negando,qualiter hoc intelligatur,Bar.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.de uerb.obli.& l.j.de vul. & pupil. Bal.in l.iuſiurandum.§.non ſemꝑ. de iureiur.dicit ꝙ licet ſtatutum dicat ꝙ poſitionibus ſit ſimpliciter reſpondendum,hoc habet locum niſi ſit iuſta cauſa non reſpondendi : quia forte poſitio eſt implicita.concordat.§.ſi de qualitate.ſ̃.eo.Bal.& Bart.in l.eius. in fine,de iure ſiſ.
* Nota ꝙ poſitioni cui ſemel eſt reſponſum non eſt amplius reſpondendum,dummodo ſit clare reſponſum,Bar.in l.vxor.§.pater.de leg.3.& glo. in l.2.C.de iur.cal.
* In l.cum ad præſens.ſi cer.pe.no.dicit Bal. ꝙ non dr̃ rñſio cõditionalis cui annectit̃ ɔditio de præterito : ut credo ſi apparet iſtud eẽ uerum:quia hæc ɔditio non ſuſpendit.tñ hæc conditio eſt incerta , & ideo non admittẽda. ſed cum ſit admiſſa,hoc prodeſt:quia facta probatione reus non poſſet appellare,cum ſic conuictus & confeſſus,ut l.2.& l.fi.quor.ap.non reci.
* An ſuper eodem facto poſsit quis ſępius interrogari, Iac.de Are.in l.qui bona.§.ſi quis.de dam.infec.dicit , aut ſemel rñdit ſic eẽ , uel non eſſe & nõ põt interrogari amplius:ſed ſi rñderit,ſic ſe credere, adhuc poterit interrogari,ſicut dicimus in Iuramento calumniæ,l.2. C.de iura.cal.nã põt eẽ ꝙ primo non credebat, nunc ſic: maxime ubi actor poſtea aliquid probauit,ut puta ꝑ vnum teſtẽ.quod dicit Bal. no.licet nõ viderit practicari.ꝓ hoc facit quia in his quæ mutant̃ tẽpore uel momento,nõ præſumimus de præterito in præſenti,l.ſpadonẽ.§.qui abſolutus.de excuſat.tut.poterit tñ de nouo de eodẽ interrogatus,dicere, & rñdere ut ſ̃.reſponſum eſt.ꝓ quo facit auth.in iſto,de iuramento cal. & l. vxor.§. legauerat.de lega. 3.fac.l. 2.ff.quis ordo in bo.poſ.ſeruet.fac.Bal.in l.2.§.quod obſeruari.de iura.cal. uide Guido.de ſuza.in Rub.& in l.j.de interrog.act.ubi diſtinguit.
* An poſitioni de facto ſuo debeat dari tẽpus ad deliberandũ,Bar.ponit in l.cum falſum.ff.de acq.hær.fac. qđ no.in c.præſumitur. de reg. iur.lib.6.ꝑ Dy.de hoc ꝑ Bal.in l.2.ut lite pẽdente,ſuꝑ verſi actorum,ubi ſic dicit,Nota ꝙ articulorum ſeu poſitionum ſemꝑ eſt facienda copia aduerſario,q2 hæc ſunt de actis:tñ hoc eſt intelligendũ ſm quoſdam poſt rñſionẽ:quia antequam rñdeatur, ſi articuli uel poſitiones conſiſtunt in facto proprio,nõ dẽt aliter fieri copia,niſi legẽdo. Nam hoc modo fit editio articulorum.l. j.in principio.de eden. nõ aũt dabitur terminus ad deliberandũ , quia in facto proprio præſumitur malitioſe iſte terminus deliberatorius,ar.l.fi.ff pro ſuo,ſed in facto alieno datur terminus ad deliberandum, ut l.iuſiurãdum & ad pecunias.de iureiu. In ɔ̃trium vĩ ꝙ non reſpondenti debeat dari copia,non dico terminus deliberatorius , ꝑ hunc tex.pt dici ꝙ ſi iudex mandauit ei ꝙ reſpondeat poſitionibus,& non reſpondit, ꝙ ꝑꝑ iſtam cõtumaciam poſsit copiam denegare , l.ſed & ſi per prætorem. §.ſed & ſi.ex qui.cau.ma.Bal.
* Nota ꝙ licet reſponſionem qualificare : ſed interrogatio uel poſitio non ſic qualificata allegatur, l.iuſiurandum.§.non ſemper.de iureiurando.fac. quod no.Inno.in c.ex parte.de reſcrip.
* An poſitioni poſsit rñderi ꝑ procuratorẽ,Iac.Butr.in l.fi.C.de proc.Bar. in l.2.§.defendi.ex qui.cau. in po.ea.& l.de minore.de quæſtio.Bal.in l.nõ ſolum.de procur.ſic dicit:Apparet hic ꝙ procurator dẽt poſitionibus reſpondere,& nedum de ɔſiſtentibus in facto,ſed ẽt in animo dñi: puta an ſit hæres.no.in c.1.de iudiciis lib.6.ſed an procurator reſpondens de quæſtionibus poſsit dicere tanquam petrus , Credo ſic , & tanquam procurator credo ſic.Inn.in c.quia propter.de elec.in fine apparatus procurator uniuerſitatis,uel collegij dẽt reſpõdere id quod maiori parti placet.Inn.in c. poſtoralis.ext.de iudi.
* In l.ad ꝓbationẽ.de probationi.dicunt Bal.& Alb.no.ꝙ illa poſitio dr̃ impertinens quæ poſitioni ꝓpoſitæ nullum præſtat adminiculum,& quæ nec ꝑ ſe,nec cum alia adiuncta facit ad cauſam: ſed ſi adiuncta cum alia aliqđ adminiculum pręſtat,non dr̃ impertinens,Guido de ſuza in l.2.§.quod obſeruari.C.de iuramen.cal.dicit,ꝙ in curia Romana ſeruatur ut oẽs poſitiones admittantur, ſaluo iure impertinentium.fac Inno. in c.cum in cauſa. ext.e.in glo.& c.cum contingat.de off.deleg. De hoc ꝑ Richar.de ſalice.in l.ſi defenſor.§.qui interrogatus.de interrogat.act.& dicit ſpec.tenere.hoc in c.7.uerſ.no.fac.ꝙ melius eſt admittere ſuperfluum, quam omittere neceſſarium.14.q.2.non exiſtimo.
* An poſitio facta poſsit reuocari,glo.in c.fi.ext.de iureran.lib.6.& idem de reſponſione facta no.fac.quod no in l.ſi duo.ff.de acq.hære.& l.non eſt uериſimile.ff.quod metus cau.per docto.
* An poſsit ɔ̃ fictam confeſsionẽ probari probatur ibi ſ̃.aut eſt pronunciata ficta ɔ̃ procuratorẽ,quia fuerat procuratori data,& poteſt contrarium ꝓbari:ſecus ſi eſt pronunciata ficta contra principalem,cum eſſet data copia ipſi principali.fac.Alb.in l.2.de iuram.cal.
* An contumax in reſpondendo poſitionibus poſsit mulctari , Bal.in l.1.ſi quis ius di.non ob.dicit quod ſic.
* Quid ſi pono ſic,dico quod fama eſt ꝙ non commiſi tale delictum , an tali poſitioni debeat pars reſpondere?Iac, But.ponit in l.2.ſi ſeruitus vend.& dicit quod ſic,& quod ſi negetur per partem,quod poſsit dicta poſitio per partem probari.
* Nota ꝙ poſitio negatiua quæ poteſt probari per partis confeſsionẽ , admittitur.fac.l.ſi ex cautione.C.de non nu.pe.& hic.& per hoc dicit Ray.ꝙ poſitio negatiua meri facti admittitur,quia poteſt probari per confeſsionem partis:de quo per eum in l.quidam in iur.de donat.ff.Et nota ꝙ poſitio non dr̃ negatiua ex verbis , ſed ex qualitate eius quod ponitur.ita no. in l.ſi cum minorẽ. de in inte.reſt.ꝑ Bal.ubi dicit ꝙ poſitio minoris ætatis ſemꝑ dr̃ negatiua ſiue ponatur uerbis affirmatiuis ſiue negatiuis. & ꝑ hoc reprobat gl.quæ eſt in l.de ætate ff.de minor.qu . facit differẽtiam & nõ eſt, quia minor ætas eſt priuatio cuiuſdam perfectionis.itaq; merito ipſius poſitio dr̃ negatiua.ſimile dicit in poſitione q̃ fit ꝑ dictionẽ abſq; eo fuit, &c. quia ſemꝑ dr̃ negatiua.de quo in l.actor.de prob.23. q.5.non eſt noſtrum. & c.cum eccleſia.de cau.po.& propriet.
* In c.præſentium.ext.de teſtibus.lib.6.in glo.quia poſitio negari,&c.hic ꝑ literam,ſuper quolibet no.Inno.non ſufficere poſitionẽ negari, niſi ad ſingula reſpondeatur in poſitione contenta.idem Pe.& Abbas.& dicit Hoſ. hoc æquum contra cauillosam ſubtilitatem aduocatorum ſumptam ex §. vtrum.Io.And.in nouella.
* Nunquid ratione partis poſitionis falſæ poſsim totam poſitionẽ negare. Bar.in dicto §.vtrum.in l.ſi is qui ducenta.de rebus du.& l.1.§.ſi ſtipulãti. de uerb.obl.& in l.non ſolum.in prin.de procur.in gl. quæ vr̃ dicere quod ratione partis falſæ nõ licet negare totum.Bal.ibi ſic dicit aut eſt facta poſitio de totalitate, ut quia dicit poſitio Titium fore hæredẽ in totum,cum ſit ſolum ꝓ parte:& tunc dicta poſitio põt in totum negari,aut eſt facta indeffinite:ut pono Titium hæredem , qui eſt ſolum pro parte: & tunc negari nõ põt ſimpliciter:& ita loquitur illa gl.& aduerte,ſimplex poſitio ꝙ quis eſt hæres, vr̃ præſupponere de toto,non tamen poteſt negari ſimpliciter,ut prædixi Bal.in l.2.§.quod obſeruari.C.de iura.cal.
* Nota ꝙ poſitio alternatiua admittitur in facto alieno , & idem eſt in articulis, Inno.in c.ex parte.de reſcri.
* Nota ꝙ de poſitione iuris ciuilis vel municipalis uel conſtitutionis extrauagantis.per Bar.in l. ornamentorum. de auro & argen.leg. & l.cum prolatis. de re iud.
* In l.ſi cui.§.ſi à filio.de leg.1.quidam fuit accuſatus de adulterio commiſſo cum Bertha vxore talis:ille reſpondendo fuit confeſſus ſe cognouiſſe dictum Bertham carnaliter.modo quæritur ex hoc ꝙ dixit dictam Bertham cognouiſſe an videatur confiteri ꝙ ſit vxor illius.Speculum hic nihil dicit. Tu dic ꝙ quædam eſt confeſsio generalis,ut puta confiteor omnia contenta in accuſatione,& refertur ad omnia contenta ſiue principaliter ſiue incidenter,l. fin.de fideic.lib. quædam eſt confeſsio limitata,ut confiteor me cognouiſſe dictam Bertham,& tunc ſolum refertur ad bertham, non ad alias qualitates eius,ut hac l.ſi cui.idẽ in ſimilibus .fac.l.ſi q̃s a filio.ſ̃.e.Bar.
* An ex poſitione negata poſsit pars ſe iuuare.no.in l.naturaliter.§.nihil cõmune.ff.de acq.poſ.& Bar.in dicta l.poſt legatum.de his qui. ut indig.Io. An.in nouella,in c.1. de confe.lib.6.& idem Io. Mon.& Arch.& tenent non.& Bar.in l.nõ utiq;.de exc.c.per tuas. & idem e appellatus poſſum me adiuuare. ſecundum Richar. §.fi.de iureiuran.per Iac.Butr.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

* Poſitioni detegenti crimen non tenetur quis reſpondere, ut pote quod ſit vſurarius manifeſtus, homicida. Bal.in l.2.de iur. cal.ſecus ſi poneretur ꝙ eſt publica uox & fama ꝙ ſit uſurarius. nam nō detegeretur crimen cum ſit detectum per famam. Bal.ubi ſ.
* In l.Titia in fi.de uerb.oblig.nota literam iſtam, pro poſitione tali. Dico ꝙ Titius debebat mihi decē, cuius es hæres. Rńdet, credo, ꝙ uerum eſt: dubitatur ad quam poſitionē uideatur eē reſponſum: an uideatur debitū tm̄ confiteri, an debitū & ſe eē hæredē. & ꝙ utrunq; videatur confiteri, probat hac l.& l. pluribus. ĩ.eo.& inſt.de inutili.ſtipu.§.quotiens.& l.3.§.fi.de quæſtio.ubi in multis quæſtionibus Scæuola rńdet ſic eſſe. In ꝯ̃rium dicit Ioan. Brixien. ꝙ iſtud, cuius es hæres, ponitur demonſtratiuè, ideſt cuius dico & demonſtro te eſſe hæredē. & hæc dictio quis, cui, cum uerbo præſentis uel præteriti tēporis ponitur demonſtratiue, ut c.nōne.de præſum. ubi Chriſtus reſpondendo duabus interrogationibus rńdendo vni negatiue, uidet aliam confiteri tacite.l. 6.de leg.i. ſed cum verbo futuri tēporis facit ꝯ̃dictionē, dicta l.ſexta.de legat.j.& l.nuper.de legat.3. Sed ꝯ̃ id quod ſ.proximè dictum eſt, vr, quia confeſſio indiffinitè ꝓlata in omnibus præiudicat. ut no.gl.in l.at ſi quis.§.pleriq; de relig.& ſum.fu.fac.l.ſi quis intentione.de iud.ſed tamen Ioan.Brix.dicit quod primo videatur reſponſum.
* In l.error.C.de iuris & fac.igno.dicit Bar. ꝙ ubi dolus aduerſarii adducit reum ad ſic credēdum, & ad ſic confitēdum, datur reſtitutio ēt poſt ſententiam: & ſic ſi poſitioni factę ab aduerſario tu rńdeas credo, poſt ſententiā poteris reſtitui, quaſi læſus: quia credidiſti perſuaſioni aduerſarij: ſecus ſi reſpondiſti ipſo non ponēte: hoc vr̃ falſum. nam omnis confeſſio rei hēt in ſe poſitionē actoris, ſaltē incluſam in libello. ergo ſemꝑ reus audiretur. ut ergo ſalues Bartol.intelligas ꝙ non ſolum actor poſuit, ſed etiam vltra proceſſit dolo inducendo reum ad ſic credendum. Bal.
* An poſitioni criminis ſit reſpondēdum, Bar.in l. Marcellus. ff.rer.amot. Bal.in l.non ſolum.in prin.de proc.ubi dicunt ꝙ poſitioni ſuꝑ delicto non tenetur quis rńdere. Inn.in c.dudum. de electio. ſed ſi de delicto iudex ex officio ſuo interrogat, tenet quis rńdere ita dicit tex.hic dum dicit in interdictis, poſito ꝙ ſit interdictum vnde vi.& licet quis nō teneatur rńdere de crimine, tñ tenetur reſpondere an ſit de crimine infamatus uel condemnatus. Inno.in dicto c.dudum.& Hoſti. in Rub.de ſcruti.fac.quod no.Bal. in l.2.§.quod obſeruari.de iuram.cal.
* Sed cuius expenſis debet iri ad aduerſarium, ut reſpondeat poſitionibus, Iac.Butr.in l.ſed & hę.§.defendere.de procuratoribus.& Guil.& Cu.in l. ſi actor.de proc.
* In l.j.C.de fur. Bal.quærit, quid ſi aliquis primo confitet̃ vnam poſitionē. ſcd̃o aliam, & repetendo idē ꝑ idem, negat: an poterit incontinenti ſe corrigere? dicit ꝙ ſic, ut c.præterea.de teſti.cog. Quid eꝯ̃, dr̃ ꝙ poteſt ſe quandocunq; corrigere, ut in Auth. ꝯ̃ qui propriam.& l.eum qui.de iureiuran. quia facit ſuam conditionē deteriorē, quod ſemper licet. meliorē aūt non ſemꝑ licet poſt ius firmiter quæſitum aduerſario: in eodem autem contex. poteſt ſe corrigere, cum hoc etiam liceat teſti. cuius imaginem gerit confitens, l.fina.de fideicomiſ.libert.
* An contumacia procuratoris nolentis reſpondere poſitionibus faciat dictum haberi pro confeſſo. Bal.in l.non ſolum.in princ.de proc diſtinguit, aut eſt tale quid de quo procurator poteſt habere notitiam, aut non: primo caſu nocet, ſecundo non.

In c.1.de confeſ.lib.6.in nouella Io.An.aſsignat rationē quare cogitur ꝑ
* reſponſionem ad poſitiones probare intentionem aduerſarij, cum non teneatur addere inſtrumenta quæ faciunt contra ſe, ut c.1.de probatio.& l. qui accuſare.de eden.

Nota ꝙ in poſitionibus eſt neceſſe ꝙ ſit iuſſus & monitus à iudice, non ꝑ
* nuncium, alias, non haberetur pro confeſſo, ut c.ſi poſt præſtitum. de confeſſ.li.6.in gl.ord.idē tenet Arch.ibi idē Bal.& Bar.in l.2.§.ꝙ ſi actor.C.de iuram.cal. idē Cynus ibidē cum approbat gl.Io.An. Item Spec.in hoc titulo de poſitionibus.§. 8.uer. item quæritur. vr̃ tenere idem, licet ꝯ̃ videat̃ tenere in §.nono.uer.licet aūt præſens. Item ꝯ̃ vr̃ tenere Alb.in l.j.§.igitur. ff.de uen.inſpi. Idem ꝙ gl.or. tenet ēt Dynus in reg.iur. ꝯ̃ eum qui potuit dicere apertius.li.6.circa medium apparatus.& habetur pro confeſſo & ꝓ negante interrogatus, prout eſt ſibi nociuum, ut no. Io.An.in dicto c.in gl. pen.in fine.nam tunc habetur pro confitente, ſi ſibi nocet.uide in nouella vel in additio.ſpec.& Cynum in l.2.§.quod obſeruari. de iura.cal. Tñ Iac. Butr.in d.l.2.§.fi.de iura.cal.dicit ꝙ ſi eſt miſſa copia poſitionum ad domum cum pręcepto, ut reſpondeat ipſis poſitionibus, & fuerit contumax, habetur pro confeſſo, quod dicut no.ꝑ ipſum in dicto l.2.§.ꝙ ſi actor.in fine, quod dictum non reperio ꝑ dictum Iac.But.ſed bene per Spec.ut ſ.

In l.is apud quem, de eden.glo.in l.2.de iure fiſci, quæ dicit quod non reſ-
* pondens habetur pro confeſſo, quia hoc eſt verum in ciuilibus, non in criminalibus. Bar.in l.pe.de quæſt.uel dic uerum ubi dicit ꝙ reus non veniēs ad ſubeunda tormenta, debet haberi pro confeſſo, quod non eſt uerum, niſi ſtatuta aliter diſponant.
* Pone ꝙ iudex præcepit mihi ꝙ deberē cōparere hoc ſero ad reſpondendum poſitionibus ſub certa pœna: ego comparui, & non dixi, ut reſpondeam poſitionibus. certe in dubio uideor ꝯparere ut reſpondeam poſitionibus, cum ſciam me citatum propter illud, ut hac l. Bar.in l.conditionū. de condi.& demonſt.
* Quid ponere debeat, & quales, & quantas poſitiones facere debeat ille q̃ vult probare de ualore alicuius rei ſiue mobilis ſiue immobilis, & eꝯ̃ quid facere debeat pars aduerſa. Bar.in l. prætia. ff.ad leg.falcidiam fac.qđ no. Ang.in l.mortis.de donatio.cau.mor.& l.ſi q̃s vxori.§.ſi ſtatu liber.de fur.
* Nota ꝙ licet pars ſe adſtrinxerit ad ꝓbādū ꝑ teſtes, uel inſtrumenta, tñ ad mittitur ad faciendum poſitiones. Bal.in l.2.§.quod obſeruari.de iura.cal.
[illegible] poſitionē q̃ fecit poſt litē ꝯteſtatā, Bal.i l.edita.de
[illegible] Bal.in l.gallus.§.quidā recte.de lib.& poſth.
[illegible] i mille: reus reſpondet ꝙ promiſit ſub cō-
[illegible] iciter.de uerb. obl.& l.ſi quidem.de exce.
[illegible] licandi puritatem, & dēt iudicari tanquā
[illegible] :& actor tenetur uel totam admittere, uel
[illegible] ſignor.in dicta l.

* Nota ꝙ ſi ſit mentio de aliquo inſtr̃o in poſitione uel petitione, an debeat ante omnia hoc inſtrumentum edi. Bal.in l.j.§.editiones.de eden.
* Nota quod poſitiones poſſunt eſſe multæ, Bal.in l.j. C.de furt.etiam Alb. Bal.vbi ſ.
* Nota quod ſi eſt ſtatutus terminus alicui ad ponendum, non intelligitur ad articulandum, Bal.in l.generaliter.§.i.C.de iureiu.
* Nota ꝙ articulorum & poſitionum ſemper eſt danda copia parti, Bal.in l. j.C.ut lite penden.
* Nota ꝙ in poſitionibus iudex dēt interrogare primo ponentē an ita credat, deinde aduerſarium. Hoſt.in ſumma ti.de iud.§.quę ſnt neceſſaria.ſub §.vtroq; autē præſente.uer.hoc tamen ſcias.uide Spe.in ti.de poſi.§.quinto ſupereſt uidere.uerſ.oblatus igitur.& gl.ord.in c.j.de confeſ.lib.6.

a ¶De Confeſſionibus[a]. Rubrica.

QVIA factis poſitionibus reꝯ quandoq; cōfitent̃, ideo præmiſſo de poſitionibus, aliqua de ꝯfeſſionibus ſupponamus. Prius tamen not., ꝙ factis reſponſionibus is, qui poſuit, diligenter dꝫ aduertere, vtrum rńdēs confeſſus fuerit oēs poſitiones: q̃ ſi fecerit, inſtet apud iudicē, ꝙ pronunciet: quia in confitentem nullæ ſunt partes iudicis, niſi vt ꝓnunciet, extr.de tranſact.præterea.ff.ad l. Aquil.ꝓinde.2.§. fi. Si vero negatæ fuerint oēs, ꝑtat terminū ad ꝓbationes alias inducendas. Si vero aliquas negauerit, & aliquas confeſſus ſit uideat an ꝑ confeſſatas eius interio ꝓbet̃: quo caſu ſententiā poſtulet, ut ſ. alioquin negatas poſitiones redigat in formā articulorum, vt ſ.de teſte, §.nunc videndū. & dilationē poſtulet ad ꝓbandū. De confeſſionibus ergo dicturi, uideamus, quis ſit effectus confeſſionis: qualiter confeſſio impugnet̃: quæ, & quando confeſſio præiudicet, uel non: & an confeſſio valeat reuocari.

ADDITIO.

a ¶De Pileo idē, quod dixi ſ.rubri.proxim. ¶ Tancr.poſuit hanc rubricam, quæ eſt quarta tertiæ partis. ¶ Roſ.inter prætorias, vbi de vtili certi condictione. Item inter ciuiles, ubi de actione in factum ex ꝯfeſſione. ¶ Vber. de Bob.ſui operis col.pe. ¶ Io.de Deo.Cauil.lib.5.ut prox. & lib.Iudicū, vlt.col. ¶ Bonag.de hoc parte quarta rub.vlt. ¶ Aegi.130.& hi duo ſolū de reuocatione confeſſionis: ſaluo, quod iſte aliquid dicit in cauſa 122. alleg.ſuper rubrica prox. ¶ Alb.Gal.poſuit hanc rubricam.

¶Quis ſit confeſſionis effectus.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non eſt confitenti certum debitum neceſſaria, ſed ut tantum habeat tempus ad ſoluendum datum à lege.*
2 *Confitens incertum non habetur pro iudicato.*
3 *Confitens ſe debuiſſe, vel rem agentis fuiſſe, opponens tamen præſcriptionem, vel pactum, vel ſolutionem an ſit ſtatim condemnandus.*
4 *Confitens in cauſa ciuili aliter conſideratur, quam confitens in cauſa criminali.*
5 *Confeſſione ſola in cauſa criminali facta, an debeat ferri ſententia.*

a 1.§.Effectus autem confeſſionis eſt, ut is, qui confitet̃ pro conuicto habeat̃, C de confeſ.l.vni
b ca[a]: quia in confitentē[b] nullę ſunt partes iudicis quo ad cognoſcendum, ut ſ: imo ipſe quodam modo ſe ſua ſententia dānat
c vt ff.de confeſſis, l.j.in fi iuxta illud[c], Ex ore tuo te iudico: & arg.
d 21.diſt.nunc aūt. 5.q.5.c.qui, quod nouerit[d]. vbi ergo quis certū confeſſus eſt, ut ff.de confeſ.certum.§. fin non reſtat, niſi quod
1 confeſſus habeatur. ¶† Tēpus ad ſoluendum datum à lege[e],
e currit à die confeſſionis, vt ff de iud.ſi debitori. ff.de confeſ.certum.§.fi.

ADDITIONES.

a L.vnica.¶Illius legis uerba ſic iacent, confeſſos in iure pro iudicatis haberi placet: dixit Azo in Summa huius ti.quod hæc uerba ſunt plena myſteriis, & ſubiacent inſidiis, & multiplices diſtinctiones admittunt. Hoſt.dicit, quod magnam caudam trahunt. Hæc autem te uigilem reddant ad inferiora. Item ſciendum, quod antiqui ob hæc formauerunt quandam proſam, uel regulam, quam poſuit Azo in Summa huius ti.poſt princip. Pil. vbi ſ.etiam poſt prin. Roſ.ubi ſ.in 1.col. Sim. Vincen.in l.j.in prin.& idē etiam ibi Ale.quam poſuit Accu.in prę.l.vnica, in prin.mag.gl.effectum autem ipſius regulæ poſuit in eadem gl.ad finem per uerſus, quos ponit ēt Io.2.q.1.c.1.& Tan.ubi ſ.& illos proſequitur Goff. in Sum.e ti.ſolum ad quodlibet membrum, unum ius allegat coniunctim. Hoſt. autem in Sum. poſuit illos uerſus: ponit etiam proſam illam prolixiorem, quam demū reducit ad alios uerſus, & alios ſuos copioſè proſequitur in j. §. Cy.in l.1. C.eod.titu.addit ad proſam, uel regulam, quam ibi ponit Accur.& illam plene proſequitur.
b In confitentem. Debito modo, ut in ſequ.§. per quod dixit Pil. vbi ſ.ante finem uer.in ſumma, quod in hoc differt confeſſio facta iudici terreno ab illa quæ fit Deo, quæ debito modo facta inducit abſolutionem, de pœn.diſtinct.j.dixi, confiteor.in prin.diſtinctionis.
c Illud. ¶ Lucæ.19.ante medium.
d Nouerit. ¶Communiter eſt uer.ſub §.vlt.
e Lege. ¶ Quatuor menſium, ut probant iura ſequentia.